ez is... az is...

A 7. SZÁMUNK NYERTESEI

Bálint Ildikó, Kirilov Izabel, Sárdi Éva, Vizvári Judit, Budapest; Babos Marianna, Csönge; Benedek Gyula, Pápa; Bökönyi Hajnalka, Nagykálló; Farkas Éva, Tótkomlós; Gebaver Zita, Kalocsa; Holler Beáta, Bakonytamási; Horváth E. Zita, Okány; Horváth Zoltán, Tolna; Kovács Marietta, Szombathely; Mészáros Erzsébet, Lepsény; Karsza Sándor, Alsózsolca; Rózsa László, Vasszécseny; Szántai László, Biharkeresztes; Szücs Erika, Nyúl; Tóth János, Törökbálint; Vecsernyés Ilona, Szeged-Tarján.

Mit üzen a Pajtás?

Tartalmas beszámolót küldtek a csapat, a raj és az őrsi munkákról, a szavalóversenyekről: GYEBROVSZKY GÉZA, FÜZESGYARMAT; NAGY JÁNOS, KARCAG; SZÉLES GYÖRGYI, DEBRECEN; VAJDICS ANIKÓ, NYÍRMIHÁLYDI; LŐRINC ANNA, KÖSZEG; KISS GABRIELLA, KUNSZENTMÁRTON; CSERHÁTI ERIKA, JÁSZALSÓSZENTGYÖRGY; VASS ERIKA, KÁLOZ; HORVÁTH KATALIN, PÁKA; KAZSUK ENIKŐ, ARANYOSAPÁTI; MOLNÁR TÜNDE, DARNÓZSELI; BOLLA KATALIN, ZALAISTVÁND; MARCZIN JUTKA, BERETTYÓ ÚJFALU; NAGY DOROTTYA, BUDAPEST; CSEKE BORBÁLA, MEZŐKOVÁCSHÁZA; TAKÁCS GABRIELLA, MOSONSZOLNOK; SÁSDI LILLA, NEMESGULÁCS.

A CIMEA évfordulójának megünnepléséről szép beszámolót kaptunk a következőktől: **RIPORTER ŐRS, MINDSZENT; BENE EDIT, PÜSPÖKLADÁNY; SIMON ERIKA, VÁMOSOROSZI.**

A pályaválasztási vetélkedőről hangulatosan írtak: **NAGY ERIKA, TISZABEREK; KÓTI EDIT, FÜLDES.**

A tudományos technikai szemléről beszámolót küldtek: **KANYÁR MAGDA, GYULAFIRÁTÓT; TÖRÖK TERÉZIA, BÉKÉSSÁMSON; KOVÁCSIK PIROSKA, NAGYLÓK; TOCKI MÁRTA, BÉKÉSCSABA.**

A szaktárgyi versenyekről, a kultúrális bemutatokról, a vetélkedőkről, a farsangi karneválról dicséretesen írtak: **ZELIZI PIROSKA, EBES; BENCZE TIMEA, BUDAPEST; DOMOKOS ANIKÓ, GYOMA; JUHÁSZ ELEONÓRA, SZARVAS; KÖSZEGI ILONA, HAJDÚDOROG; MATÓK JÁNOS, MINDSZENT; KARÁSZI GYÖNGYI, HAJDÚNÁNÁS; SZIMA ANDREA, ALSÓZSOLCA; SZÓRÁDI ÁGNES, NYÍRACSÁD; IGNÁCZ ÉVA, MEZŐBERÉNY; TÓTH ERIKA, JÁSZALSÓSZENTGYÖRGY; KERTÉSZ JUDIT, FÉNYESLITKE; KŐMŰVES ZITA, AJKA.**

A következő hetekben, hónapokban írjátok meg, jártok-e rendszeresen könyvtárba, íróolvasó találkozóra készültök-e? Melyik múzeumban jártatok, milyen kiállításokat, tárlatokat néztetek meg? Az őrssel közösen jártok-e moziba? A látottakat megbeszélitek-e? A rádióban hallgatjátok-e a Harsan..., Miska bácsi levelesládája, a Nyitnikék, stb műsorokat? Közös tévé nézést szerveztek-e? A gyermek és ifjúsági műsorokat rendszeresen nézitek? Színházba jártok-e, a tanév folyamán milyen darabokat láttatok? A Kazinczy-pályázaton résztvesztek-e? Mit tesztek azért, hogy anyanyelvünket szépen, helyesen sajátítsátok el? A rádióban, a televízióban hallgatjátok, illetve nézitek-e a nyelvművelő előadásokat?

SIPOS IMRE, RÁBAHIDVÉG: Leveledet, amelyben a kosárlabda tehetségkutató akcióra jelentkezel, a következő címre küldd: **Kosárlabda Szövetség 9700 Szombathely, Markusovszki u. 6.**

KOVÁCS LÁSZLÓ, SZÉKESFEHÉRVÁR; UGOCSAI ZSOLT, GYÖR; BALOGH GYULA, BUDAPEST; a kért cím: LÉKAI JÁNOS, KÖZLEKEDÉSGÉPÉSZETI (HAJÓZÁSI) **SZAKKÖZÉPISKOLA, 1131 BUDAPEST,** JÁSZ U. 153/155;

GUTH EDIT, LENINVÁROS; DUSIK ANDREA, MISKOLC; BÓKA ÉVA, SZÉKESFEHÉRVÁR: A Magyar Rádió Ifjúsági- és Gyermekfőosztálya, Gyermekszínjátszó Stúdiójába jelentkezőket keres. Minden 10—16 éves fiú és lány jelentkezhet. A jelentkezést levélben küldjétek el név, életkor, iskolai adatok, pontos cím, és otthoni telefonszám feltüntetésével. A felvételi vizsgák márciusban lesznek! Cím: **MAGYAR RÁDIÓ, IFJÚSÁGI- ÉS GYERMEKFŐOSZTÁLYA, GYERMEKSTÚDIÓ, 1800 BUDAPEST, BRÓDY SÁNDOR U. 5—7.**

*

Csak röviden!

SZIMA ANDREA írja ALSÓZSOLCÁRÓL: Csapatunkban megalakult egy olyan csoport, amely rendszeresen ellenőrzi a házirend betartását. A hét egy-egy napján osztályról-osztályra ellenőrzést tartanak. Persze egy nap nem tudják ellenőrizni mind azt, amit a házirend megkövetel. Így mindig be van osztva, hogy a héten melyik pontot veszik figyelembe. A köpenyviselést, a terem tisztaságát és ezenkívül sok mindent. Ők is beszámolnak az iskolarádióban.

A MENDEI SZEGFŰ ŐRS nevében KARABA ERIKA: Osztályunkban nagyon sok jóhangú gyerek van. Tanár néninkkel sokat gyakorolunk, így eljuthattunk Monorra az Éneklő rajok járási versenyére.

PINTÉR JUDIT, MAGYARKESZI: Az orosz szaktárgyi versenyen Moszkváról, a Szovjetunióról, a szovjet úttörők életéről tartottak előadást a versenyzők. Majd ismertették szovjet levelező partnerük életét, beszéltek lakhelyükről. Énekkel, verssel és mesékkel is pontot szerezhettek.

BICSKEI BERNADETT, RÁCKERESZTÚR: Örsöm babaversenyt rendezett. A verseny előtt egy kis műsort adtunk, melyet én konferáltam. Két zsüri volt. Az egyik tanárokból és fiúkból állt. Ők az egyszem fiú versenyző eszkimó babáját találták a legjobbnak. A másik zsüri — a patronáló őrs tagjai — egy orosz babát juttattak tovább.

CSONTOS, RÓZSA, MÓRICGÁT: Úttörő és kisdobos találkozót rendeztünk. Játszottunk velük, és beszélgettünk vállalásainkról, terveinkről. Dalt is tanítottunk. Voltunk színházban Kiskunmajsán. A Katona József Színház művészei a Kis herceget adták elő.

SZABÓ ERIKA, ALBERTTELEP: Alberttelepen három falu — Szuhakálló, Alberttelep és Mucsony — felső tagozata van egyesítve. Az alsósoknak mindhárom faluban külön van az iskolájuk. A hetedik á osztályban őrsvezető vagyok. Őrsöm neve, Kenguru. Jó őrs, már két szalagunk van. Szalagot az az őrs kaphat, amelyik egy-egy hónap feladatát példásan teljesíti.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest Jászai Mari tér 5.

Telefon: 326-733, 321-541, 321-989.

Postafiók: 1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal: 1065 Budapest, Révay u. 16. Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná l, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

78.0731 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA, vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 696

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

RÉZ JACK KÁRÁLNI KEZDETT...

HOHÓ! HOVÁ ROHANUNK? A CROW-K NEM JÖNNEK GYALOG UTÁNUNK!

RÉZ JACK ARAKA INDIÁN VOLT, DE ÁTÁLLT A FEHÉREK TÁBORÁBA.

AZOK NEM, DE MI A CHEYENNEK FÖLDJÉN VAGYUNK!

A MUSZTÁNGOK HIRTELEN MEGVADULTÁK VALÓSZÍNŰLEG A KATONALOVAK SZAGA ZAVARTA ŐKET... EGYIKÜK KITÖRT S A TÖBBI IS RÁKEZDETT.

ÁTKOZOTT DÖGÖK!

VÁLASSZÁTOK LE ŐKET! JACK KERÜLJ ELÉBÜK!!!

STONE IGAZI VADNYUGATI VOLT, BÁR PIPERKŐCNEK NEVEZTÉK, TUDTA A DOLGÁT. NEM VÉLETLENÜL KÜLDTÉK ŐT, IDE....

A zsákmány nyomában 3.

FEKETE FARKAS ÉS ZÚGÓ VIZ NYOMRA LELT...

LÁTOD, ITT KELTEK ÁT!!!

IGEN, NYUGATNAK TARTANAK

CHEYENNEK FÖLDJÉN JÁRNAK!

EZ AZ ÉN DOLGOM! BECSÜLETBELI ÜGY!

A FOLYÓN ÁTKELVE, A SZIÚ ÜGET VI KEZDETT...

AZ ÉJSZAKA MAJD LE LASSÍTJA!

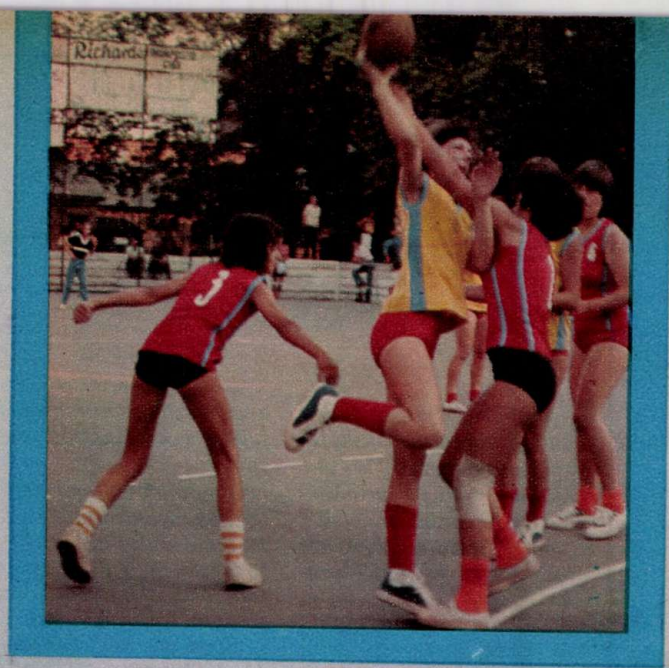

Dunaújvárosi kézilabdázók nyerték mind a fiúk, mind pedig a lányok bajnokságát

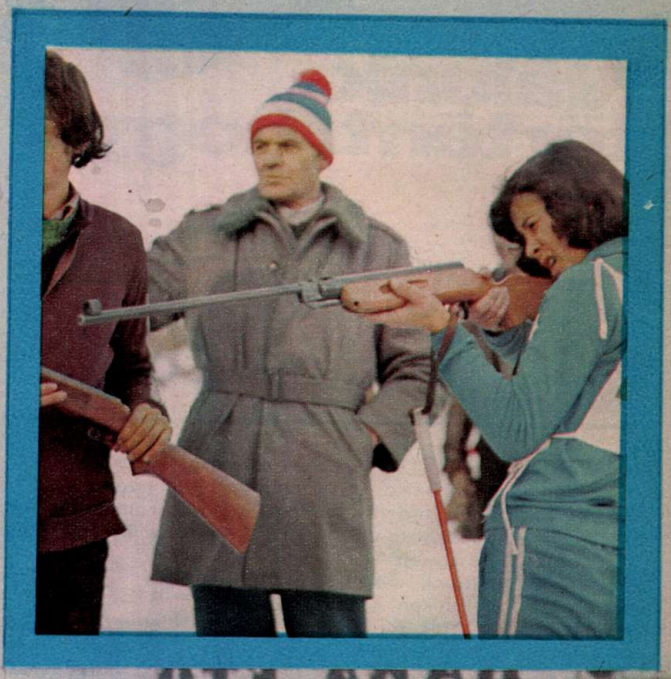

Kékesi Erzsébet a sífutás, a biatlon és az összetett verseny úttörő-olimpiai bajnoka

Káposztás Zoli verseny közben az úttörő-olimpián

Donkó Ildikó a négytusázók bajnoka ezúttal 60 m-en győz

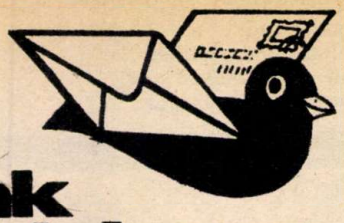

Nálunk történt, hogy...

Úttörő-technikusok

HASZNOS VOLT

A tudományos technikai úttörőszemlén komoly újdonság volt, hogy különböző tantárgyak alapján összetett versenyben indulhattunk. Felkészülésünket tanárainkon kívül a Vörösmarty Mihály Könyvtár dolgozói is szívesen segítették.

Hasznos volt, hogy a rendezőség üzemlátogatással kötötte össze a szemlét. A Finomposztó Vállalat Bácsalmási Üzemegységébe és még két másik üzembe látogattunk.

Oriold Károly, aranytollas tudósító
Bácsalmás

SOKAN LÁTHATTÁK

Nálunk az úttörőtechnikusok gépmodelleket készítettek. A pályaműveket az iskolában kiállították. Sokan láthatják, hiszen a városi szemlét is itt rendezik.

A legjobb munkának a bányakiemelő gépet tartom. Vízenergiával működik. Személy- és teherszállításhoz is használható. Fémből készült.

Radványi Mónika, Baja

MODELLEKET KÉSZÍTETTÜNK

Nagyon tetszett nekem, hogy az úttörőtechnikusok nem akármilyen barkács feladatot kaptak, hanem modelleket kellett készíteniük. Persze számított az elméleti tudás is, hiszen feladatlapokat is kitöltöttek.

Tószenberger Györgyi, aranytollas tudósító, Szentes

A SZÉLMALMOT VÁLASZTOTTUK

Fizika tanárnőnkkel hetente kétszer külön foglalkozásokon találkoztunk, rengeteg jegyzetet készítettünk a szemle előtt. Ezért a szemlén már nem tűnt túl nehéznek egy-egy kérdés. A szerkezetek közül elkészítésre a szélmalmot választottuk.

Migléci Katalin, Szikszó

Szép magyar beszéd

JÓL SZEREPELTÜNK

Beneveztünk a Verseghy Ferenc Könyvtár irodalmi versenyére. A fogalmazások elküldése után izgatottan vártuk a könyvtár értesítését. A versenyen mind a hat pajtás részt vehetett.

A Kazinczy prózafelolvasó versenyen is indultunk. Egy szabadon választott és egy kötelező műből olvastunk fel részleteket. Jól szerepeltünk.

Vidor Örs, Jánoshida

HELYESEN, SZÉPEN

Sok munkával, izgalommal készültünk a „Szép magyar beszéd" háziversenyre. Sokan pályáztak. A könyvtárban és az iskolában, felkészülés közben, sok apró hibát találtunk egymás beszédében és az olvasásban is.

A versenyre egy szabadon választott három perces ismeretterjesztő szöveget kellett kiírni. Egy másik szöveget a verseny előtt húsz perccel kaptunk meg. Mindkettőt a bíráló bizottság előtt kellett bemutatnunk. A legszebben olvasó, illetve beszélő tanulók Győrben a Kazinczy versenyen folytatják a versengést.

Kádi Noémi, aranytollas tudósító
Pannonhalma

Kiáltott valaki

Zsebők Lajos, a dömsödi kisegítő iskola nyolcadik osztályos tanulója mint mindig, most is a vízparton ballagott hazafelé. Azon töprengett, hogy jó lóra tett-e, amikor kitöltötte a pályaválasztási lapot. A lovat ő most nem képletesen, hanem szó szerint értette. Hiszen igazán akkor kezdett élni, amikor kiment a helyi Dózsa Tsz és az apajpusztai méneshez, s felült a kiválasztott lóra...

Gondolatait gyermekkiáltás szakította félbe. Hátrafordult, de a parton csak egy babakocsit toló asszonyt látott. Az asszony a nádas felé mutogatott. Lajcsi odafutott hozzá.

— Egy kislány csúszkált a jégen. Beszakadt alatta a jég. Én... én nem tudok úszni...

Valóságos kaland

Amikor az állomásfőnök jelt adott az indulásra, Zoli a fülkében ülve megpróbálta összegezni a történteket. Néhány órával előbb még a pingpong csaták lázában élt. Most pedig egy nyomozás, egy valóságos kaland izgalmával az idegeiben ül a vonaton...

A nyolcadikos Kovács Zoltán a dömsödi 2760-as számú II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapat asztalitenisz bajnoka az országos úttörő-olimpiáról hazatérőben elhatározta, hogy meglátogatja Budapesten élő édesanyját. Szeretett volna neki ajándékot venni, ezért gyalog vágott neki az útnak. Az egyik közért előtt elhaladva vaskos pénztárcát pillantott meg a földön. Felkapta, kinyitotta és gyorsan be is csukta. Nagy hirtelenjében ezernyi gondolat fordult meg a fejében: „Hű, hogy örülne az anyu, ha egy szép ruhával lepném meg. És apu mit szólna egy gázöngyújtóhoz, a testvéreim pedig egy Kemping-kerékpárhoz?" Abban biztos volt, hogy a legértékesebb ajándékot a nagymamának vinné, aki kicsi korától kezdve, azóta neveli, amióta szülei elváltak. Szegény, a kevéske nyugdíjból nemigen tud magára költeni. Végül mégsem nyúlt a pénzhez, mert amikor újra kinyitotta a tárcát, egy nyugdíjszelvény csúszott ki a százasok közül.

Csak édesanyja laká-

Lajcsi ledobta a télikabátját és belevetette magát a nádasba. A jég ezernyi darabra repedezve röpködött körülötte. Tudta, hogy a Dunának ezen a holt-szakaszán nem a víz mélysége veszélyes, hanem az iszap, amely lápként húzza, vonja egyre lejjebb az embert. De mitsem törődött ő most mindezzel. A lány csak kartávolságnyira volt tőle. Amikor érezte a kicsiny karok szorítását, elindult a part felé. Az iszap alig engedte. Nem tudja pontosan, hogyan érte el a partot.

Amikor feleszmélt asszonyok futkároztak körülötte. Egyikük a lányt is felismerte.

— Hiszen ez a kis Veres Éva — csapta össze a tenyerét az asszony. Hazaviszem a mamájához.

— A fiút is haza kellene minél előbb szállítani — javasolták többen is.

— Tudom én használni a saját lábamat — állt talpra Lajcsi.

Vizes ruhában, fogvacogva loholt hazafelé. Egy hétig nyomta az ágyat, viaskodott a lázzal.

Amikor az orvos kiírta, sápadtan, kissé lefogyva ment a suliba. S hogy most nem a lóra gondolt, annak az volt az oka, hogy az utcán meglátta Veres Évit, aki előre köszönt neki. A kislány feléje futott, a nyakába ugrott és úgy szorította, mint ahogy a testvére szokta.

AKIKRŐL BESZÉLNEK

sán számolta meg alaposabban a pénzt. Háromezernyolcszáz forint készpénzt és ötezer forint beváltásra jogosító szelvényt talált a tárcában.

— A bukszában nincs cím? — kérdezte anyu.

— Csak egy név van benne.

— Pesten az nagyon kevés.

— Az ötezer forintos elismervényre a Lujza utcát is ráírták. Megnéztem, a VIII. kerületben van. Hátha . . .

— Menj oda és kérdezd meg az embereket, hogy ismerik-e a nénit.

Zoli odalépett édesanyjához, megcsókolta és elindult.

Egymás után csengetett be az ajtókon. Az első háznál nem tudtak semmi érdemlegeset mondani. A másiknál emlékeztek egy idős asszonyra, aki sírdogálva kereste a pénzét. A harmadik háznál már azt is tudni vélték, hogy ezt az öregasszonyt magára hagyták rokonai, mert azt hitték, hogy a pénz elvesztése csak mese, őket akarja kisemmizni.

— És nem tudja hol lakik a néni? — érdeklődött Zoli.

— Én a sarki házba látom mindig bemenni — válaszolta a fiatalember.

Kisírt szemű, idős asszony fogadta a fiút. Bizalmatlanul nézegette.

— Azt mondták, hogy a néni elvesztette a pénzét.

— Sajnos.

— Megtaláltam — nyúlt a zsebébe Zoli.

Amikor az idős asszony meglátta a fiú kezében a kopott pénztárcát, hangosan felzokogott.

— Az életemet mentetted meg, kisfiam . . . Érted? . . Az életemet . . .

Zoli kitekintett a vonat ablakán. Már tisztán látszottak a dömsödi házak. Az állomás előtt a barátja várt rá.

— Mi történt veled, öreg, amióta nem láttalak — köszöntötte.

— Semmi rendkívüli — felelte Zoli jókedvűen.

Faragó György

A kombinatorika a matematika egyik ága

A manézs a cirkusz porondja.

Két különböző világ.

Ám egy fiatalember a matematikában is, a cirkusz birodalmában is professzor akar lenni.

Kaposváron, a Tóth Lajos Általános Iskolában tizenöttizenhat évvel ezelőtt felbukkant egy roppant tehetséges matematikus, Frankl Péter.

— Amolyan csodagyereknek számítottam — emlékezik most —, hiszen már négyéves koromban kétjegyű számokkal szoroztam. Mindig szerettem a matematikát. Így aztán senki sem csodálkozott, hogy a középiskolában a matematika szakot választottam.

— Könnnyen végezted el az egyetemet?

— Nem mondhatnám. Különösen eleinte volt keserves, két évig naponta nyolc órát foglalkoztam matematikával, csak így sikerült felzárkóznom a némi előnnyel induló pestiekhez. Az egyetem elvégzése után kerültem a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Kutató Intézetébe. A kutatási témám a kombinatorika.

Frankl Péter és Váczi Zoltán, meg a röpködő labdák. Egy kis matek: 7 helyett 9 labdával szeretnének dolgozni...

MANÉZS ÉS KOMBINATORIKA

— Mit jelent ez a szó: kombinatorika?

— Durván így fogalmazhatnám meg: olyan ága a matematikának, amely azzal foglalkozik, hogy minél kevesebb számolással jussunk el az eredményhez. Mondok egy példát. Tegyük fel, hogy kétszáz gyerek részvételével rendeznek asztaliteniszversenyt. A kérdés: hány mérkőzést bonyolítanak le? Hogyan válaszolnál erre?

— Elővennék egy darab papírt és kiszámítanám.

— Hát igen, én viszont azt mondanám: minden vesztes a mérkőzés után kap egy pinponglabdát. Csak egy valaki nem kap, a győztes. 199 labdát osztunk ki, ennyi a mérkőzések száma. Nagyjából ez a kombinatorika.

Frankl Péter huszonnégy esztendős. Tudományos fokozata: kandidátus. A közelmúltban a televízió képernyőjén is láthattuk. Nagy sikert aratott, mint — zsonglőr.

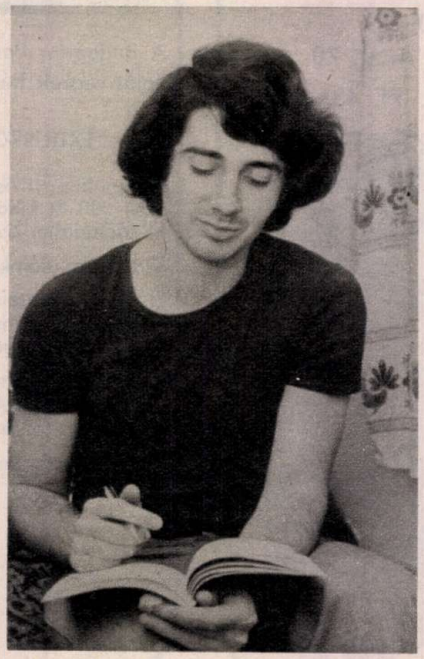

A nyugalom percei ismeretlenek Frankl Péter számára, hiszen egy kutató bárhol, bármikor dolgozhat

PIHENÉSKÉPPEN SZERET ELFÁRADNI

— Mikor gondoltál arra, hogy megpróbálkozol a zsonglőrködéssel?

— Négy évvel ezelőtt, húsz esztendős fejjel részt vettem Keszthelyen egy tudományos konferencián. Többek között előadást tartott egy Ron Graham nevű 37 éves matematikus is, aki nagyszerű sportember hírében állott. Jól asztaliteniszezett, tornázott, teniszezett, ejtőernyőzött — és zsonglőrködött. Az előadások szünetében az idős matematikusokat oktatta különböző trükkökre, zsonglőrfogásokra. Engem hátraszaltózni tanított meg. Szerettem volna barátságot kötni vele, mert nagyon jó benyomást tett rám. A zsonglőrködés jó ürügynek látszott erre. A labdáimat is ő küldte.

— Miért zsonglőrködsz?

— Fizikailag frissít. Naponta három órát gyakorlunk a társammal, Váczi Zoltánnal. Régebben teniszeztem, pinpongoztam, tornáztam. A zsonglőrködés legalább annyira fárasztó, mint bármelyik sportági edzés, fejleszti a koncentrációt — ez nagyon fontos a matematika szempontjából —, a gyorsaságot, a reflexek működését. Sok matematikus kollégám pihenésképpen csak olvas, vagy zenét hallgat. Nekem szükségem van a mozgásra, olvasni leginkább a nyelvtanulás kedvéért olvasok.

Hat nyelvet ismer. A németben, angolban, oroszban és franciában nagyon otthonos, svédül, spanyolul is jól tud, most lengyelül tanul, hiszen, úgy tűnik, három hónapra Lengyelországba utazik matematikai tanulmányútra. Az elmúlt hét év alatt alig lapozott magyar nyelvű könyvbe, mindent idegen nyelven olvasott. Szakirodalmat is, szépirodalmat is.

Most vizsgára készül.

Artista vizsgára. Működési engedélyt akar szerezni. Szeretne rendszeresen fellépni.

CSILLOGÁS MÖGÖTT – IZZADTSÁG

— Sokan különösnek tartják, hogy matematikus létedre, egy kutatóhoz „méltatlanul" a cirkuszba, a varietébe készülsz. Miért igyekszel ennyire a porondra?

— Érdekel ez a másik világ, ahol a csillogás mögött izzadtság van.

— Miért akarod megismerni?

— Olyan ez, mintha azt kérdeznéd, hogy miért élek. Érdekelnek az emberek, érdekelnek a saját korlátaim, mert szeretném megtudni, hogy mire vagyok képes.

— Nem akadályoz a munkádban?

— Nem. Szerencsére kutató vagyok, ha éjjel kettőkor, a fürdőkádban jut eszembe egy jó gondolat, az is jó, hiszen nem kell megszabott időt eltöltenem a munkahelyemen. Amikor jön az ötlet, a gondolat, én akkor dolgozom.

— Ha március végén sikerül az artista vizsgád és kaptok egy szerződést, amelyik mondjuk egybeesik a lengyel tanulmányutaddal, akkor melyiket választod?

— Talán el lehet halasztani azt a tanulmányutat.

— Most mi a legfőbb vágyad?

— Hogy egyedül hét labdával, Zolival kilenccel tudjak játszani.

Az előszobában gyakorol, kék rövidujjú trikóban, farmerban. De van csillogás is. A homlokán verejtékgyöngyök ragyognak.

És a homloka mögött? Ott talán újabb gondolatok, ötletek kavarognak, hiszen egy kutató bárhol, bármikor dolgozhat...

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

Korszerű gépekkel felszerelt, háromműszakos fonó-szövő gyárunkba általános iskolát végzett fiúkat betanítunk segédművezetőnek.

A gyár a továbbtanuláshoz és a szakmaszerzéshez lehetőséget nyújt.

A vidéki dolgozóknak szállást adunk.

Jelentkezés levél útján **„Segédművezető"** hivatkozással.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: 1502 Budapest Pf. 43.

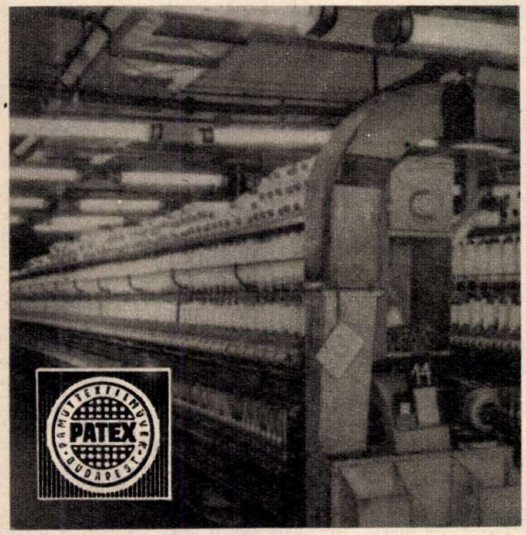

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGET NYÚJTÓ SZAKMÁT AJÁNLUNK FIÚKNAK!

A Budaprint Pamutnyomó Vállalat felvesz általános iskolát végzett fiúkat 16 éves korig

TEXTILNYOMÓ SZAKMUNKÁSTANULÓNAK.

A tanulmányi ösztöndíjon (160–600 Ft) felül a vidékiek havi 500 Ft különélési pótlékot, a budapestiek havi 450 Ft társadalmi ösztöndíjat kapnak.

Vidéki tanulóinkat kollégiumban helyezzük el.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékű ruházkodási segélyt kapnak. Tankönyvről az iskola, tanszerről, munkaruháról a vállalat gondoskodik.

Az elméleti oktatás Budapest legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás a vállalat gyáraiban folyik.

Jó tanulóink továbbtanulását támogatjuk!

Jelentkezni lehet: A Pamutnyomóipari Vállalat személyzeti és oktatási főosztályán, 1036 Budapest, III., Fényes Adolf u. 19–21. Telefon: 687-834.

Az általános iskola 8. osztályát végző fiúk figyelem!

Szeretettel vár benneteket a **MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR.** — Öntő — gépi forgácsoló — csőszerelő — villanyszerelő — szerkezeti lakatos — gépszerelő — hegesztő — fényező-mázoló — asztalos — ács szakmákban továbbtanulásotokról gondoskodik.

JUTTATÁSOK: kedvezményes étkeztetés — munkaruha — tisztálkodószerek — társadalmi tanulmányi ösztöndíj 250—500 Ft-ig — elhelyezkedés kollégiumban.

Képzés a vállalat korszerű tanműhelyeiben folyik.

A sikeres szakmunkásvizsga után pályakezdéshez 1500—2000 Ft előleget fizetünk, a besorolástól függően.

Elhelyezés az újonnan épült munkásszállóban.

Szakközépiskolában továbbtanulási lehetőség van.

JELENTKEZÉSI MÓD:
a választott szakmát az általános iskolai jelentkezési lapon kell feltüntetni, illetve a megadott címeken személyesen közölni.

MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR
oktatási osztály
Budapest XIII., Váci út 202.

MHD BALATONFÜREDI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

MHD TISZAFÜREDI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

MHD VÁCI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

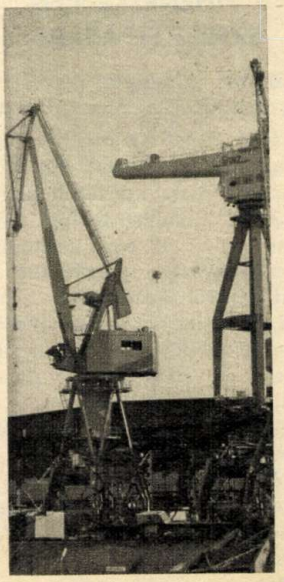

A Pajtás TÁVIRATI IRODAJA JELENTI

MEDVENAP

A Medve utcai általános iskola hagyományaihoz híven ebben az évben is megrendezte iskolanapját. Az iskola 105 éves fennállását jelmezversennyel, kulturális és cselgáncsbemutatóval valamint a „Most mutasd meg" játék iskolai döntőjével ünnepelték. A kulturális szemle műsorát a gyerekek szülei is nagy örömmel és érdeklődéssel nézték végig.

A BAJNOKSÁGRA KÉSZÜLNEK

A pilisvörösvári általános iskolában nagyon szeretik a sportot. Különösen a labdarúgó, kézilabda és a torna szakosztálynak van népes tábora. A különböző sportágakban áprilisban lesznek a döntők, de a jó felkészülés érdekében már javában edzenek a csapatok. Különösen a tornászlányok lelkesek, akik Szollárné Túróczy Éva testnevelő tanárnő vezetésével már január óta kemény edzésekkel készülnek az iskolabajnokság döntőjére.

A HÉT VICCE

Két teknősbéka megszomjazik a sivatagban. Találnak egy üveg kólát, de nincs náluk nyitó. Egyikük vigyáz az üvegre, a másik pedig elmegy nyitóért. Eltelik öt év. A palackot őrző teknősbéka türelmetlenkedni kezd, mert a másikuk se híre, se hamva. Egyszercsak felhangzik társának méltatlankodó hangja:

— Öregem, ha ilyen türelmetlen vagy, el sem indulok!

TÁVIRÁSZOK VERSENYE

A Szovjet Vörös Hadsereg megalakulásának 60. és a Magyar Honvédelmi Szövetség fennállásának 30. évfordulója jegyében rendezte meg a Magyar Honvédelmi Szövetség Békés megyei vezetősége és a megyei úttörőelnökség a megyei úttörő rádiótávírász versenyt. Az első korcsoport két győztese részt vesz a Leninvárosban megrendezendő „Lenin ifjú távírásza" országos úttörő versenyen.

„HANGOSKODÓK"

A Televízió Gyermekosztálya új, havonként jelentkező műsort indít. A zenei műveltséget játékos formában terjesztő sorozatot Balázs Árpád Erkel-díjas zeneszerző írta és vezeti. A felvételen: Balázs Árpád, műsorvezetés közben.

GYERMEKMUNKÁK

A tudományos-technikai úttörőszemle kapcsán kiállítást rendeztek Várpalotán az ifjúsági és úttörőházban. Nyolc úttörőcsapat, valamint az úttörőház szakköreinek legsikerültebb munkáit mutatták be.

GYERE VELÜNK...

Vizi versengéssel is kiegészítették a „Gyere velünk, csináld jobban" sportvetélkedőt a debreceni gyerekek. A Lőwy Sándor Úttörőház játékában kétszázan vettek részt az úttörőcsapatok képviseletében.

VINCÉVEL BAJ VAN!

Az orvos a lány arcán kék foltokat és horzsolt sebet talált.
A szülők követelésére a verekedőt kicsapták az osztályból,
felmentették „a mindennapos iskolába járás alól".
S amikor már úgy látszott, hogy az ügy végére pont kerül,
a tanulótársak tollat ragadtak és levelet írtak a fiú érdekében.

A szerkesztőséghez küldött levél nyomán eljutottam az eset főszereplőjéhez is. A tizennégy esztendős, hetedikes Vince, aki egyszer már osztályt ismételt, termetre egyáltalán nem látszott olyan félelmetesnek, mint amilyennek a leírás után elképzeltem. Makacs némasággal, de észrevehető félszegséggel, szemlesütve állt előttem.

— Miért bántottad Vikit?

— Állandóan molesztált.

— Tudod-e, hogy szégyen egy lányt megütni?

— Tudom.

— És?

— Nem bírtam fékentartani a haragom, amikor szidta az édesanyámat.

Utánam jött a hírem

Minden gyerek ezekkel a szavakkal védekezne, ha hatást akarna elérni — gondoltam. De amikor találkoztam Vince édesanyjával, akinek beteg a lába, már nem voltam olyan biztos benne, hogy a veszekedés elmérgesedését nem segítette-e elő Viki epés odamondogatása.

— Legtöbbször miattam, és a kishúga miatt ugrott össze a gyerekekkel — mondta a kétségbeesett asszony. — Az is bántotta, hogy idegbetegnek nevezték, elterjesztették róla, ha nem kap gyógyszert, kitör rajta a „dili". Elvittük a leghíresebb budapesti klinikára, de az orvos, aki megvizsgálta, azt mondta, „nincs ennek a gyereknek semmi baja, csak tanulni nem szeret". Azt hittük, ahogy nő, úgy komolyodik majd. Mert ami érdekelte, arra odafigyelt. Földrajzhoz könyvtárnyi útikönyvet gyűjtött össze. Naplójában szinte minden gépet megörökít, de nem úgy, ahogy a valóságban látja, hanem ahogyan a jövőben elképzeli. Rajzait még kiállításra is javasolták. De a magyarral, az orosz nyelvvel, és az élővilággal hadilábon áll. Az iskolában akkor telt be a pohár, amikor ötödikbe megbukott és osztályt kellett ismételnie. Véglegesen a „nehéz esetek" közé sorolták és áthelyezését szorgalmazták. Jobbnak láttuk mi is, ha új környezetbe kerül. S, bár távolabb került, reggelenként és esténként buszoznia kellett, mégis nagyon örültünk, hogy Kövecses Zoltánné a koppányomonostori iskola igazgatónője befogadta a fiúnkat és napközis ellátást biztosított szá-

mára. Később ugyanebbe az iskolába irattuk be a kislányunkat is.

— Eleinte remekül éreztem magam, Koppánymonostoron — magyarázta Vince. — De aztán utánam jött a hírem. A gyerekek kötözködni kezdtek velem, reggelenként gúnyosan kérdezgették, hogy „bevettem-e a gyógyszert", mert különben nem állhatnak szóba velem. Ha komoly voltam, azt mondták, olyan a nézésem, mint Rózsa Sándoré. Ha mosolyogtam, szemtelennek tituláltak. Bárki törte be az ablakot, ütötte le az asztalról a kakaós csészét, rögtön az én nevem említették, és velem akarták eltakaríttatni a szemetet. Állandóan szem előtt kellett lennem, a napközi-ben is csak ott ülhettem, ahonnan minden mozdulatomat láthatták.

— Most már nem kell alkalmazkodnod a többiekhez.

Hosszú ideig hallgatott.

— Koppánymonostoron vannak a barátaim. Én ott akarom elvégezni a nyolcadik osztályt.

Vádlottak padján az ököljog

Az egész osztály a fiú mellett áll — ismételték meg a gyerekek, a levélben megfogalmazott véleményt, amikor Asztalos Éva Komárom város úttörőelnökének jelenlétében rajfórumon beszélgettünk.

— Viki is?

— Ha engem vert volna meg Vince, én is mérges lennék rá, felelte, Májer Judit, a Napsugár örs vezetője.

— Azért pikkelnek rám, mert édesanyám óvónő, és feltételezik, hogy miatta kapok jobb jegyeket — vette át a szót Viki. — A szívük mélyén azonban nagyon is érzik, hogy nincs igazuk. Hiszen, ha az osztálynak ki kell vágni a rezet, mindig engem tuszkolnak előre. Valóban nem tudok vigyázni a számra. De a veszekedésben Vince volt a ludas. A szóban forgó napon orosz tanárnőnket egy fiatal nevelőnő helyettesítette. Zavarát csak növelte, Vince állandó pusmogása. „Fogd be a szád" — súgtam neki. Válaszul hátbavágott és tízpercben folytatta a veszekedést.

— Mert árulkodtál — jegyezte meg valaki a hátsó padban.

Felkaptam a fejem.

— Ki látta a verekedést?

Tíz kéz emelkedett a levegőbe.

— Miért nem léptetek közbe?

A lányok csak hümmögtek. Aztán arra hivatkoztak, hogy éppen haragban voltak Vikivel. A fiúk kereken kimondták, amit gondoltak. Még örültek is, hogy Vince megruházza a lányt, mert szerintük annyi volt már a számláján, hogy Ők is „elhúzták volna a nótáját".

Megakadt a tekintetem Szőcs Tibin. A tizenöt esztendős fiúnak csak a hangja csendes, az ereje annál nagyobb. Könnyedén megvédhette volna osztálytársát.

— Haragudtam Vikire — védekezett — befizettem a tízórai árát, de ő a szétosztásnál nem adott nekem kiflit.

Megdöbbenve állapítottam meg, hogy a koppánymonostori hetedikeseknek furcsa elképzelésük van az együttélés szabályáról. Vince távozása után az osztályfőnöki órán és az őrsi összejöveteleken vádlottak padjára helyezték az „ököljog" törvényét. De addig ők is lelkiismeretfurdalás nélkül éltek vele. Egyszer Vincét is kicsalták a határba, s, hogy ne lehessen senkire tanúskodni, mindannyian ütöttek rajta egyet.

— Mondjátok meg őszintén, miért írtatok nekünk levelet?

Azt mondják, hogy napokig lelkiismeretfurdalásuk volt. Rájöttek, hogy ők is hibáztak. „Sokszor ‚hétfőtől—péntekig' vitatkoztunk, s közben elfelejtettünk tanulni, egymással törődni. Nem gondoltuk végig, hogy mit is akarunk. Beneveztünk a bukásmentes őrs akcióba, miközben tudtuk, hogy öt osztályismétlős van köztünk. A kudarctól pedig teljesen megzavarodtunk. Vince csak akkor borul ki, ha nem hagyják nyugtan."

Fellebbezés

Két napot tartózkodtam Komáromban és Koppánymonostoron. Igyekeztem mindenkivel beszélni, aki Vince ügyében tudott valamit. Pedig nem lett volna szükség ennyi időre. Hiszen, a vihar után az iskola javaslatára Vince szülei kérték a fiú felmentését. Az iskola pedig vállalta, hogy a nyolcadik osztály végéig korrepetálja az eltávolított fiút.

Én most mégis élek a fellebbezés jogával. Koppánymonostoron kevesebb a gond, de Vincével továbbra is baj van. Édesapja, aki vízvezetékszerelő, elintézte, hogy a KTSZ-ben munkakönyv nélkül alkalmazzák, amíg levizsgázik, nehogy csavargásra adja a fejét. De a mama észrevette, hogy Vince a rendszeres iskolai ellenőrzés hiányában teljesen sutbavágta a tankönyveket.

— Mi lesz a fiammal? — ismételte könybelábadt szemmel.

Ha Koppánymonostoron nem tudnak segíteni, a Városi Tanács Művelődési Osztályának kellene intézkednie, hogy a fiú újra iskolai közösségbe kerüljön, szervezett tanulásban vegyen részt.

Faragó György

Fotó: Gámán Gábor

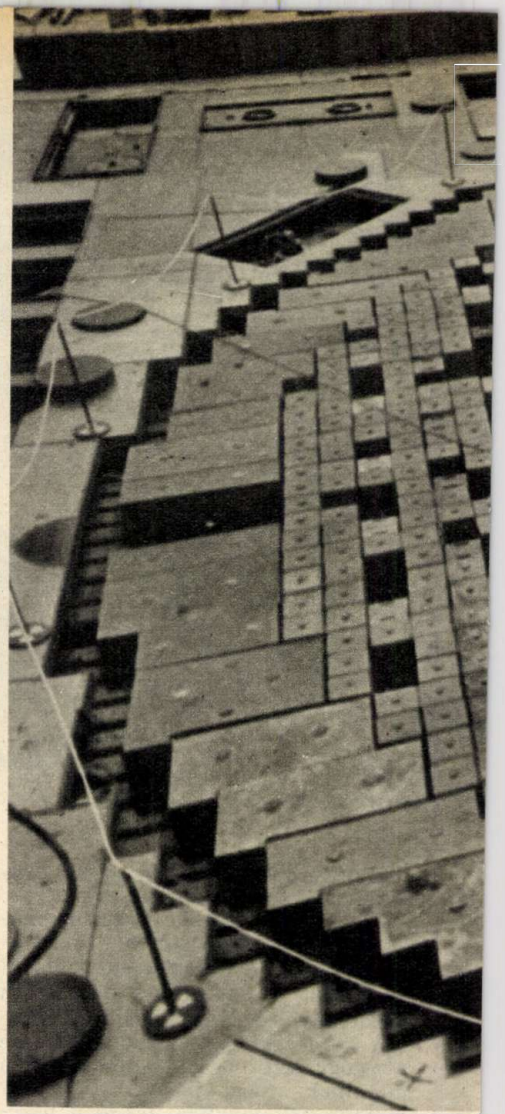

„Óriások vállán állok...”

„Azért látok messzire, mert óriások vállán állok” — mondotta (állítólag) Sir Isaac Newton, minden idők egyik legnagyobb természettudósa (1642—1727), matematikus, fizikus, csillagász. És ezt nem udvariaskodásból mondta, nem is álszerénységből. Éppen mert nagy tudós volt, ő látta világosan, hogy egyetlen kutató sem teremt a semmiből újat, mindenki támaszkodik elődeire úgy, hogy felhasználja azt, amit ők fölfedeztek, vagy úgy, hogy elutasítja, cáfolja.

Ezért emlékezik meg a tudományos világ ünnepélyesen és tisztelettel nagy elődeiről, mégpedig rendesen valamilyen kerek évfordulón: születésük, haláluk, ritkábban valamelyik nagy fölfedezésük 25., 50., és így tovább, évfordulóján.

Ámbár a statisztikusok szerint mindazoknak az embereknek, akik valaha tudományos kutatással foglalkoztak, a 90 százaléka a mi korunkban él, sok nagy tudós bizony már a múlté. Így hát van alkalom fölidézni emléküket.

*

1934 egyik kora őszi napján 35 év körüli, középmagas, szemüveges férfi állt Londonban egy utca kereszteződésénél, várva, hogy a piros jelzőlámpa színe zöldre változzon. Elgondolkozva figyelte a lámpát — amikor azonban az színt változtatott, nem ment át, hanem hirtelen hátat fordított és gyors léptekkel hazaindult.

Ez a szokatlan jelenet — amelyet később ő maga jegyzett fel — nem tűnt fel senkinek, pedig ott, akkor óriási jelentőségű fölfedezés született meg Szilárd Leó agyában, amely más fölfedezések sorába illeszkedve elvezetett a magenergia fölszabadításához!

Szilárd Leó Budapesten született 1898. február 11-én. Már a középiskolában feltűnt kiváló képességeivel. Elsősorban a természettudományok, főleg a fizika iránt érdeklődött. De mert akkoriban Magyarországon nem képeztek ki fizikusokat, csak fizikatanárokat, ő pedig nem akart tanítani, a Műszaki Egyetemre iratkozott be, a vegyészmérnöki karra, mert ott tanulhatott sok fizikát. De 1916-ot írtak, folyt az első világháború, és akkor már az ilyen fiatal embereket is elvitték katonának. Így Szilárd csak 1918-ban térhetett vissza az egyetemre. A Tanácsköztársaság megdöntése után garázdálkodó, verekedő egyetemi „bajtársi szövetségek” tagjainak magatartása azonban elvette a kedvét az itt tanulástól. Szerencséjére jómódú családból származott és így megengedhette magának, hogy Németországban, Berlinben folytassa tanulmányait. Megszerezte a vegyészmérnöki oklevelet, de egyre jobban elmélyült a fizikai tanulmányokban. Egyetemi előadásokra járt és érdekes gondolatokkal kereste fel a berlini egyetem több világhírű professzorát. Egyikük, a Nobel-díjas Max von Laue bíztatta, hogy írjon tanulmányt egy kérdésről, amelyről beszélgettek. Amikor a tanulmány — egy karácsonyi szünetben, pár hét alatt! — elkészült, Szilárd előbb a világhírű Einstein professzornak, a relativitáselmélet megalkotójának mutatta meg, aki előbb hitetlenkedett, de azután hamar fölismerte, milyen kiváló munkát írt fiatal kollégája — Max von Laue pedig elfogadta doktori értekezésnek!

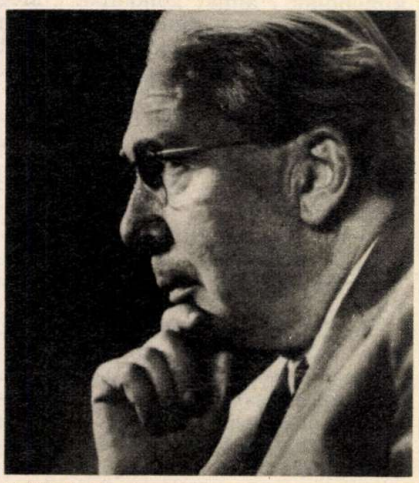

Szilárd Leo

A fiatal fizikus állást kapott egy kitűnő kutatóintézetben és a berlini egyetemen is tanított. Alig pár év múlva megszerezte az egyetemi magántanári címet, aminek a lényege nem a tanár: ez tudományos fokozat, olyasmi, mint ma a kandidátusi. Albert Einstein is nagyra értékelte őt és együtt dolgozott vele: még közös találmányuk is van, egy nagyon eredeti elképzelésű hűtőszekrény.

Amikor a berlini parlament, vagyis a Reichstag lángra lobbant, Szilárd fogta két bőröndjét és felült a Bécsbe induló vonatra.

Úgy is lett. A hitleristák tömegesen üldözték el a haladó gondolkodású tudósokat — hogy ezúttal a többi ember sorsáról ne is szóljunk.

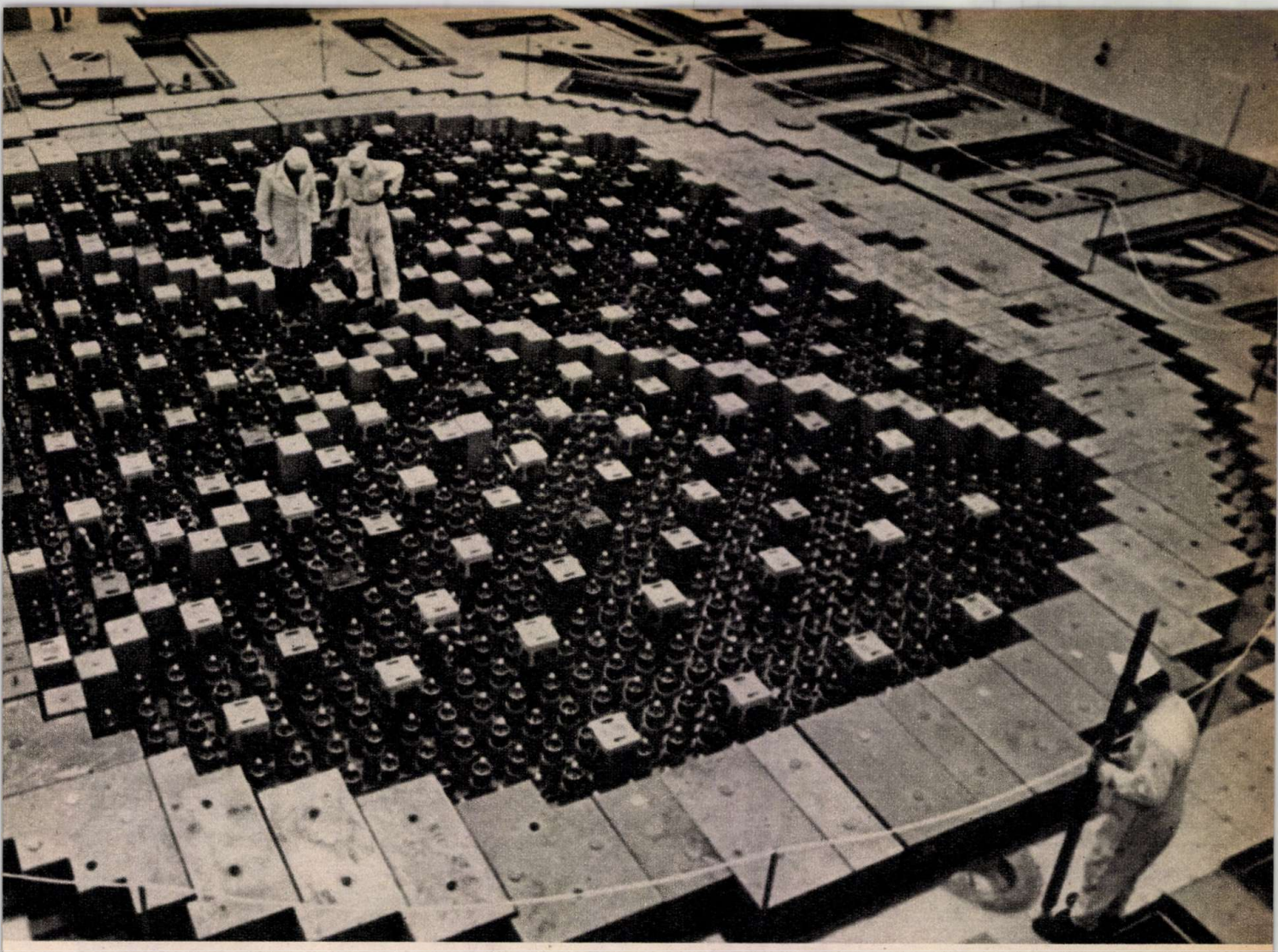

Készül a világ legnagyobb atomreaktora, amely a roppant erőt az ember hasznára termeli

Szilárd hamarosan Angliába ment és sikerült is — egyelőre alkalmi — kutatómunkát kapnia. Közben minden erejével szervezte a Németországból elmenekült tudósok támogatását.

Szilárd Leónak ott a londoni villanyrendőr előtt jutott eszébe, hogy annak a fölfedezésnek, amelyet egy francia tudós házaspár — a Nobeldíjas Curie asszony lánya, Iréne és a férje Frédéric Joliot — tett, továbbgondolva óriási következményei lehetnek. A Joliot házaspár fölfedezte a mesterséges radioaktivitást: besugárzással nem radioaktív anyagok is sugárzóvá tehetők. Nos — gondolta Szilárd —, ha egy ilyen atomból nem egy részecske lép ki, hanem kettő — akkor azok több atomot hasíthatnak szét, az azokból kilépő részek ismét továbbiakat, láncszerűen! Óriási energia szabadulhat fel, amelyet hasznosítani lehet!

A gondolat óriási volt. Szilárd ugyan még nem használta a „láncreakció" szót, de mégis: az elv már megszületett. Elismerték eredetiségét: Angliában erre még szabadalmat is lehetett kapni.

Később, amikor Szilárd már az Egyesült Államokban dolgozott és eljutott hozzá két német kutató, Otto Hahn és Fritz Strassman munkájának eredménye, miszerint uránatomokat tudtak széthasítani (ez 1938 végén történt) tudta, hogy a hitleristák ebből is fegyvert fognak csinálni. És akkor... rossz végiggondolni is! Hitler, mint a világ ura!

Fölkereste — két, ugyancsak magyar származású és antifasiszta beállítottságú kollégája társaságában — Eeinstein professzort, aki akorra már szintén az Egyesült Államokba menekült. Eeinstein gyorsan megértette Szilárd érveit és segítségével megfogalmazott egy levelet F. D. Roosevelthez, az USA elnökéhez. Figyelmeztette, hogy az új tudományos eredmények rettenetes fegyver előállítását teszik lehetővé, és ha nem akarják, hogy ennek segítségével Hitler az egész világot fenyegesse, meg kell előzni, és az Egyesült Államoknak kell előállítania ezt a fegyvert.

1945 tavaszára elkészült az Egyesült Államokban az első két atombomba. Két darab. Több nem volt. Hitler öngyilkos lett, Európában elhallgattak a fegyverek, az Egyesült Államok Japán elleni háborúja is a végéhez közeledett — de a politikusok és katonák egy csoportja le akarta dobni az atombombát Japánra. Szilárd megborzadt az értelmetlen és embertelen tömeggyilkosságtól. Ismét levelet írt, amelyre megszerezte számos nagy tudós támogatását: kérték az elnököt, hogy ne engedje meg az atomfegyver bevetését. De hiába. Roosevelt elnök hirtelen meghalt és utóda Truman elrendelte azt a szörnyűséget, amit azóta Hirosima és Nagaszaki városok neve jelképez.

Szilárd Leó pedig hátat fordított az atomfizikának. Nem volt hajlandó az atomfegyverek fejlesztését szolgálni, aminek akkor már más volt a jelentősége, mint amikor ő 1939-ben javasolta a gyártását. 1945-ben amerikai politikusok világuralmi törekvéseihez szolgált fenyegető eszköznek. Ettől kezdve biofizikával foglalkozott: az élet, az öregedés, a szaporodás fizikai jelenségeit kutatta. Mert ő az emberség, a béke tudósa volt.

1964 májusában halt meg.

tini klub

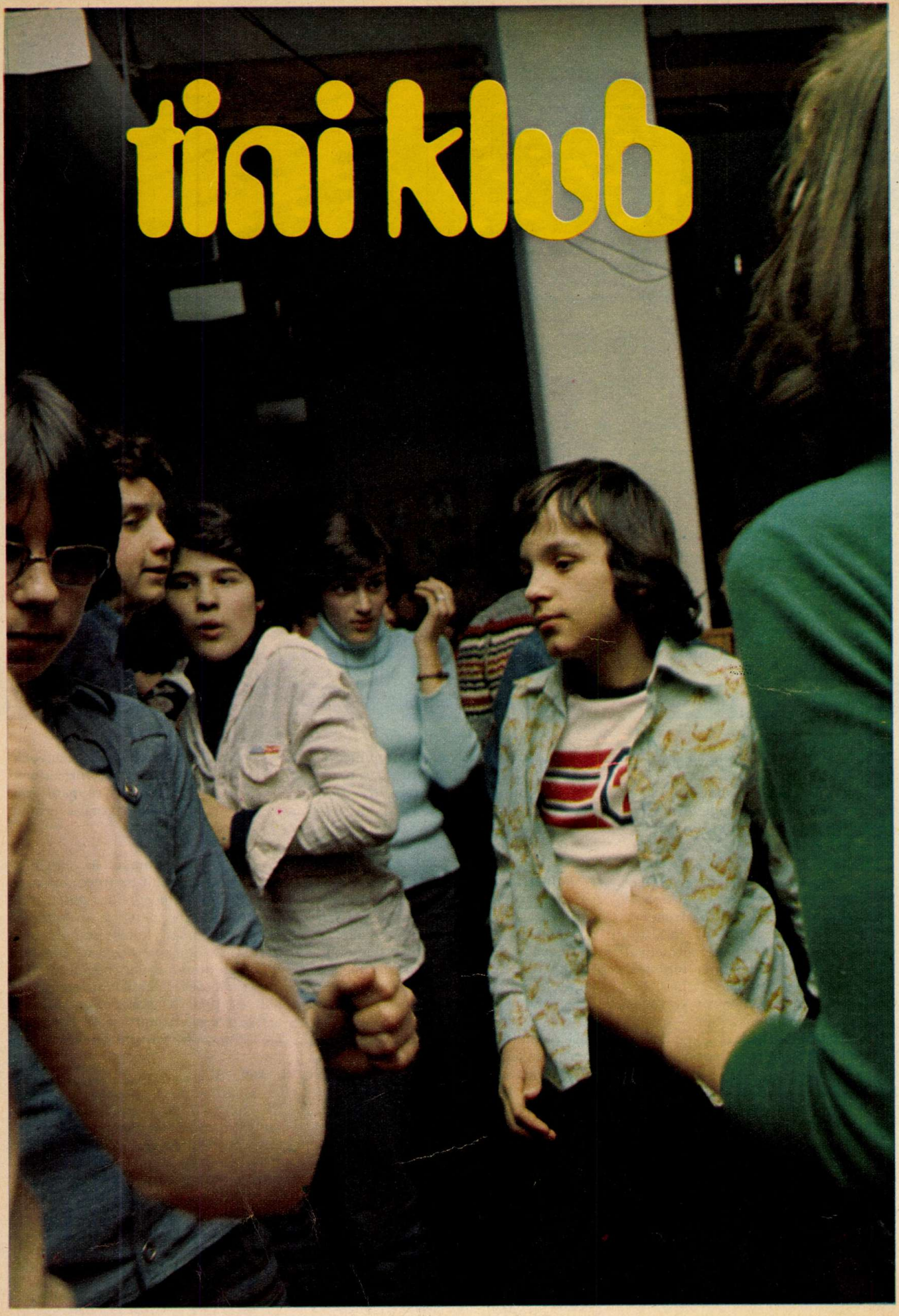

A kissé viharvert dobókockaszivacs dönti el, hogy ki kezdheti a játékot?

Amíg a zene szól, van reményed a csokihoz. Aztán át kell adnod az evőeszközt

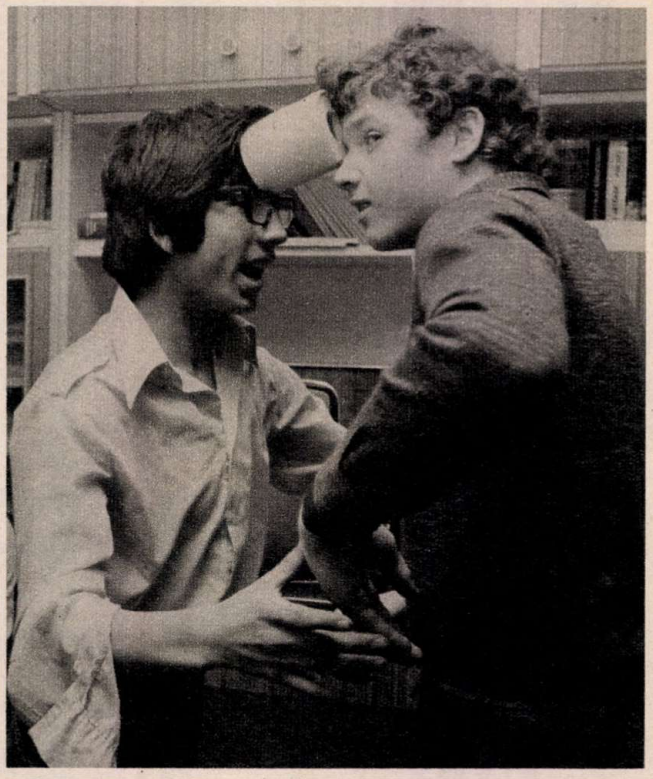

Két pár játssza. A papírtekercs nem eshet le, az ellenfelet kell leütni, lesodorni

A folyosó üres, a fogasok tömve kabáttal, táskával. Egyszer-egyszer valamelyik ajtó mögött csattan a jóízű kacagás. Az Asztalos János park fái fölött lassan sűrűsödik az esti derengés. A VIII. kerületi Kreutz Róbert Úttörőház emeletét a tiniklub társasága vette birtokába. Tanakodunk, hová nyissunk be?

Tánczene csendül, felpattannak az ajtók.

Bömböl a magnó, de mire a számnak vége, a folyosó forgatagában kavargó gyereksereg megtalálja a maga helyét, mi is besodródunk valahová. Fotelben, széken, asztalon vagy a szőnyegen, mindenki helyet talál magának.

— Jól figyeljetek, mert csalni fogok! — kezdi bűvészmutatványát Stork Attila, majd Hideg Jancsi veszi át a bűvészpálcát.

Egyikük sem szégyenítené meg Rodolfót, de a társaság jól mulat, önkéntes előadó is akad. Még nem fogynak ki az új és új ötletekből, amikor kint a folyosón újra felharsog a zene. Felszedelőzködünk és sodródunk „szobatársainkkal" előbb ki a folyosó forgatagába, aztán helyfoglaló roham egy újabb helyiségben.

Kozma Bálint mellett kapok helyet, tőle tudom, hogy a közös játékot szervező ifi Kiszling Judit, meg két-három ifi segít a hangulatteremtésben. Mire a nézők biztatása közben két mindenre elszánt versenyző befalatozza a csokoládészeletet, megtudom, hogy a tiniklub vidám szombat estéjére mindenki beléphet, akinek érvényes úttörő-igazolványa van, és hogy az est műsorát mindig más-más úttörőházi nyolcadikos klub szervezi és rendezi. A mai főrendező Tóth Gyöngyi ifi, a színitársulat az ő klubjának a tagsága.

A „forgószínpad" következő állomásán a tévé előtt érzem magam, hiszen magas színvonalú „most mutasd meg" játékot láthatok.

Az újabb folyosói zűrzavar eredményeként mindenki egy tágas terembe nyomul. A fények, a hangfalak, az erősítők a discót jelezték.

— Előbb egy kis táncversenyt rendezünk — mondja a főrendező —, az első győztes pár díja egy tábla csoki!

A lemezlovas, Szinovszki Tamás már indítja is a versenyt.

Shake, twist, rock and roll, charleston... egy-egy tábla csoki... taps, éljenzés, kacagás és egy kis irigység.

— Nem csak a charlestont, a twistet is mi nyertük — dicsekedik Farkas Mónika, aztán egy kicsit kikacagva a félénk fiúkat, hozzáteszi — éspedig két lany! Novák Erika meg én!

Az est utolsó felvonása, a disco következik. Mire vége a táncnak, „öreg este van". A tévében ilyenkor mos fogat a maci, a nagyfilmre még nazaér mindenki.

Kozma Bálinttal újra összefutok:

— Mindig telt ház van, és úgy látjuk, szeretik a gyerekek a tiniklubot.

— Úgy látjátok?

— Igen, mi az ifik, harmincan-harmincöten dolgozunk a házban. Klubot, szakkört, tanfolyamot vezetünk és segítjük egymást. Másként nem lenne eredmény. Összeszoktunk, mert szeretjük a gyerekeket.

Gebri Antal
Fotó: Wagner Margit

Kevesen tudják, hogy a kis határszéli község Bucsu, a kalandozások főhősének, Bulcsúnak nevét őrzi. Mai utódai a határt vigyázzák azokkal a határőrökkel, akik itt, az ország szélén teljesítenek szolgálatot.

SZOLG
AZ OR

Telefonhívás. A gyors tájékoztatás a határőr szolgálatban is rendkívül fontos, az eredményes intézkedés feltétele

Felelősségteljes útjára indul az őrjárat. Ilyenkor még senki sem tudja, hogy lesz rendkívüli esemény, vagy, sem

Az egyik legfontosabb szolgálati hely: magasfigyelő

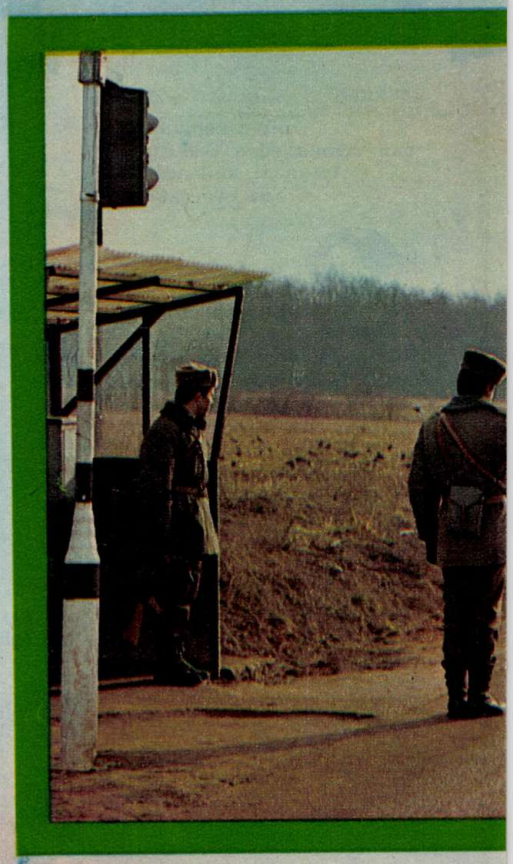

A XIV. században már határt őrzött a kis Vas megyei falucska. Még csak tíz háza volt és mindössze negyvenen laktak benne. Nos, azóta ezerkilencszázra emelkedett a lélekszám, s immár négy esztendje határőr községnek nevezhetik településüket a bucsuiak.

ÁLAT SZÁG SZÉLÉN

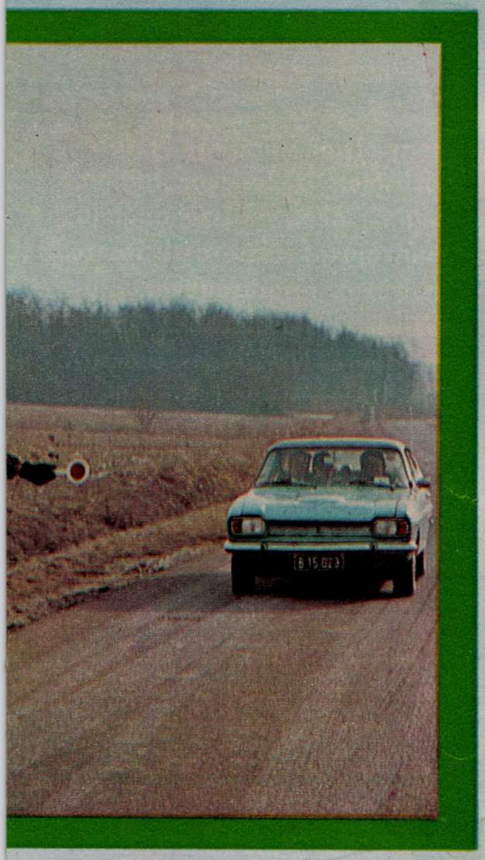

A tárcsa megálljt parancsol a száguldó gépkocsinak. A határőrök nagy körültekintéssel ellenőrzik a határon túlra igyekvő gépjárműveket

Tehetség és akarat

— Ez elsősorban az őrsön szolgálatot teljesítő határőröknek köszönhető — vallják egyöntetűen az itt élők. — Nem véletlenül nyerték el a kitüntető „Élenjáró őrs" címet.

— Mi kell ennek a címnek az el-

SZOLGÁLAT AZ ORSZÁG SZÉLÉN

nyeréséhez? — kérdeztük Anderkó István főhadnagyot.

— Jó határőrök.

— És hogyan lesz valakiből jó határőr?

— Először is alaposan sajátítsa el az alapvető ismereteket, tegyen szert nagy gyakorlatra, legyen akaratereje, kitartása, szeresse a határőrszolgálatot, ismerje a természetet, és egy kis tehetség sem árt.

— Miféle tehetség?

— Amolyan ösztön. Némelyek egyből a nyomokat veszik észre, míg másoknak ez csak hosszas keresgélés után sikerül.

— No, — gondoltuk — ezt a „határőr parancsolatot" majd elmondjuk régi ismerősünknek, sorozatunk főszereplőjének, Vitályos Csaba határőrnek is. Ám amikor erre sor került, magabiztosan legyintett:

— Óh, ismerem ezt a „parancsolatot". Sokszor beszélek az őrssel telefonon.

Klub – szenespincéből

Hát igen, a bucsui őrs példamutató teljesítményének híre messzire eljut. Pedig nincs könnyű dolguk.

— Igaz, ez nem szanatórium. Mi tagadás, egy négyórás hajsza a nehéz rádióval a hátunkon, nem gyerekjáték — mondja Anderkó István — hogy hidegben még a géppisztoly is olyan, mintha nehéz súlyzót cipelne az ember a vállán. De azért senki ne gondolja, hogy nem bírjuk! Riadónál például három perc alatt gépkocsin vagyunk, nemhiába gyakoroltuk olyan sokat.

— Szívesen vannak itt az őrsön a határőrök?

— Azt hiszem igen. Elmondok egy példát, úgy gondolom, ez is engem igazol. Nyáron a határőrök a pihenőidejük nagy részét feláldozva, saját elhatározásukból felújították az őrs épületét, és önálló klubot is építettek egy elhagyott szenespincéből. Érdemes megnézni, van ott minden: kilencszáz kötetes kézikönyvtár, lemezjátszó, rádió. Jól érzik magukat nálunk.

Kapcsolat a toronyiakkal

— Hogyan sikerült ezt elérni?

— Igyekeztünk otthont teremteni valamennyiüknek. Az élelmezésünkről is magunk gondoskodunk, évente tíz disznót vágunk, kertgazdálkodást végzünk. Így aztán határőreink tényleg szinte otthon érzik magukat. Többek között mi patronáljuk a Torony nevű közeli községben működő úttörőgárda egységet. Gyakorlatilag az őrs végzi az úttörőgárdisták kiképzését. Akik közülük kerülnek a határőrséghez, azt hiszem, egy lépés előnnyel indulnak a többiekhez képest. Az élenjárók lépésével.

Bőcs Ferenc
Fotó: Gámán Gábor

MEDVECZKY ÁDÁM

Medveczky Adámmal a pályakezdésről, a tanulásról és a karmesteri hivatásról beszélgettünk.

– Hatéves koromban zongorázni tanultam. Később inkább az ütőhangszerek érdekeltek. Különös kíváncsisággal figyeltem az üstdobot. Nagyon tetszett, hogy hatalmas, csillogó, és ha rácsapnak, nagyot brummog. No és az is, hogy egy idő után már én is tudtam bánni vele... Ez a korszak volt az életemben a legjelentősebb. Megszerettem a zenét, s egyre inkább vonzódtam a zenei pálya felé. Jelentkeztem a konzervatóriumba, és sok-sok tanulás után huszonhét évesen vezényeltem először.

Azóta sok idő telt el, sok örömmel és sok elégedetlenséggel, és még több tanulással. Megértettem, hogy a karmester zenélő partner. Valahogy olyan, mint egy őrsvezető. Ismeri a zenekar tagjait, segíti őket, összehangolja munkájukat. Észreveszi rosszkedvüket, fáradtságukat, örömeiket. Érzékenyen reagál mindenre. No persze, ez csupán az egyik oldal. A másik – s nem kevésbé fontos – a felkészültség. A tudás. A karmester számára a legnagyobb erő, ha tudják róla, „megtanulta a leckét", vagyis pontosan ismeri a kottát, a zenét, ismeri a hangszerek lehetőségeit. Nem hasítgatja a levegőt, hanem értelemmel és érzelemmel kíséri a dallamot.

– Én állandóan tanulok. Kottából, magnóról, rádióból. Lemezt azonban nem hallgatok egy-egy koncert előtt, mert nem akarom, hogy más művész előadásmódja befolyásoljon. Az egyéniség – a zenében is fontos!

DOBOGÓ SZÍNPAD

Az ajándék természetrajza

zék az áldozatot... akarom mondani a megajándékozott rokonszenves ismerőst. Ha megengedik a saját példámat hoznám fel bizonyításképpen. Egyik rokonomnak, bizonyos Dorka néninek kellett a múltkoriban ajándékot vennem, és rövid töprengés után egy pár meleg zokni mellett döntöttem. Tudtam, hogy praktikus és ugyanakkor meglepő ajándék, de az eredmény mégis felül múlt minden várakozást. Dorka néni szeméből földöntúli fények sütöttek, amikor magához szorította a fuszeklit, majd úgy helyezte el a többi tizenöt pár meleg zokni között, mint egy alvó kisdedet...

Ezekután rátérhetünk az ajándékok osztályozására. Hosszú évek kutató munkája és lelkiismeretes számításai bizonyítják, hogy az ajándékokat két fő csoportra oszthatjuk: amelyeket adunk, és amelyeket kapunk. A két csoport közötti lényeges különbséget az imént már futólag említettük, nézzük most egy kissé részletesebben az elsőt.

Az ajándékozást minden esetben az úgynevezett „fürkészés kora" előzi meg. Nem kell begyulladni a tudományos zsargontól, azért vagyok itt, hogy mindent meymagyarázzak. Az említett korszakban fürkészésre kerül elsősorban a pénztárca belseje. Ezt a tevékenységet az esetek többségében a homlok ideges ráncolása kíséri. Fürkészésre kerül továbbá a kiszemelt személy teljes környezet- és jellemrajza, amelynek beszerzése nagy tapasztalatot, és ördögi találékonyságot igényel. Viszont kiderül a segítségével, hogy például a Bitumen bácsinak többé nem lehet új pipát ajándékozni, mert éppen a múlt héten hullott ki az a foga, amellyel eddig a régit tartotta. Vagy egy másik példa: a szomszédban lakó Babusák Terikéről jó, ha tudjuk, hogy mostanában utálja a piros virágokat, mert kiderült, hogy a Fatalin Nusikának is ez a kedvenc színe, és ez olyan cikis.

Ezután következik a tudományos megismerés egyik leglényegesebb mozzanata: az összehasonlítás. Össze kell hasonlítani a pénztárca, és a kérdéses személy fürkészésének eredményét. Ez nagyon gyakran lehangoló következtetésekre ad alkalmat, amelyeket többnyire a „jószándék-effektus" segítségével oldunk fel. Eszerint nem az ajándék értéke a fontos, hanem az, hogy jó szívvel adjuk.

Végezetül ejtsünk néhány szót az ajándékok másik nagy csoportjáról, amelyeket mi kapunk. Ami a legfontosabb: ne hagyjunk teret a véletlennek, a vak sorsszerűségnek! Rokonok, barátok, ismerősök között nincs helye a köntörfalazásnak, az őszinte szó mindennél többet jelent. Legjobb tehát, ha nyíltan a képébe vágjuk az illetőnek, hogy mit szeretnénk, és pássz!

Cser Gábor

A PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

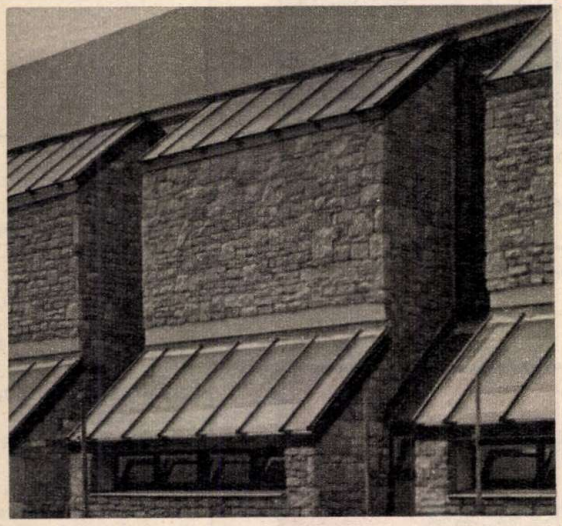

általános iskolát végzett fiúk jelentkezését

várja SZAKMUNKÁSTANULÓNAK

AZ 1978/79-ES TANÉVRE:

villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ácsállványozó, központifűtés-szerelő, kőműves, épületasztalos, üvegező, vasbetonkészítő, tetőfedő-szigetelő, műkőkészítő, bádogos, épületgép-szerelő, szobafestő-mázoló, tapétázó, víz- és gázvezeték-szerelő szakmákban.

Vidékiek részére kollégiumi elhelyezésről, teljes ellátásról gondoskodunk.

Jelentkezés: személyesen vagy írásban a vállalat szakoktatási osztályán.

CÍM: 1751 Budapest XXI., Kiss János altb. u. 19–21.

Megközelíthető:
a Boráros tértől gyorsvasúttal a második megálló.

PÁLYAVÁLASZTÓK!

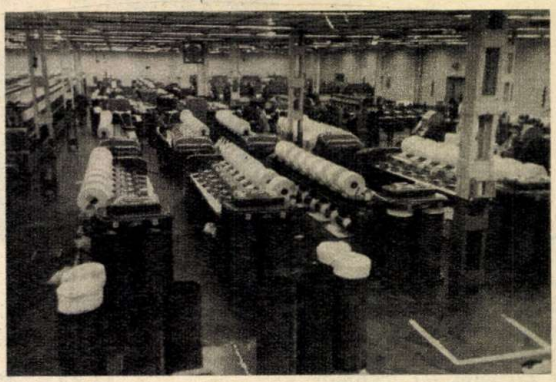

Általános iskolát végzett fiatalokat felveszünk az 1978/79. tanévre, fonó-szövő vagy kötő-hurkoló szakmunkástanulónak 16 éves korig.

A fonó és szövő szakmákban a képzési idő 2 év.

A fonó-szövő szakmunkástanulók ösztöndíja a tanulmányi eredményektől függően 350–560 Ft.

A kötő-hurkoló szakmában a képzési idő: 3 év.

A kötő-hurkoló szakmunkástanulók ösztöndíja a tanulmányi eredménytől függően 150–550 Ft.

Juttatások: az ösztöndíjon kívül a vidékieknek havi 500 Ft-ot, budapestieknek 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk. (Az összes pénzbeli juttatás a fonó-szövőknek havi 850–1060 Ft a kötő-hurkolóknak havi 650–1050 Ft.) Gyárunk mellett levő szakmunkástanuló-otthonunkban elhelyezést, napi háromszori étkezést adunk — munkaszüneti napokon is — havi 90 Ft-ért.

Tankönyvről az iskola, munkaruháról és iskolaköpenyről a gyár térítésmentesen gondoskodik.

Továbbtanulásra lehetőség nyílik az üzemi szakközépiskolában, és a területi gimnáziumban.

Rátermett fiatal szakmunkásainkat, a sikeres szakmunkásvizsgát követően segédművezetővé, később művezetővé képezzük ki.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban. Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
út 111–113.

A gyár címe: PNYV Kelenföldi Textilgyár
személyzeti oktatási osztály
1117 Budapest XI., Budafoki
Telefon: 450-160 (191 mellék)

PAJTÁSOK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKNÉL!

Korszerűen felszerelt tanműhellyel várjuk az általános iskolát végzett és a középiskolákban érettségizett fiúkat. Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

VIDÉKI TANULÓINK SZÁMÁRA BENTLAKÁSOS TANULÓOTTHONI ELHELYEZÉSRŐL GONDOSKODUNK.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőség áll rendelkezésre.

Szakmunkásvizsga után kedvező kereseti lehetőséget és szociális ellátást nyújtunk.

MUNKÁSSZÁLLÓVAL, BALATONI, DUNAI ÉS HEGYVIDÉKI ÜDÜLŐVEL VÁRUNK BENNETEKET.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Mielőtt az iskolai továbbtanulási jelentkezési lapot kitöltitek, személyesen vagy levélben feltétlenül keressétek meg tanműhelyünket az alábbi címen:
1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.
Telefon: 126–011

BUDAPESTI ELMŰ 1893 ELEKTROMOS MŰVEK 1132. XIII. VÁCI ÚT 72-74.

RAHAN a fejszék erdejében 4.

53. sz. PAMUTIPARI SZAKMUNKÁSKÉPZŐ INTÉZET

LÁNYOK FIGYELEM!

Általános iskolát végzett lányokat 2 év alatt **FONÓ** szakmára képezünk ki.
Három nap elméleti oktatás az iskolában, három nap gyakorlati a **PFV Újpesti Cérnagyárában.**

JUTTATÁSOK:

— tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 410—620 Ft;
— ösztöndíj: 500,— Ft;
— ingyenes kollégiumi elhelyezés (lakás és háromszori étkezés);
— tankönyvek, tanszerek;
— munkaköpeny, iskolaköpeny;
— diákbérlet;
— hazautazásnál 50% kedvezmény évente 6 alkalommal.

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazzuk dolgozóinkat, korszerű, új leányotthonunkban szállásról gondoskodunk.
A továbbtanulást segítjük és ösztönözzük.
Kérjük továbbtanulási lapjaitokat 1012 fonó szakmai szám megjelöléssel az alábbi címre küldeni:

PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
személyzeti és oktatási osztály
1044 Budapest, Váci út 91.

PAMUTFONOIPARI VÁLLALAT · ÚJPESTI CÉRNAGYÁRA · BUDAPEST-NAGYATAD ·

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak. A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre.
Főleg kémiai érdeklődéssel rendelkező fiúk és lányok jelentkezését várjuk.
Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110—650, Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezen felül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre, 250—450,— Ft-ig terjedő összegben.

Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén. Végzett tanulóinknak lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. Mező Imre Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL 4400 NYÍREGYHÁZA, DERKOVITS U. 107.

Taurus

LÁTVÁNYOS IDŐBEN

BARKÁCSÖTLET

ÁRNYÉKKÉP

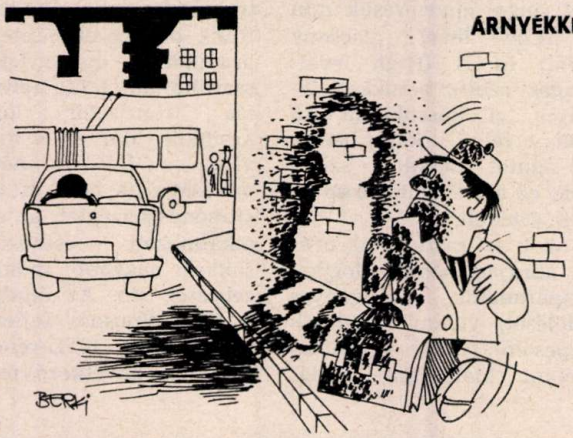

MÉLYSÉGMERÉS

– Úgy látom, át tudsz menni.

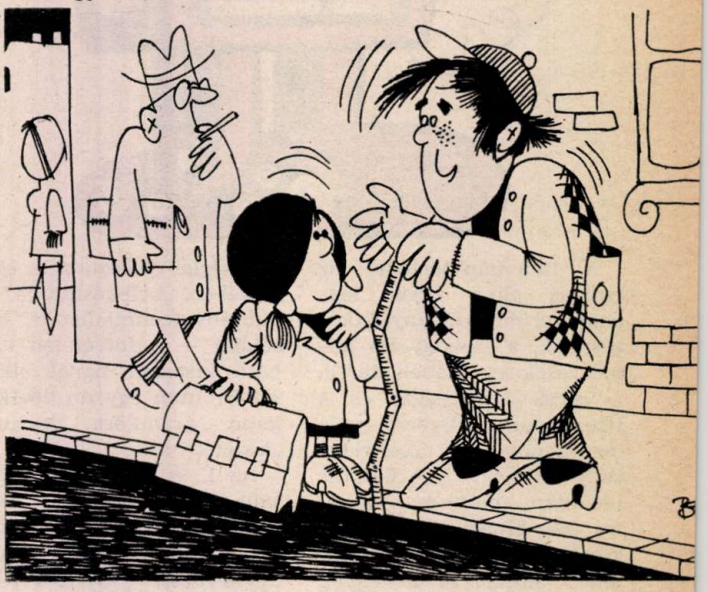

(– – –)

FOGADTATÁS

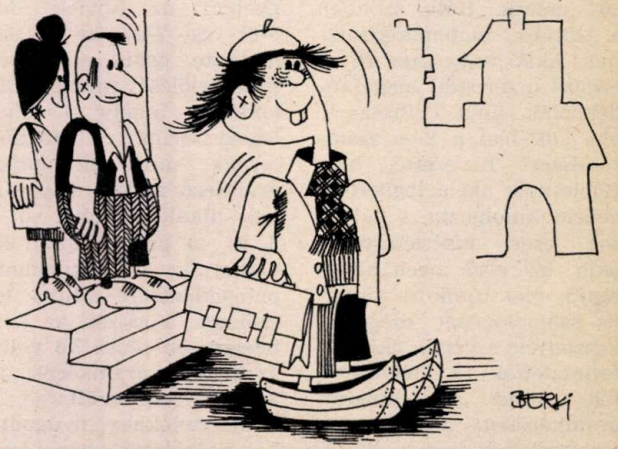

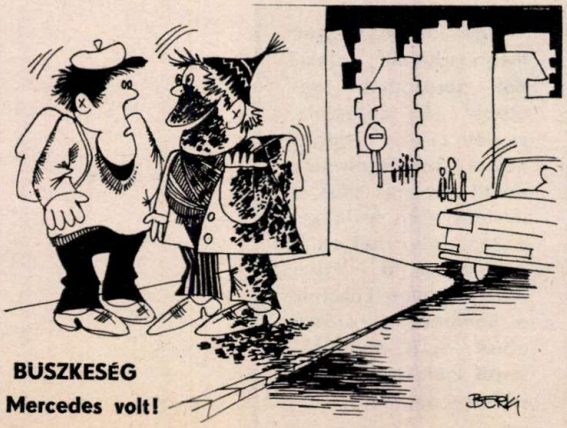

BÜSZKESÉG

– Mercedes volt!

BERKI IMRE RAJZAI

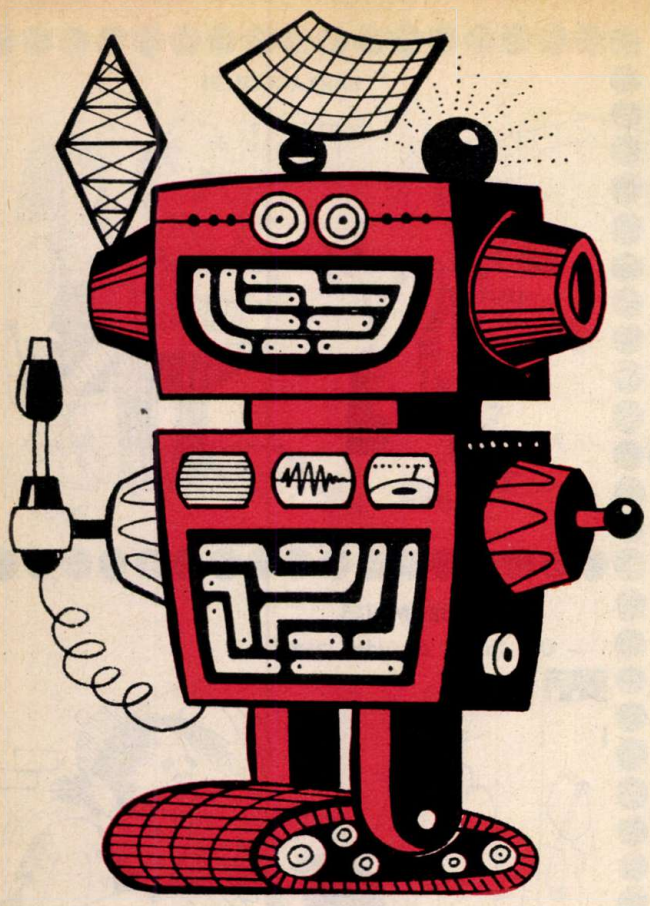

Kísérletek ~

A tudománytörténet az emberi elme egyik legnagyszerűbb megnyilatkozásának, a legnagyobb felfedezések egyikének tartja a zérus feltalálását és a tízes számrendszerre való összekapcsolását. Annyi bizonyos, hogy a digitális technika, amely csak a kettes (ún. bináris) számrendszert használja, kétféle jelet, a nullát és az egyet, azaz a feszültség hiányát és a feszültség jelenlétét regisztrálja, bajban lenne a „0" nélkül. Hála azonban a hindu matematikusoknak, akik vagy ezer évvel ezelőtt a zérussal megajándékoztak, hála Leibniznek, aki 1703-ban a 2-es számrendszert bevezette, hála Boole-nak, aki a logikai algebrát kidolgozta, s hála a sok ezer kísérletezőnek, akik az első mechanikus, majd elektronikus digitális számológépet megszerkesztették, s végül, akik kifejlesztették a félvezetőket, majd az integrált áramköröket. — Lassan harminc éve tart a digitális elektronika diadalmenete. A digitális karórától a szívütemadóig, a zsebszámoló géptől a sakkozó számítógépig egyre szélesebb körben alkalmazzák a digitális technikát.

Kísérlet sorozatunk első részében „belekóstolunk" a digitális technikába is. Elsőként — a felvételen látható kísérleti panel elkészítése után egy ún. logikai kapu áramkört veszünk „kezelés" alá.

Az 1. sz. a) ábra a digitális technika egyik rendelkezésünkre álló építőkövét a μL 903 RTL típusú úgynevezett NEM-VAGY logikai kapu belső felépítését, kivezetéseinek felülről nézett számozását (figyelem: az IC-nek nincs 5-ös és 7-es kivezetése!) mellette pedig a szabványos jelölését mutatja. Működését, amely a lehető legegyszerűbb, a tranzisztornak, mint mechanikus érintkező nélküli kapcsolónak alkalmazásából áll, a 2. sz. a) ábra alapján követhetjük: a 2,5 kiloohmos potenciométert állítva tetszőleges, a rajzon az 1. sz. bemeneten plusz 3,6 voltot, ez az RTL áramkörök „hivatalos" tápfeszültsége, de a kísérletekhez nyugodtan használhatunk egy lapos elemet is, mérve — a 6. számú közös kimeneten logikai „0"-át kapunk. (Nem egészen nullát, csak nulla szintnek számító kb. 0,15 voltos feszültséget). És fordítva a bemenetre nulla, azaz negatív feszültséget adva a kimeneten logikai „1" szintet, azaz 0,8 voltnál nagyobb feszültséget kapunk 3,6 V-os tápfeszültség mellett. A logikai szinteket, angol elnevezésük után L (Low level: alacsony szint) és H (High level: magas szint) betűkkel jelöljük. A küszöbszint 0,8 volt; e felett a kapu bemenő-szintet logikai 1 szintnek, ez alatt logikai 0 szintnek értékeli.

Az 1. sz. rajzunk b), c) és d) ábráján néhány logikai alapáramkör szabványos jelölését, valamint telep+kapcsoló+lámpa kombinációival kialakított variációs lehetőségeit mutatja be. Mint tudjuk, az integrált kapuáramkörök valóban a kapcsolók, majd a jelfogók, majd sorban az elektron lámpák, diódák, tranzisztorok, funkcióját töltik be. Az első integrált áramkörünk még a legegyszerűbb ún. RTL (ellenállás tranzisztor logika) áramkör. Már ez is magán viseli a fejlődés néhány vonását: kis hely és teljesítményszükséglet, az eddig alkalmazott eszközöknél sokkal nagyobb működési sebesség stb. Az általános, a RTL típusnál fejlettebb áramkörök TTL-rendszerűek, a következő folyta-

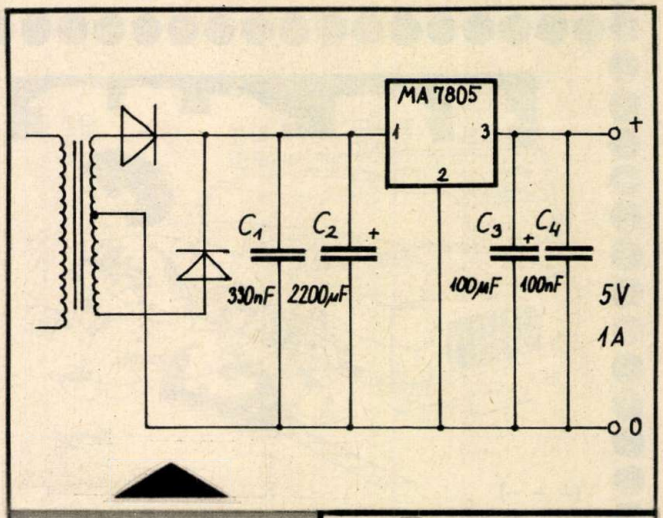

HELYREIGAZÍTÁS

Úgy látszik nagyon megtetszhetett valakinek sorozatunk legutóbbi (A tápfeszültségről című) anyagának 1. számú ábrája; amint azt már csak a nyomás után észleltük, a 3. sz. ábra helyett is azt tették a lapba. Most pótlólag közöljük a kimaradt 3. számú ábrát: az IC stabilizátorral kialakított tápfeszültség kapcsolási rajzát.

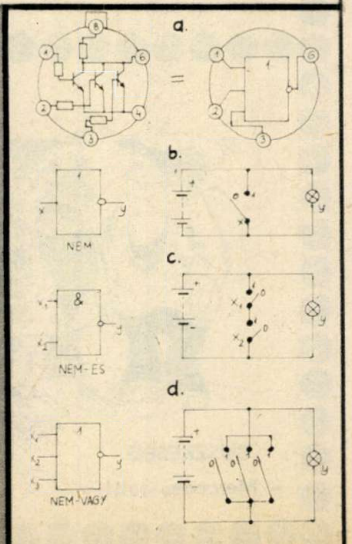

logikai kapukkal

tásban ezt vesszük szemügyre.

A 2. b) jelzésű ábra egy jelformáló kapcsolást mutat. A digitális technikában — mint majd látni fogjuk — nagyon sokszor van szükség arra, hogy a különböző alakú, formájú jeleket digitálisan feldolgozhatóvá tegyük. Legtöbbször a színuszos váltó feszültség négyszög alakúra való átalakítására van szükség. Kapcsolásunkban a μL 903 két tranzisztorát — igen jó minőségű — kapcsoló diódaként használjuk fel.

A c) ábrán egyszerű morze gyakorlót láthatunk. A rezgés frekvenciáját a C_1+C kondenzátorral és az 5 kiloohmos trimmer potméterrel lehet beállítani. A C_1+C_2 = 200 nF esetén a rezgési frekvencia kb. 600—1000 Hz között változtatható.

A d) ábrán egy „klasszikusnak" számító ún. billenő kapcsolást láthatunk (ezekre az áramkör típusokra a következő folytatásban majd részletesen visszatérünk). Amint látjuk, a billenőkapcsolás két NEM kapuból, idegen szóval inverterből áll, amelyek ellenállással vissza vannak csatolva s egymással két kondenzátorral vannak összekötve. Miután az előzőekben láttuk, hogy a μL 903 egy-egy tranzisztora inverterként működik, tehát a bemenetre adott jel fordítottja jelenik meg a kimenetén, egy „igazi" tranzisztorral le kell utánozni a 903-as egyik tranzisztorát, s máris meg van a két inverter. A csomagban levő tranzisztorok közül a C 372 típus közelíti meg legjobban a 903-as tranzisztorait, ezért ezt használjuk fel: a bázis ellenállás 450, a kollektor ellenállás 630 ohm, a visszacsatoló ellenállás mindkét inverterben 2,5 k trimmer. A C_1 és a C_2 lehet a szintén a csomagban található 47 μF tantál kondenzátor is. Ez esetben a trimmerek állásától függően 5—30 Hz közötti rezgéseket kapunk, amelyeket egy 20—47 μF-os kondenzátoron keresztül 2—300 ohmos fülhallgatóval vesszük le a kimenetről.

A szintmérésnél ellenőrizhető, hogy az L és a H szint között van egy érzéketlen sáv: ha a bemenetet ebbe a sávba tartjuk, a logikai kapu (nemcsak az RTL, hanem a TTL is!) erősítőként használható. Az a) ábra erősítő kapcsolást mutat. A μL 903 — beállítástól függő — 20—50-szeres erősítését kisohmos kimeneten lehet hasznosítani egy tranzisztor csatlakoztatásával. Ez a csomagban található C 372 típusú is lehet.

A NEM-VAGY kapu összegező felépítésű, azaz az f) ábrán látható elrendezésben keverő erősítőként is használható: a kimeneten a felerősített bemenő jelek összege jelenik meg, s további erősítő fokozatokba vezethető.

A g)-vel jelzett ábra a μL 903 egy érdekes alkalmazását mutatja: egyszerű egyenes vevő fülhallgatóvételre. Ez egyben azt is bizonyítja, hogy a 903 erősítőként használva, igen kis jelek felerősítésére is alkalmas. A rezgőkör az olcsó Ezermester típusú forgókondenzátorhoz L_1 = 80 menet 20×0,5 litze huzalból (ennek híján 0,12 mm vastagságú zománcozott huzal is megfelel) az L_2 = 6—8 menet 0,2 mm selyem+zománc huzalból. A C_2 csatolásmentesítő kondenzátor 3,3—6,3 μF, a C_3-10—47 nF. A megfelelő érzékenységet az R_1 = 50 k trimmerrel állíthatjuk be. Fülhallgatóként 2—300 ohmos ún. nagyothalló fülhallgatót használhatunk.

Bejczy Géza

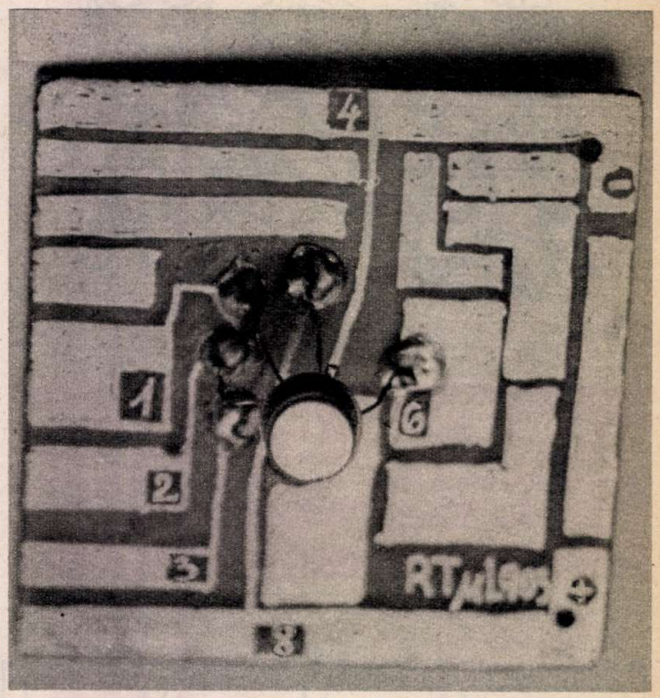

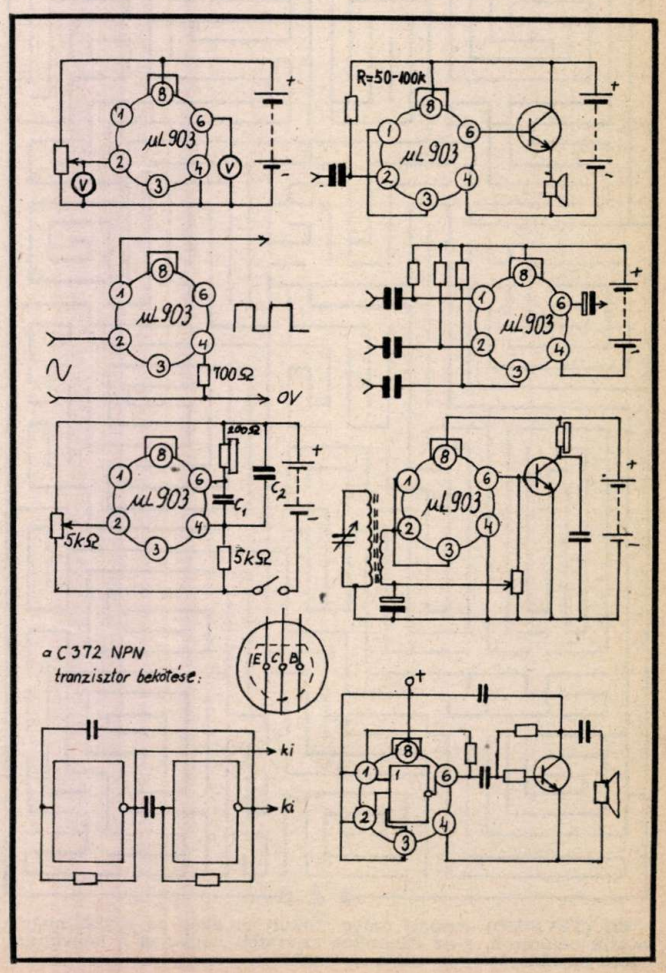

TÖPRENGŐ

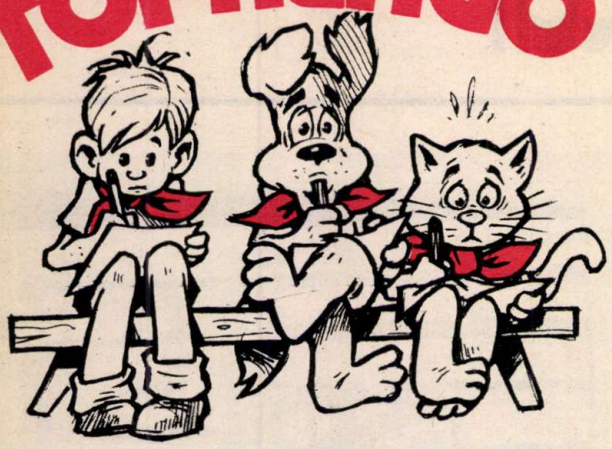

A rejtvények megfejtéseit postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Húsz könyvutalványt sorsolunk ki a helyes megfejtést beküldök között.

Beküldési határidő: április 6.

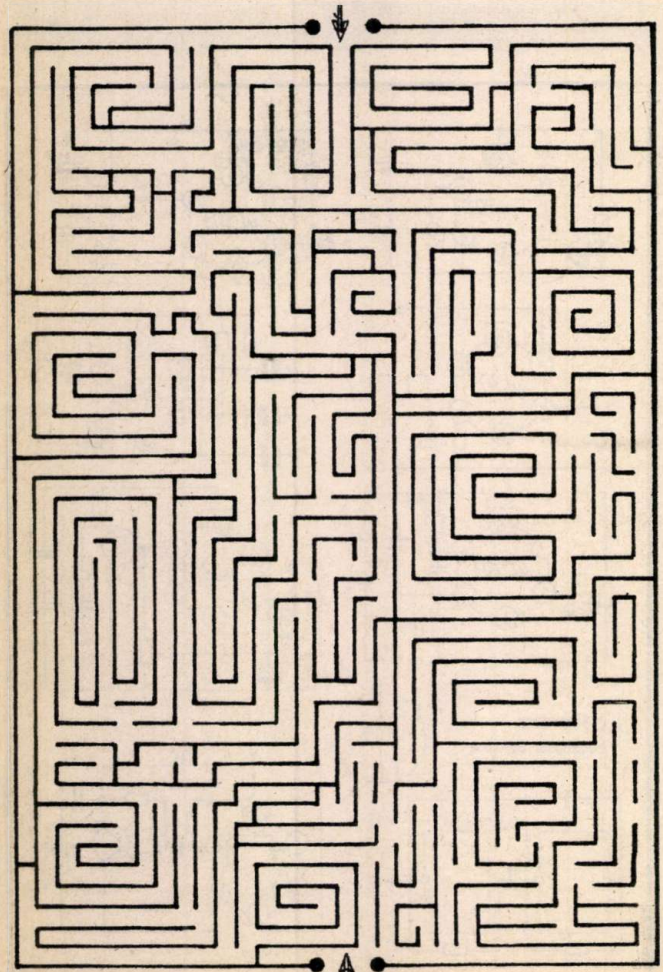

EL (TÉVEDNI) emberi dolog. Indulj el akár az egyik, akár a másik bejáraton, s az ellentétes kijáraton hagyd el a labirintust. Mérd az időt. Melyik volt a gyorsabb?

TÖREDÉKEK

A három megfordított, betűvel jelölt töredék közül csak egyet lehet a rajz bal felső sarkában levő téglalap hiányos részébe elhelyezni úgy, hogy a kis kockák színeinek sorrendje változatlan maradjon: fekete, piros, fehér. **Melyik az a töredék?**

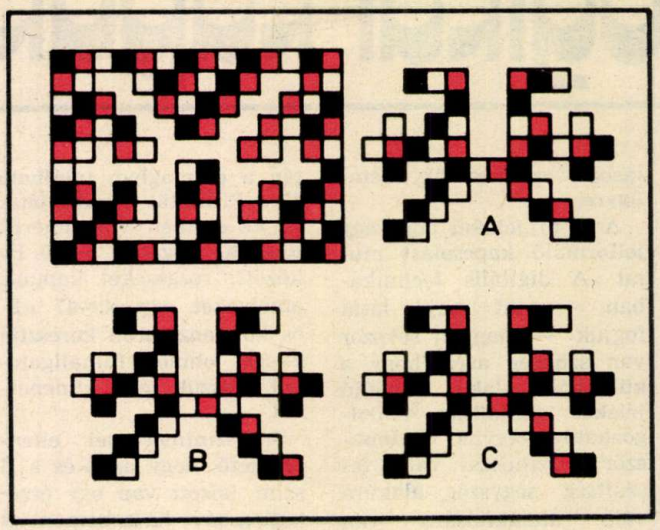

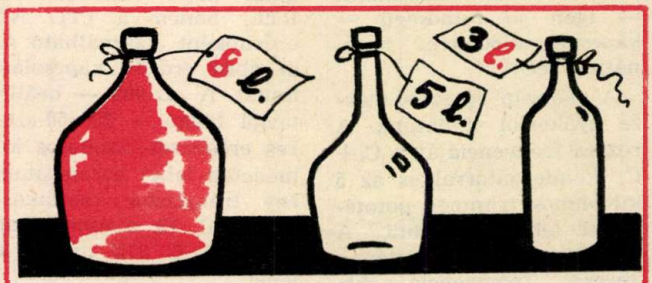

TÖLTÖGETŐS: Van három edényünk, amelyek 8, 5 és 3 literesek. A 8 literes tele van narancsszörppel. A másik kettő üres. Töltögetéssel oldd meg, hogy a 8 literes edényből pontosan 4 litert el lehessen venni. Ehhez az 5 és a 3 literes edényeket fel lehet használni.

DOLGOZGATNAK, DOLGOZGATNAK...: De mit? Ezt kell kitalálnod a három „árny-emberke" mozdulataiból. A körülöttük látható szerszámok segítenek a megfejtésben.

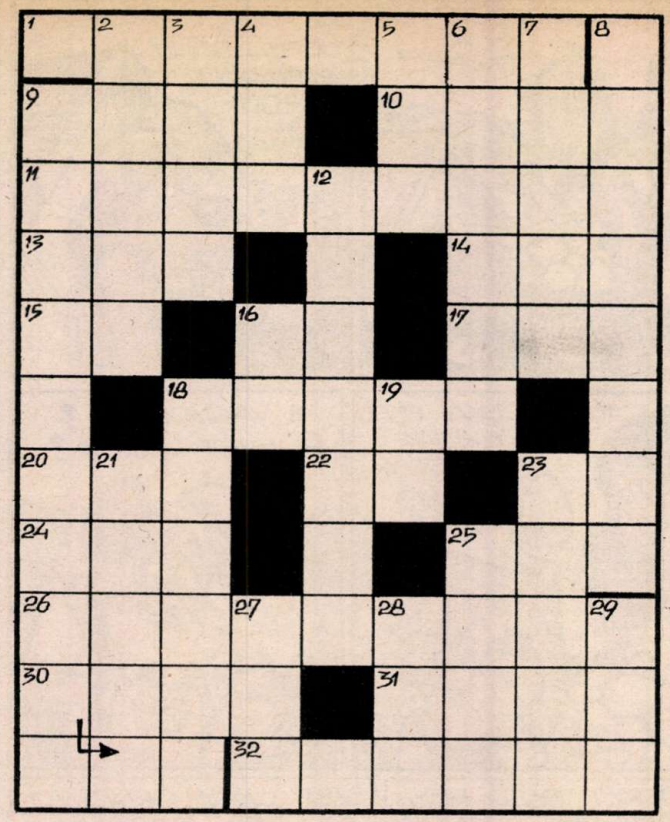

VÍZSZINTES: *1. Hétszáz méter magas hegycsúcs a Pilisben. Legkönnyebben Pilisszentkereszt és Dömös felől mászható meg (zárt betűk: D, G).* 9. Csavar, németből átvett szóval. 10. Becézett Katalin. 11. Helység Zala megyében, fürdőhelyéről híres. 13. Kezével jelez. 14. Olasz, román és spanyol gepkocsik betűjele. 15. Ötvenegy, római számmal. 16. Korjelzés rövidítve. 17. El kell vetni. 18. Színművésznő (Zsuzsa). 20. Túrd a földet! 22. Vés. 23. Kiejtett betű. 24. SZ. A. 25. Fürdőalkalmatosság. 26. Időben, helyileg nem egyforma. 30. Mányoki, II. Rákóczi Ferenc udvari festőjének személyneve. 31. Város Erdélyben. 32. Álhaj.

FÜGGŐLEGES: 2. Egy algériai kikötővárosból való. 3. Üzlet. 4. OFA. 5. Folyó a Szovjetunióban. 6. Szél, perem. 7. Kora reggeli időpont. *8. A Duna-kanyar központja, történelmi nevezetességű műemlékei vannak (zárt betűk: V, R). 9. Helység a Bükk hegységben, Egerből is megközelíthető (zárt betűk: V, R).* 12. Borfajta. 16. Szintén. 18. A papa, mama és a gyerekek együttese. 19. Négylábú. 21. Népművészeti cikkek anyaga. 23. Lakóépületek. 25. Száraz növény-szár. 27. Tompa egynemű betűi. 28. Testrész. 29. Arra a helyre.

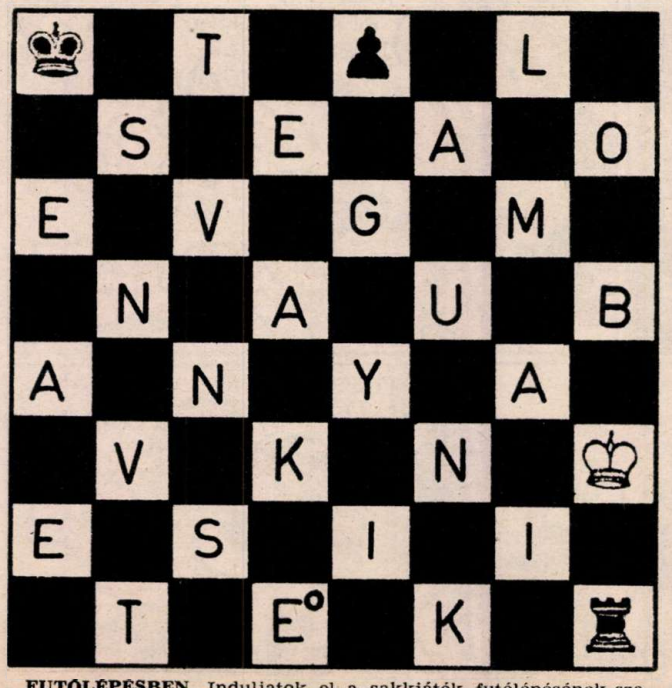

FUTÓLÉPÉSBEN. Induljatok el a sakkjáték futólépésének szabályai szerint a kis körrel megjelölt E betűtől, és valamennyi betűt olvassátok össze. Helyes megfejtés esetén Arany János egyik verséből kaptok idézetet. Mi a címe a versnek?

A 9. ÁS A 10. SZÁM MEGFEJTÉSEI

KERESZTREJTVÉNY: Blaha, Zrínyi, Ibarruri, Lebstück, Tyereskova. **MI EZ?:** Atomreaktor. **MADARAK, FÁK:** 20 könyök. **VÖRÖS ÉS FEKETE:** egyformák. **MILYEN GÉP?:** eszterga + kés. **A GÖRBE KÖR:** optokai csalódás. **KERESZTREJTVÉNY:** Pöltenberg, Dembinszky, Knézich, Leiningen. **TÖRÖTT LEMEZ:** A—5, B—1, C—2. **SZÍNES ÚTVESZTŐ:** egymásba. **MI LESZ BELŐLE?:** kocka. **TAVASZ:** Forradalmi Ifjúsági napok. **REPÜL A . . .:** 1—B, 2—D, 3—G, 4—F, 5—C, 6—E 7—A. **MILYEN IRÁNYÍTÓKÖZPONT?:** vaskombinát. **KÖZELI FOTÓ:** teaszűrő.

BETŰREJTVÉNYEK

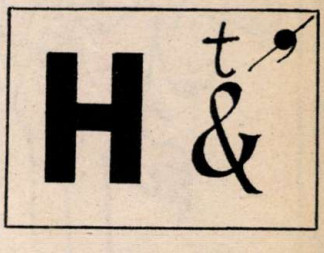

SUBIDUBIDUUUU . . .: A két kőkorszaki szaki csatakiáltása hangzik így, bár meglehet, hogy e mutatvány közben Béni mást kiált. Ámde nem az a fontos, hanem inkább az, hogy a két rajz között 10 kisebb eltérés van. Megtalálod vajon melyek azok?

HÍMES NYÚL

RAJZ: DARGAY ATTILA
SZÖVEG: SZIGETI PIROSKA

SZÜNIDEI MEGLEPETÉS

Mához egy hétre – március 30-án – ismét 64 OLDALAS PAJTÁS jelenik meg. Gazdag tartalmánál fogva csak néhányat ragadunk ki: „Legenda a kapitányról" (történet a felszabadulás idejéből) – „Mona Lisa mérnöke" (Leonardo da Vincit, mint feltalálót, tervező mérnököt ismerhetitek meg). „Ültessünk szépet" (a tavasz virágairól, az iskolakert kedvelt növényeiről írunk). Bemutatjuk a világrekorder atlétánkat, Németh Miklóst. Sokak kérését teljesítjük azzal, hogy közöljük a Neoton família képét. Rengeteg humor és sok-sok rejtvény, no meg a világbajnoki Totó teszi igazán érdekessé a szünidei Pajtást. (Ára: 4,– Ft.)

A 8. SZÁMUNK NYERTESEI

Janzsó Krisztina, Jenes Erika, Budapest; Bodóczki Ilona, Gyula; Bullás Erika, Szeged; Csortos László, Parád; Düh Éva, Szentgotthárd; Farkas István, Kecskemét; Helecz Éva, Bercel; Hevesi Berta, Várpalota; Holbok István, Tét; Kovács Anna, Kistokaj; Orova Attila, Dunaújváros; Pillány Zsófia, Pécs; Piti Ágnes, Szentes; Magyar Tibor, Kunszentmárton; Szabó Zoltán, Mezőtúr; Ulmer Éva, Orfű II.; Szántai László, Biharkeresztes; Wemer Nándor, Gyömrő; Witze Mária, Dombóvár.

Mit üzen a Pajtás?

Sok-sok meghívást kaptunk vetélkedőkre, és karneválra. Köszönjük a meghívásokat, és ha nem is tudunk mindenhová elmenni, szeretettel gondoltunk meghívóinkra. A következőknek küldjük külön üdvözletünket. LUCZ KLÁRA, SZEGVÁR, SZABÓ KATALIN, VECSÉS; LAKATOS GABRIELLA, MINDSZENTGODISA, SZABÓ ILDIKÓ, KISTELEK; JÓZSEF JUDIT, KISBÉR; LENGYEL ILDIKÓ, ÚJSZENTIVÁN; KUTI ANIKÓ, KAZINCBARCIKA; PINTÉR JUDIT, MAGYARKESZI; SIMON LÁSZLÓ, SOMOGYAPÁTI; NOVÁK ADRIENNE, TATA II; GRÉGER BEÁTA, SZENTES; ZSÁK EDIT, TENK; TÖRÖK ÁGNES, CSANYTELEK; MIGLÉA KATALIN, SZIKSZÓ;

GONDOL ELEONÓRA, NAGYCSÉCS; ÁGOSTON ERIKA FORRÁSKÚT; Pályaválasztásotokhoz gratulálunk!

AMBRUS ÁGNES, SZENDRŐ SZAMOSVÖLGYI ANNA, ISASZEG; SZILÁRCSIK KATALIN, NÓGRÁDMEGYER; Titeket azért dicsérünk meg, mert a kisdobosok segítői vagytok. Írjatok bővebben erről a munkáról, különösen arról, hogy a próbákra és az úttörőéletre, hogyan készítitek fel a kisdobosokat. Milyen játékokat, szemléltető eszközöket készítetek nekik?

VESELÉNYI KATALIN, KAZINCBARCIKA; Külföldi lapokra a Posta Központi Hírlapirodájánál — postacím: 1900 Budapest, Lövölde tér 7. — lehet előfizetni.

LIPTAI GABRIELLA, DUNAKESZI: TÓTH ZOLTÁN, BATÉ; Régebbi Pajtás és Úttörővezető számokat az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat Propaganda Boltja utánvéttel küld. Címük: 1136 Budapest, Fürst Sándor u. 14/b.

KOVACSIK PIROSKA, ÉS BERTÓK EDINA, NAGYLAK; Nagyon szép sorokat, illetve rajzokat kaptunk tőletek a nagylaki iskoláról. Írjatok arról is, hogyan segítetek egymásnak, hogy ebben a szép iskolában ne legyen bukott tanuló.

NEGYELSZKI KATALIN, HERNÁD: A rejtvénykészítésért megdicsérünk. Közölni nem tudjuk, de egy őrsi foglalkozást bizonyára megér a megfejtése.

VÍGH ÉVA, SZENTES: Kíváncsiak vagyunk, hogyan segítitek a három gyengébb tanulót. Sportmunkátokhoz gratulálunk.

KLINGER IBOLYA, OROSZLÁNY: Ne regényt, hanem rövid történeteket írjál! Verseket is szívesen olvasunk, ha azok a körülötted folyó életről szólnak.

FEHÉRVÁRI MELINDA, DUNAHARASZTI; NAGY KATALIN, VÁC: Még csiszolnotok kell a verssorokon. Nincs miért szégyenkeznetek, de még nem nyomdaérettek.

MOLNÁR ILDIKÓ, GÖDFELSŐ; JUHÁSZ ILONA, RÁCSALMÁS; ZELEI PÉTER, SZEGED: Minden tudósításra külön nem válaszolhatunk. A legnagyobb dicséret az, ha soraitok a Pajtásba kerülnek. Ne törekedjetek a túlságosan rövidített, vázlatos előadásra. A legjobbak nevéről és az események helyéről ne feledkezzetek meg!

MOLNÁR ÉVA, KAPOSVÁR: Igazad van, az említett számban nem a legfrissebb híreket közöltük. Nem csoda, hiszen egy-egy lapszámunk már csak a nyomdai előkészítés miatt is hetekig készül. Itt a szerkesztőségben minden héten új lapot szerkesztünk, de az a nyomdából csak két-három hét múlva kerül ki. Ezért tudósítóinktól azt várjuk, hogy minél frissebb eseményekről írjanak.

KOVÁCS TÜNDE PANASZ című levelére sok jó tanács érkezett. Csaknem valamennyien Tünde mellett állnak ki, de néhányan kifogásolják azt, hogy Tünde szólt az osztályfőnökének is. A levélírók, tanácsadók közül dicséretet érdemel: FARKAS IRÉN, OKÁNY; SZEKERES JULIANNA, SZENTES; KOCSIS KATALIN, GÁDOROS; MENICH KATALIN, FÓT; HORVÁTH KATALIN, DUNAFÖLDVÁR; VIDA GABRIELLA, PÉCS; SEBESTYÉN KATALIN, VÁSÁROSMISKE; HOLCSIK ERIKA, PUSZTASZER; DIENES KATALIN, EGEB; BILOSOVITS BÉLA, NAGYKŐRÖS; SIMON GYÖNGYI, CIKÓ; BUNTÁK TÜNDE, JOBBÁGYI; IPACS ILDIKÓ, CSERKESZŐLŐ; TÖRÖK MAGDOLNA, BALÁSTYA; NAGY ESZTER, SZEKSZÁRD; IVANICS KINGA, NAGYSZENTJÁNOS; ALBERT JÓZSEF, FEGYVERNEK; ORCSIK JUDIT, TATABÁNYA; FARKAS JUDIT, DUSNOK; BÁRDOS ZSUZSANNA, EGER; GYÖRGY ANGELIKA, BANA; MEIXNER ÁGNES, SZÉKESFEHÉRVÁR; GYÖREI PÉTER, KESZTHELY;

Kiváló fotóval illusztrált hírek, levelek beküldéséért külön — könyvjutalomban részesítettük: KALMÁR KATALIN, SZEGED; RÓZSAVÖLGYI LÁSZLÓ, ALSÓ-GÖD, FECSKE ÖRS, HERNÁD.

Kérjük az aranytollas tudósítók klubjába benevezetteket, hogy a borítékra feltűnően írják rá az ATK jelzést.

Leveleznénk

HETEDIKESEK BARÁTSÁGÁT KERESSÜK: Faragó Izabella, 5600 Békéscsaba, Pf: 107; Imre Etelka, 2536 Nyergesújfalu, Tó u. 2. ép; Szigetvári Katalin, 2013 Pomáz, Beniczky út 29; Kollár István, 2167 Vácduka, Ady Endre út 17; Bodor Rozália, 6066 Tiszaalpár, Táncsics Mihály u. 15; Gordos Erika, 3796 Borsodszirák, Bartók Béla út 42; Bórizs Katalin, 3796 Borsodszirák, Állomás út 31; Molnár Krisztina, 2766 Tápiószele, Kölcsey Ferenc u. 2/a.

NYOLCADIKOSOK VAGYUNK: Mokos Klára, 7735 Hímesháza, Kossuth Lajos u. 20; Száraz Judit, 2100 Gödöllő, Illés István út 73; Papp Éva, 3532 Miskolc, Rácz Ádám u. 14; Szabó József, 8451 Padragkút, Dózsa György út 17; Szalai Zsuzsanna, 5321 Kunmadaras, Rózsa Ferenc 10; Visnyicki Ildikó, 3580 Leninváros, Hámán Kató u. 5; Újvári Marianna, 3895 Gönc, Károlyi Gáspár út 21/b; Mihalkó Jutka, 3700 Kazincbarcika, Muskátli út 3/1; Ramasz Andrea, 6080 Szabadszállás, Gagarin tér 16; Hochbérg Ágnes, 1114 Budapest, Kemenes u. 8; Mátyás Ida, 3700 Kazincbarcika, Tavasz út 3; Sallai István 6080 Szabadszállás, Priele Kornélia u. 1.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest Jászai Mari tér 5.

Telefon: 326-733, 321-541, 321-989.

Postafiók: 1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal: 1965 Budapest, Révay u. 16. Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft

78.0722 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

A zsákmány nyomában 4.

1609

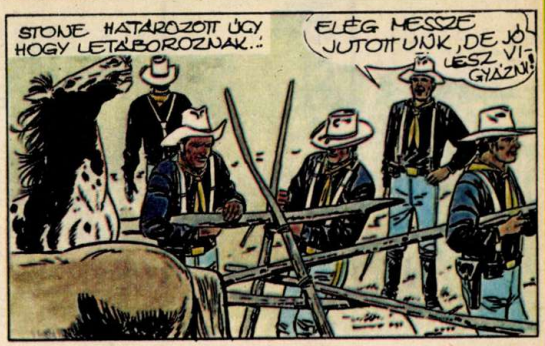

1609

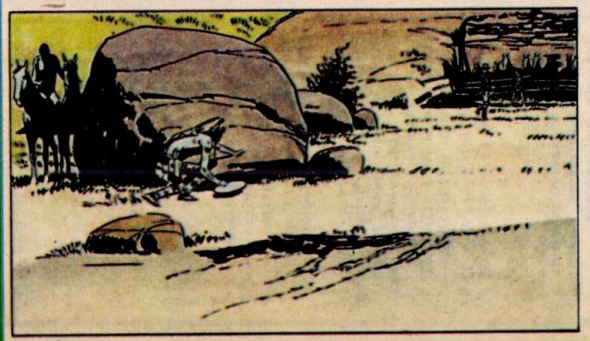

A BARÁTSÁGRÓL ÍRUNK

(A 4–5. OLDALON)

78 | 13–14

XXXIII. ÉVF. • 1978. MÁRCIUS 30. • ÁRA: 4.– FT.

PAJTÁS

Legenda a kapitányról

Elég sok napfényt és kevés esőt hozott a 44-es ősz. Erre mondják a tapasztalt, dolgos emberek: gyümölcsérlelő idő. Volt is akkor elég gyümölcs a fán, fürt a szőlőtőkén, s betakarítani való káposzta, kukorica, répa a szántóföldön. És mégis komor volt minden tekintet. Nem csoda, hiszen a háború már az ország határához közeledett. Hallani lehetett a bombák robbanását, az ágyúk dörejét, a gépfegyverek kattogását.

A szentesi piactéren összehajoltak az emberek.

— Hallottátok? — súgták alig hallhatóan egymás fülébe. — Battonyát, Makót és Csanádpalotát már elfoglalták az oroszok.

— Nagy harcok voltak. Azt mondják, hogy a némötök kegyetlenök. Mindön talpalattnyi földért vér folyik.

— Tegnap a polgári iskola mellett möntem el — mondta egy fiatalabb, szikár férfi. — Ott van a némötök parancsnoksága. Szörnyen kiabáltak, vitatkoztak.

— Uramisten, ezök földig rombolják a várost! — néztek egymásra egyszerre hárman is. Összébb húzták a kabátjukat, mintha fagyos szél söpört volna végig a piactéren. Egy barázdás képű, bajúszos öreg csöndre intette őket.

— Nyugalom embörök! Abba még majd az oroszok is beleszólnak! Nem hallják a folyton erősödő fegyverzajt? Nincsenek messzebb húsz kilométernél...

A piactér nagyon hamar elnéptelenedett. Fedél alá sietett mindenki. Az utcákon fal mellé lapulva, félénken hátra-hátra pillantva mentek, mint a riadt őzek az erdőben, ahol minden bokorban veszély rejtőzhet. Délután már kihaltak voltak az utcák. Sehol egy lélek! Ha a fegyverek zaja nem hallatszott volna

E történet mindössze harminchárom éves. Az emberek azonban úgy mondják el egymásnak, mintha régi rege, monda, vagy éppen csodás eseményt elmesélő legenda lenne. Én Szűcs Ildikó szentesi aranytollas tudósítónktól hallottam. Neki meg a nagymamája mesélte egy csöndes, nyugodt estén. A nevekre már nem emlékezett. De hát nem is az a fontos.

Ildikó, köszönöm az elmondott történetet, amely nélkül ez a kis írásom sohasem születhetett volna meg.

Vásárhely felől mind hangosabban, akkor talán még a mind hevesebb szívdobbanásokat is hallani lehetett volna. Egy város szívdobbanását. Egy városét, amely felkészült... a halálra? vagy az új életre? Azokban az órákban ki tudta volna ezt megmondani?

Másnap, október 8-án a kora délelőtti órákban megzörgették a város szélén lakó Istvánék ablakát. Zörgették hosszan, kitartóan.

— István, gyere elő gyorsan! Gyere! Nem a németek keresnek! Hol vannak azok már!? Siess, ha mondom!

Őszülő férfi lebbentette félre a benti függönyt. Tekintete riadt volt, arca sápadt, mint akit megérint a halál hideg ujja.

— Nyisd már ki az ablakot! — kiáltott be a kint álldogáló, toporgó ember, majd közelebb hajolt az üveghez, hogy jobban megértesse magát:

— Nagy szükség lenne rád. Érted? Fontos ügy...

István óvatosan nyitotta ki az ablakot. Félve dugta ki a fejét és óvatosan körülnézett. Suttogva kérdezte:

— Mit mondtál?... Hogy a németek...

István arcán simulni kezdtek a gondbarázdák. De azért egy kicsit tétova volt. „Valóság ez? Vagy csak álmodik?" — így tépelődött még magában.

— Úgy tudom István, hogy te hadifogoly voltál az első világháború idején — így folytatta a kinti ember. — Megtanultál oroszul, ugye?

— Igen...

— Hát akkor gyere gyorsan, mert az orosz katonák kapitánya tolmácsot keres. Olyat, akivel jól megérteti magát. Mert sok mondanivalója lenne...

— Akkor máris megyek!

Az utcán szovjet katonai autók száguldoztak. Olykor egy-egy tank is végigdübörgött úgy, hogy még a föld is reszketett belé. De ez a reszketés már nem keltett félelmet Istvánban. Itt-ott egy-egy kapu is kinyílt, kíváncsi tekintetek mérték végig a vöröscsillagos, szürkeruhás, géppisztolyos katonákat.

A kapitány szőke hajú volt és fiatal. Harminc tavaszt is alig érhetett még meg. Fáradtság látszott az arcán, de azért keményen tartotta magát. A kézszorításából István megérezte, hogy jó szándékú ember. Mert a kézszorítás sok mindent elárul.

— Az én nevem Iván — mondta barátságos hangon. — És magát hogyan szólíthatom?

— István vagyok.

— Isztvan, Isztvan? Á... Sztyepán! Szép név. Hát, ide figyelj Isztvan! Mondd meg a város vezetőinek: doboltassák ki, hogy mi nem vagyunk ellenségek. Segíteni akarunk minden jó szándékú magyar embernek. Mától kezdve új élet kezdődik ebben a városban. Jöjjön elő mindenki a rejtekhelyéről! Nyissák ki az üzleteket! Az üzemek és az iparosok kezdjék meg a munkát! A parasztemberek folytassák a terméynek betakarítását! Rajta! Rajta! Egy percet sem szabad késlekedni, mert nyakunkon a tél.

Az őszülő hajú István jóleső melegséget érzett. Nézte, nézte a parancsnok arcát. Nem tudta levenni róla a tekintetét. „Olyan ismerősnek tűnik a szeme... meg a szája szögletében a mosoly... Mintha már találkoztunk volna?" — gyorsan elhessegette a képtelen gondolatot. Ugyan! Hol találkozhattak volna? Huszonöt, huszonhat év is eltelt azóta, hogy ő orosz földön járt; ez a katona akkor még totyogó „málcsik" lehetett, tipegő kis gyerkőc. De még napok múlva is vissza-visszatért a képtelennek vélt gondolatához. Pedig akkor már éppen elég munkája volt. Iván egy percig sem tétlenkedett. Folyton-folyvást azon fáradozott, hogy az élet felpezsdüljön a városban. István agya úgy dolgozott, mint a megolajozott gép. Elfelejtettnek vélt orosz szavak és kifejezések villantak elő az emlékezetében. Az egyik percben a parancsnokot hallgatta, a másikban pedig az egysze-

SZITÁS GYÖRGY RAJZA

rű, szegény szentesi atyafiait, akik az iránt érdeklődtek, hogy Ivánék hogyan is képzelik el a jövendőt. A parancsnok így válaszolt rá: „Mondd meg nekik, hogy sokkal jobb lesz az életük, mint amilyen eddig volt. De erről még majd beszélünk. Most azonban sürget a munka, mert nyakunkon a tél!"

István szó szerint tolmácsolta a kapitány szavait, közben arra gondolt: „Már másodszor hallom tőle — nyakunkon a tél. — A feleségem szokta ezt így mondani. Milyen különös..."

Az októberi napfény mindegyre bágyadtabb lett, de a város élete olyan elevenné vált, mintha friss tavasz pezsdítette volna fel az emberek vérét. Olykor a rövidülő nappalok — furcsán hangzik, de így igaz — átnyúltak a késő éjszakába is. Egy perc sem múlhatott el tétlenül.

Egyik nap késő délutánján, amikor István benyitott a kapitány szobájába, észrevette, hogy a szőke hajú fiatalember egy kis időre elbóbiskolt a székében.

— Fáradtnak látszol, Iván — mondta neki. — Pihenned kellene, legalább egy órára kikapcsolódni. Gyere el hozzánk, ma este. Szívesen látunk egy csésze teára. A feleségem csudálatos teát tud főzni, hiszen... hiszen ő is orosz földön született...

Gyalog indultak el a városszéli kis házba. Útközben István elmesélte Iványnak, hogy 1919-ben orosz földön megismerkedett egy lánnyal, Tamarával. Mikor meghallotta, hogy Magyarországon kikiáltották a Tanácsköztársaságot, elindult haza. Tamarát oly erős szálak fűzték akkor már hozzá, hogy ő is elindult vele együtt.

Amikor Iván belépett az egyszerű kis szobába, Tamara oroszul köszöntötte őt. De ahogy rápillantott, elakadt a szava... A szíve hevesen vert... oly hevesen, hogy... A szőke hajú kapitány is csak állt, állt, egy lépést sem tudott volna előbbre menni. Csak a csend muzsikált körülöttük. Mert olykor a csend is muzsikál.

Iván tekintete hirtelen egy kis faliképre tapadt. Most már az ő szíve is úgy kalapált, hogy a nesztelenül muzsikáló csendet is megbolygatta. „Ó, jóságos ég! Ő az? Igaz lenne?..." Gimnasztyorkája zsebéből egy fényképet húzott elő. Úgy reszketett a keze, mint egy nyolcvanéves öregemberé. Szeme könnyes ködfátyolán át is jól látta, valóban ő az: „Mája rádnájá máty! Édesanyám!"

Tamara emlékezetében már teljes valóságában rajzolódott ki az otthonhagyott kistestvér arca. Most itt áll előtte — felnőtten, délceg katonaként. A munkától megedzett asszony egyszeriben úgy érezte, hogy minden ereje elhagyja. Hozzálépett és a karjaiba omlott.

— Iván, drága testvérem!

— Tamarácska, édes nővérem!

Ennyit tudtak csak mondani hosszú-hosszú perceken át. És úgy zokogtak, mint azok a kisgyerekek, akiket a sors el akar választani egymástól.

Azt mondják, hogy a háborúnak sok-sok kegyetlen pillanata van. Iványnak és Tamarának az élet ritka, feledhetetlenül szép pillanatát adta meg.

FÜLEKI JÁNOS

EXPOZÉ: (fr.) 1. valamely okmány, dokumentum, mű stb. rövid kifejtése, ismertetése; 2. a miniszterelnök vagy miniszter által a parlamentben adott rövid ismertetés (beszámoló, tájékoztató) időszerű kérdésekről, ügyekről.

HAZAFISÁG: patriotizmus (gör.) a haza, a szülőföld, a nép és a népi hagyományok igaz, áldozatokat is vállaló szeretete. A munkásosztály következetesen képviseli a hazafiságot, az igazi nemzeti érdekeket. A szocialista hazafiság elválaszthatatlan a proletár internacionalizmustól, tántoríthatatlan hűséget jelent a szocialista hazához, a néphez, a szocializmus ügyéhez, a szocialista országok közösségéhez. Idegen tőle a nacionalizmus, a sovinizmus, a kozmopolitizmus, a faji megkülönböztetés.

INFRASTRUKTÚRA: a termelési folyamatban közvetlenül részt nem vevő, de ahhoz szervesen hozzá tartozó gazdasági feltételek (úthálózat, közművek, kikötők, közlekedés, közoktatás stb.) gyűjtőneve. Színvonala kifejezi, hogy valamely országban mennyire vannak meg a gazdasági fejlődés feltételei.

KONSTRUKTÍV: (lat.) alkotó, építő, előrevivő javaslat, döntés, kritika, magatartás, munka stb. Ellentéte a dekonstruktív.

MUNKA SZERINTI ELOSZTÁS ELVE: a szocialista gazdaság, a szocialista elosztás gazdasági törvénye, amely szerint a megtermelt fogyasztási cikkeket a társadalom tagjai között végzett munkájuk mennyisége és minősége alapján kell elosztani.

PROGNOSZTIKA: (gör.) az előrejelzések tudománya és gyakorlata, amelynek egyre nagyobb jelentősége van a gazdasági, a politikai és a nemzetközi politikai tervezésben, stratégiában és taktikában. A szocialista országokban tudományos alapokon művelik. Rendszerint rövid- vagy közép távú előrejelzéseket ad a valószínűség és a lehetőség fokainak megjelölésével több változatban, s ily módon ösztönzi a döntésekért felelős szerveket.

A Szovjetunió óriási ország, megismerni, tájait bebarangolni szinte lehetetlen. De a barátok levelei sok mindent elmesélnek róla.

Nincs olyan fa a világon, amelyiknek olyan messzire nyúlnának a gyökerei, mint a barátság fájának. Messze lengő ágai, levelei kedvesen suttognak, árnyat nyújtanak. És ennek a fának a gyökerei be tudják hálózni az egész világot, levelei megkerülik a Földet, hogy jó hírt vigyenek, jó hírt hozzanak...

Az 1581-es Martos Flóra Úttörőcsapat „barátság fája" nagyra, terebélyesre nőtt Csepel szigetén. A kis cserjét Slégel Péterné tanárnő ültette el, majdnem húsz éve. A levelező klub alapító tagjai közül néhányan örökre eljegyezték magukat az idegen nyelvekkel, Kovács Éva gimnáziumi tanár lett, jó néhányan a csepeli Jedlik Ányos Gimnázium orosz tagozatos osztályaiban tanulnak.

— *Szeretik a gyerekek az oroszt* — mosolygott a klubvezető, de aztán hamarosan kisült, hogy valójában nincs is klub, hogy csak néha jönnek össze a gyerekek és mégis mindennap érkeznek és útrakelnek a levelek. A hatodikosok és a hetedikesek a nyolcadikosokhoz futnak, ha fordítási problémájuk akad, Karajos Margitka, Gál Kati, Paletti Ilonka és a többi „nagymenő" pedig a tanár nénihez fordul, ha megakad a levél fordításában.

— *Én Odesszából és Kijevből hoztam címeket, ott ismerkedtem meg két barátnőmmel* — mutatta legújabb leveleit Csókási Ildikó —, *szeptemberben jártam ott jutalomutazáson. De a csapat patrónáló üzemén, a Papírgyáron keresztül is szerveztünk barátokat. Itt járt náluk a Kotlaszi Papíripari Vállalat küldöttsége és a vendégek eljöttek hozzánk is. Ez a város az Északi Dvina partján épült. A szovjet küldöttektől sok címet kaptunk.*

— *Nekem három kotlaszi barátom van, de nem lettem hűtlen Pavlik Tyitovhoz, régi barátomhoz sem* — közölte Gladkov Zoli, aki még csak hatodikos, de már régi barátról beszélhet. Gajc Mária Alla Novickajával kötött barátságot, ami könnyen ment, mert mindketten imádják a sportot. Péter Olga Livia Orljanszkajától várja a választ Szolnyecsnogorszkból. Murányi Éva Ina Szmirnovával képeslapokat cserél, és már jól ismeri Cseppecskét is, Ina kedvencét a szelíd fehéregeret.

Sorolhatnám őket oldalakon át. Ezer szállal fűződik össze barátságuk, ezer apró ajándékkal lemezzel, babával, ajándék könyvvel, bélyeggel, képeslappal erősítik ezeket a szálakat, a barátság fájának ágacskáit és gyökereit.

Közben Csepelen történt valami! Levélírás és levélvárás közben megtanulták megérteni egymást a gyerekek szovjet barátaikkal, és közben, csak úgy „mellékesen" évek óta mindig ők nyerik a kerületi orosz nyelvi versenyeket. A háziverseny győztesei, Csókási Ildi, Kun Gabi és Péter Olga már az idei kerületi versenyre készülnek. És megjött az elismerés a tanár néninek is: a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola diákjai az ő óráira járnak gyakorlatra.

Gebri Antal
Fotó: Gámán Gábor

Minden ember barátokat keres,
a barátok elűzik a magányt,
a barátság földrészeket ölel át

A BARÁTSÁG GYÖKEREI

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

MÓRICZ ZSIGMOND ÁLTALÁNOS ISKOLA

DUNAÚJVÁROS

10 ÉVES A SZAKKÖR

Műsorral, vetélkedővel egybekötött ünnepséget rendezett a dunaújvárosi Rákóczi Ferenc Úttörőcsapat bélyeggyűjtő szakköre fennállásának tizedik évfordulója alkalmából. A bélyeggyűjtő gyerekek bélyegbemutatót, és a szakkör életét szemléltető kiállítást is rendeztek.

ZENEMATINÉ

Miskolcon az új belvárosi általános iskola aulájában zenei matinét rendeztek a gyerekeknek. Fellépett a Miskolci Bartók Kórus és a zeneművészeti főiskola zenekara. ▼

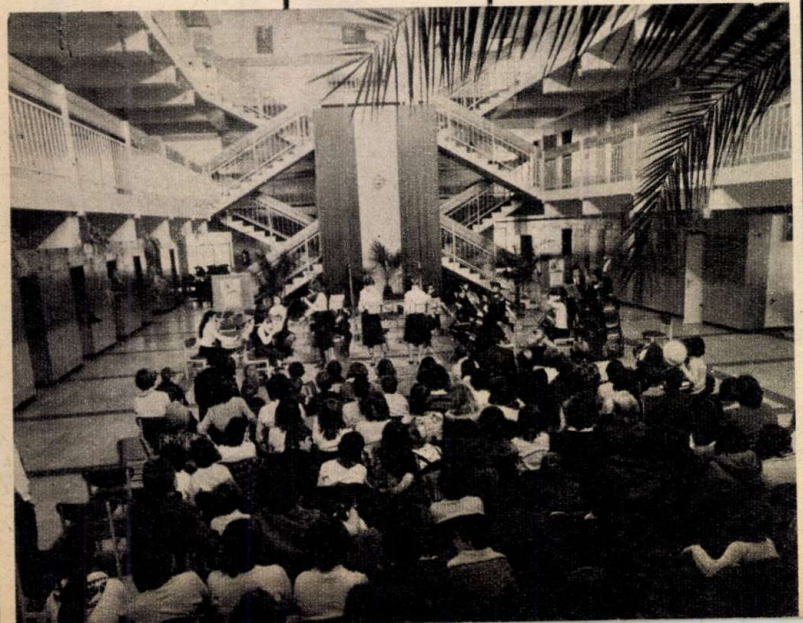

HÁRMAS IKERBORJAK

A győri Új Kalász Termelőszövetkezet szarvasmarhatelepén nemrég hármas ikerborjak születtek. A hármasikrek egészségesen fejlődnek.

ÉVFORDULÓ

Százhuszonöt éve 1853. április 4-én született Zipernowsky Károly gépész-villamosmérnök, feltaláló, a magyar erősáramú elektrotechnikai ipar megteremtője.

TEREMSÍ

A budapesti Orvosegyetem Sport Clubjának síszakosztályában a külföldön már évek óta bevált gördeszkát a „skate board" -ot is felhasználják a versenyzők felkészítésére. Ez a sporteszköz lehetővé teszi a sízés alapelemeinek „szárazföldi" elsajátítását, ezenkívül erősít, és fejleszti a mozgékonyságot.

MAI CSIRKÉK

VETÉLKEDŐ AZ NDK-BAN

A Német Demokratikus Köztársaság egyik községi úttörőházában készült a felvétel. A frohburgi gyerekek egy szellemi vetélkedő keretében Magyarország ismeretéről is számot adtak.

A HÉT VICCE

— A kedves fiacskája már nem trombitál?
— Az orvos megtiltotta.
— Olyan közel lakik?

BÁTOR EMBEREK

Mindenki életében adódik egy pillanat, amely eldönti, hogy a gyávák vagy a bátrak közé sorolhatja-e magát. De vannak foglalkozások, ahol az ember gyakran kerül szembe a veszéllyel, szinte mindennap próbát tesz lélekjelenlétből.

Donnert Károly intett, s a tigrisek a lovak után eredtek. Amikor elérték őket, felpattantak a hátukra és „huszárként" folytatták útjukat.

— Remek szám — mondtam a híres állatidomárnak, aki hat tigrissel és két lóval lép fel a Fővárosi Nagycirkusz *Gála '78* műsorában.

— Magyarországon ehhez hasonló még nem volt, de nagy sikert arattam vele az NDK-ban és Csehszlovákiában is.

— Nehéz lehetett az állatokat összeszoktatni.

— Majdnem egy lóba került. Először Kingnek, a királytigrisnek szántam a lovas szerepet. Szépen dolgozott, de az egyik ugrásnál földre pottyant, és belemart a ló lábába. A vér ízétől megrészegült, alig bírtam a helyére terelni. Most is csak velem jöhet be a porondra.

— Ő a legvadabb?

— Igen. De a legkellemetlenebb perceket Goldy szerezte számomra. A feleségem vett nekem egy színes pólóinget. Annyira tetszett, hogy még a próbán sem vetettem le. Már

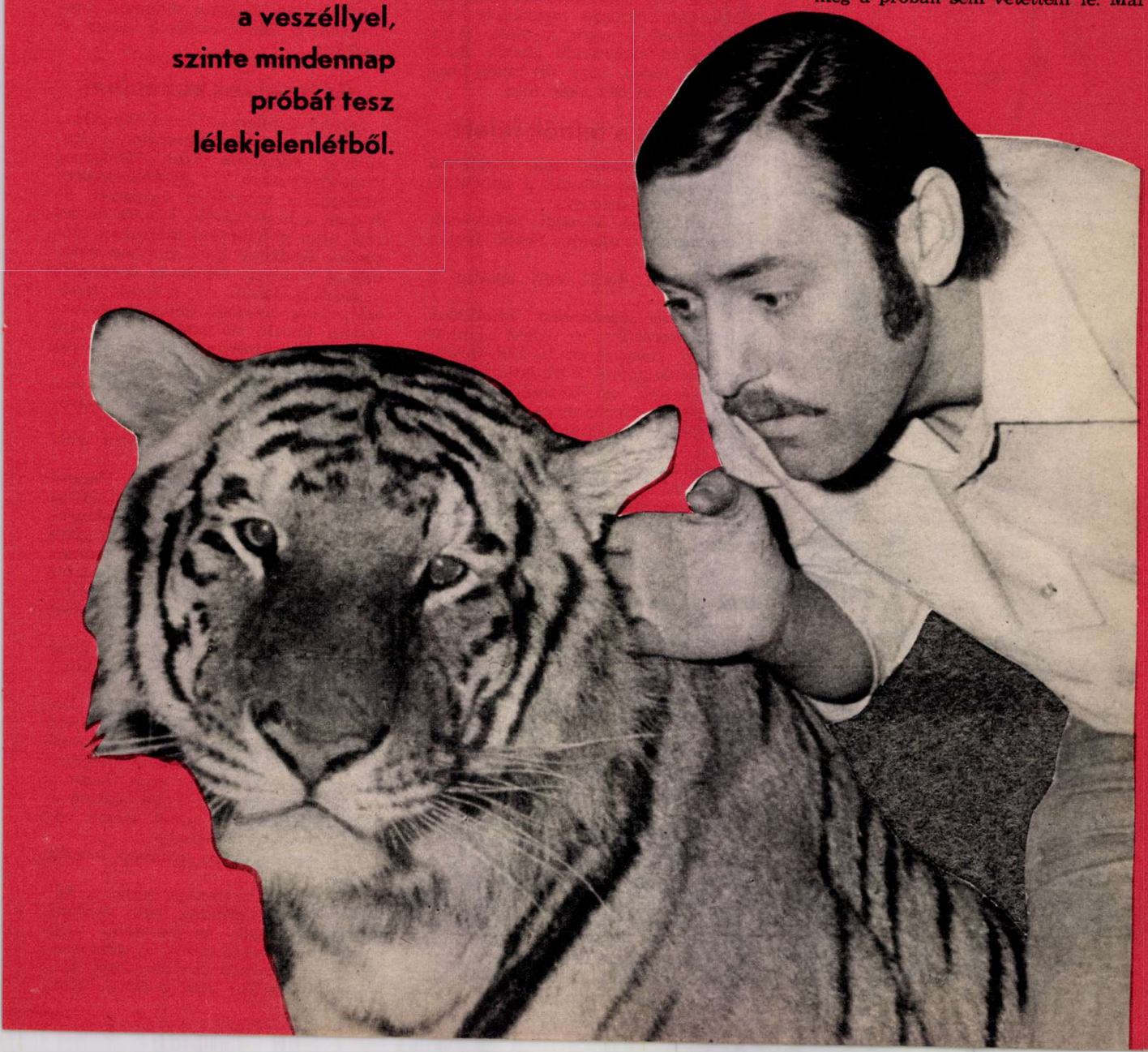

BÁTOR EMBEREK

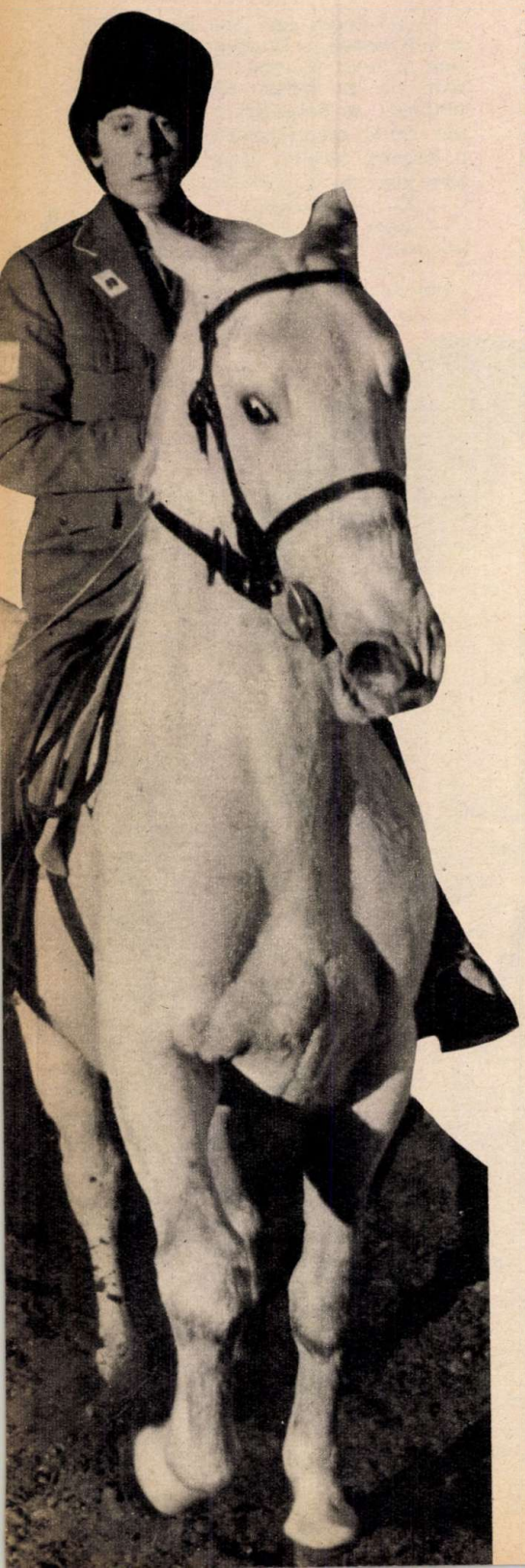

becsapódott mögöttem az ajtó, amikor észrevettem, hogy Goldy gyanakodva nézeget. Szavaimat elengedi a füle mellett. „Lehet, hogy nem ismer meg" — villant át az agyamon. Nagyon mutogattam neki az arcom, mert eszembe jutott, hogy a tigrisek rögtön megfeledkeznek jólneveltségükről, ha idegen téved a közelükbe. A múltkor rátámadtak egy nézőre, aki késve érkezett, és mellettük próbált feljutni a helyére. Szerencsére ott volt a vasrács. De a résen kicsúszott hatalmas mancsok nagy riadalmat okoztak.

— Goldy magára is ráijesztett.

— Csak figyelmeztetett, hogy a tigrisketrec nem divatbemutató terem. Ha begyulladtam volna, többé nem mehetnék közéjük.

— Még sohasem félt?

— De. Egy púpostevétől. Idomítás közben alattomosan megrúgott. Azóta kerülöm. A tigris azonban eszes állat. Nyílt kártyákkal játszik. És ő is szereti tudni, hogy aki belép hozzá, kicsoda és mit akar tőle.

Lakatos a felhők felett

Az óbudai vasútállomás közelében kéményóriás kacérkodik a felhőkkel. Tetején színes májusfa.

— A munka közelgő befejezését ünnepeljük — mondta Szabó István lakatos.

— Hogyan kerül egy lakatos a magasba?

— Az én esetemben véletlenül. Munkát kerestem, és valaki ajánlotta, hogy menjek el a Hőtechnika Építő és Szigetelő Vállalathoz. Rögtön felvettek, és Százhalombattára, a hőerőmű kéményének építéséhez irányítottak. A szóbanforgó estén sugározta a televízió a vállalat munkásairól készült riportot. A feleségem csodálattal figyelte a magasban dolgozók, akrobatákat megszégyenítő „mutatványait". Egyszer csak megkérdezte: „hová is jelentkeztél?" Amikor közöltem, megragadta a kezem és úgy szorította, mintha sohasem akarná elengedni. „Te nem bírod a magasságot" — mondta aggódva. Őszintén szólva, amíg néztem az adást, a kelleténél többet törülgettem a homlokomat. De annyira utálom a szószegőket, hogy inkább képes lettem volna megmászni a Himaláját, mintsem hogy felbontsam az aláírt szerződést.

Szerencsére a százhalombattai kéményépítők akkor még csak 50 méterig jutottak el. Szabó Istvánnak volt ideje, hogy legyűrje a tériszonyt.

— Ahogy emelkedtünk felfelé, úgy erősödött a biztonságérzetem. De egy kétszáz méter magas kéménynek már elég nagy a kilengése ahhoz, hogy az embert tengeribetegé tegye. Az egyik viharos nap után úgy ereszkedtem le a földre, és imbolyogtam végig az úton, mint egy hullámzó tengert járt matróz.

— Én eddig azt hittem, hogy a kéményt kőművesek építik.

— A főszerep valóban az övék. De ma már egy ilyen betongóliát, mint ez az óbudai is, bonyolult üzem. Felszerelve sok száz méter fémcsővel, levegőtisztító masinával, gyorsfelvonóval. Szerelőbrigádunk legnehezebb feladata a fémfödémek felszerelése. Eddig darabonként; most összeszerelve húzzuk a magasba. Néha egy szál kötélen hintázva támogatjuk egymást, száz és száz vasléfrafokot mászunk meg, de minden fáradtságot feledünk, ha sikerül helyére illeszteni a 40 tonnás acélszerkezetet.

Szabó Istvánt szólította a munka. Beszállt a liftbe, amely vasfogakon kapaszkodva siklott a felhők fölé. Mert lenn szürke köd borította a tájat, de ott kétszáz méter magasan sütött a nap. Sugarai vidáman hancúroztak a kéményszerelő lakatosok sisakjain.

Kétesélyes küzdelem

Szilvásváradon, a Büki Állami Gazdaságban összeismerkedtem a huszonegy esztendős Tóth Sándorral. Dunaújvárosban gyerekeskedett édesapja a vasműben dolgozott, de őt csak a ló érdekelte. Iskolái elvégzése után a bábolnai méneshez szegődött. Kedvenc lova azonban nekirohant vele egy fának, és összetörte a gazdája lábát. Az orvosok tanácsára más munkát keresett, szobafestést tanult, de amikor hosszabb időre Bélapátfalvára küldték, átgyalogolt Szilvásváradra, a gazdasághoz lónézőbe. Végleg ott is maradt. Betöretlen csikók belovaglására kötött szerződést.

— Veszélyes munka. Miért vállalta?

— Nehéz megmagyarázni. Valami ősi ösztön hajt a pejkók közé. Attól a pillanattól kezdve, ahogy kisgyerekként felkapaszkodtam nagyapám Gold nevő vén lovára, csak nyeregbe kívánkozom. Mázolóként kétszer annyit kerestem, mint lovászként, mégsem tudtam megmaradni az ecset mellett.

— Egyszer már megjárta. Most pedig vad lovakkal kell foglalkoznia.

— Ha az ember tudja, hogy a belovaglás kétesélyes küzdelem, nem történhet nagyobb baj. Hiszen amikor én diadalt ülök, mert megmaradtam a nyeregben, lehet, hogy a ló azt gondolja: „gatyába ráztam a fiút". Csak annyit tudok elérni vele, amibe ő is belemegy.

— Kezdeményező azonban mindig a lovas.

— De nem rohanhat fejjel a falnak. Mielőtt felülök egy csikóra, hosszabb ideig barátkozom vele. Igyekszem megismerni a természetét. Persze a foga fehérét akkor mutatja ki, amikor már a hátán ülök.

Az N—2-es repülésre kész. Hargitay Ferenc berepülőpilóta elsőnek próbálja ki a repülőgépet

A kémények akrobatái. Szabó István és lakatos kollégája

Ha megszólal a riasztócsengő... Klucsik László „harci öltözetben"

Iszonyúan nehéz, de páratlanul szép táncban van az embernek része. Előfordul, hogy a ló az ügyesebb és én repülök. Mégsem bántom, mert később megtagadná az engedelmességet. De a lovaglást nem hagyom abba, amíg meg nem érti, hogy életében új szakasz kezdődött. Nem megszabadulni kell tőlem, hanem segíteni. Egy ló annál értékesebb, minél többet tud.

Tóth Sándor bement az istállóba, és egy táncos lábú szürke lipicai hátán tért vissza.

— Mit gondol, mennyit ér?

— Néhány tízezret.

— Több mint kétszázezer forintot ígértek érte. Ő már csárdást táncol. Készülünk az országos díjlovaglásra.

— A belovaglóból versenyző lesz?

— Nem hagyom a csikóimat. De engem érdekel, hogy mit lehet kihozni egy lóból.

Jön felém a tűzkígyó

Egy... Kettő... Három...

Klucsik Lászlónak szokásává vált, hogy a bányába menet számolja az időt, bemérje az utat. Hiszen néha perceken múlik, hogy életben tudják felszínre hozni a bajba jutottakat.

— Mióta bányamentő?

— 1959-ben tettem vizsgát. És még abban az esztendőben át is estem a tűzkeresztségen. A szügyi 11-es aknához riasztottak bennünket. Robbanás történt, az egész műszak bennszorult a vágatban. Hatalmas menynyiségű kőzetet kellett eltakarítani, hogy megközelíthessük a munkahelyet. Néhol a csákányt sem tudtuk használni, olyan szűk volt a folyosó. Ilyenkor a tíz körmünkkel kapartuk a kőzetet. Amikor végre elértük a bányászokat, már magunk is alig álltunk a lábunkon. De a sebesültek jajszava figyelmeztetett kötelességünkre. Harminckilenc emberen sajnos már nem tudtunk segíteni, de 170-et élve mentettünk ki. Jómagam három súlyos sebesültet vittem a felvonóhoz.

Klucsik László 45 éves, három gyermek édesapja. Szelíd tekintetű, csendes szavú. Civilben kertészkedő embernek nézném, pedig a virtuskodás sem idegen tőle. 1960-ig súlyemelő volt, országos vidéki bajnokságot nyert. Kormánykitüntetést kapott bányász, vezetője az ormosbányai 7/1-es akna Béke szocialista brigádjának. A kazincbarcikai bányamentők közé önként lépett.

— Egyszer láttam a poklot is. Ott voltam a jukói bányatűznél, ahol ötven napig égett a szén. El tudja képzelni, mit jelent 3600 méter mélységben, 100 fokos hőségben, dolgozni? Ráadásul azzal a tudattal, hogy bármikor bekövetkezhet a robbanás. Megtörtént, hogy 36 órát talpon voltam. Víziókat láttam. Úgy éreztem, hogy jön felém a tűzkígyó. De nem hagytam el, mentettem a szerszámokat, mert az holnap az életet jelentheti, bányásztársaim munkájához kell.

Az AN-2-es jelenti

Hargitay Ferenc 4 ezer órát töltött a levegőben. Eljuthatott volna a Föld összes országába és tízszer felrepülhetett volna a Holdra. 1948 óta pilóta. Volt vitorlázó, vezetett motoros sportgépet, katonai bombázót, oktatóként tanította a fiatalokat, nemzetközi pontozóbíróként osztályozta a műrepülés bajnokait, s 47 évesen, amikor más már nyugodalmasabb foglalkozás után néz, berepülőpilóta lett. Nyíregyházán, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium repülős szolgálatánál dolgozik.

— Mi a berepülőpilóta feladata?

— Elsőnek kell beülnie a gépbe. Neki kell kipróbálni, hogy lehet-e vele repülni.

— És mi van, ha nem lehet?

— Akkor a hangár művezetőjéhez Opitz Karcsihoz visszük, aki embereivel megkeresi a hibát.

— De ha a levegőben áll le a motor?

— Csak robbanás okozhat katasztrófát. Ha a pilóta nem veszíti el a lélekjelenlétét, le tudja hozni a gépet. Egyik alkalommal remek időben indultunk próbaútra. Már 2300 méter magasságban jártunk, amikor észrevettem, hogy a magassági kormány felmondta a szolgálatot. „A kiegyenlítő műszerrel lehet a baj" — mondta a kollégám.

„Jelentsd az irányítóközpontnak, hogy kényszerleszállást hajtunk végre" — feleltem, és célbavettem a földet. „Bravúr volt lehozni a gépet a szántásra" — mondta később elismerően a parancsnok.

*

Öt ember. Öt különböző világ. De valamiben nagyon hasonlítanak egymásra. Szenvedélyesen szeretik a munkájukat, és mindannyian a másikat tartják bátornak.

Faragó György
Fotó: Gámán Gábor

A Pionero
a kubai úttörők
lapja

JOSÉ MARTI ÁLMA

Kuba az amerikai földrész első szocialista országa, méghozzá az Egyesült Államok partjainak közelében, szinte „Amerika szájában". Az imperializmus állandó kihívásnak is tekinti az igazán független népi Kuba létét, és a legváltozatosabb eszközökkel támadja azt. Egyszer — mint ez 1961-ben történt — a Disznó-öbölben partraszálló ellenforradalmárok fegyveres kalandjának formájában, másszor gazdasági blokáddal, ami annyit jelent, hogy nem engedi meg a Kubának szükséges áruk odaszállítását, megint másszor a kubai vezető, Fidel Castro elleni merényletek szervezésével.

De a szocialista Kuba él és virágzik. Ebben az esztendőben a világ ifjúsága büszkén és szeretettel tekint Havannára, Kuba fővárosára. Bizonyos, hogy a világifjúsági találkozó még inkább növelni fogja a szocialista szigetország erejét,

Fidel Castro
a kubai nép vezére
cukornádat arat

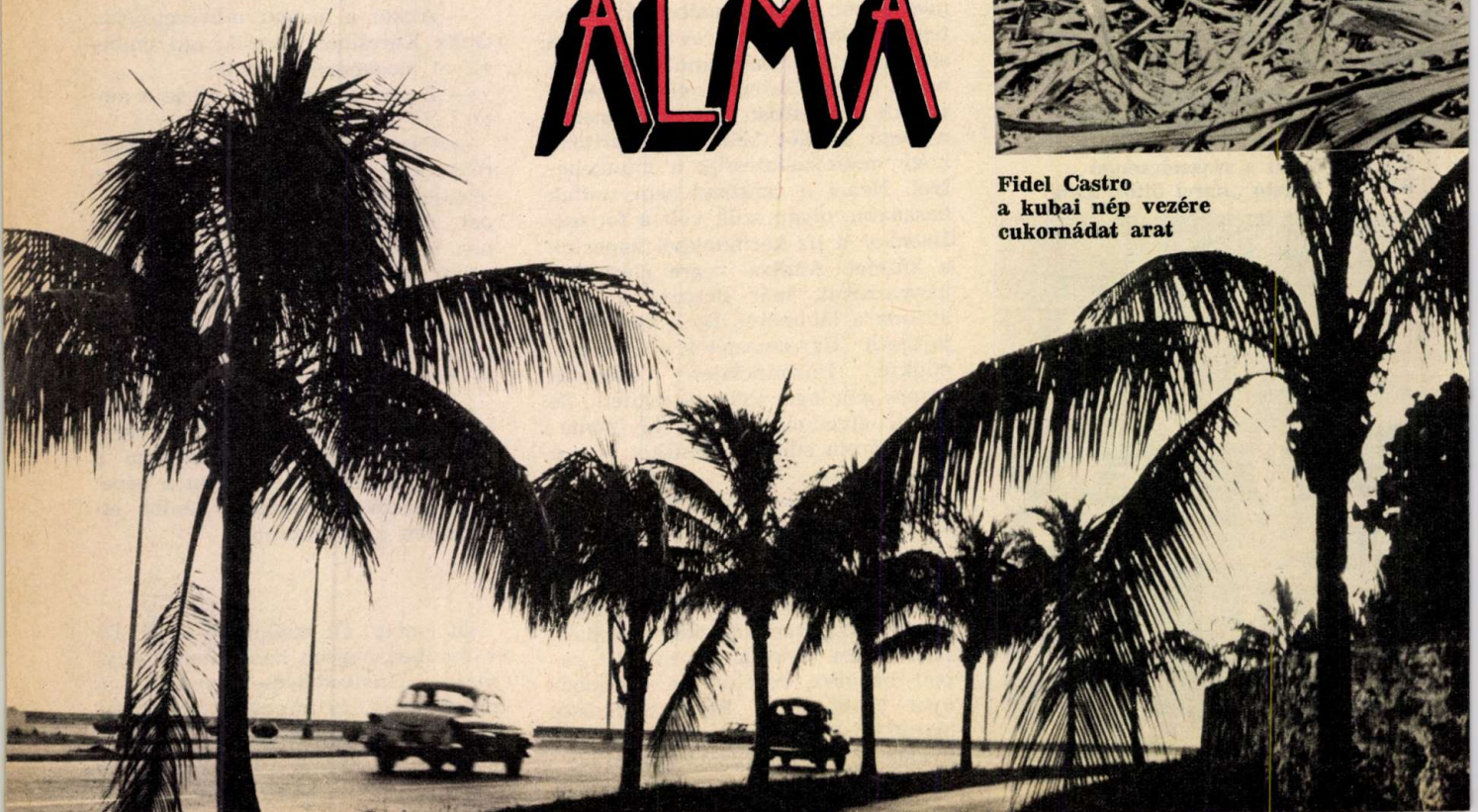

Kuba vezetői nagyon fontosnak tartják, hogy a gyerekek semmiben se szenvedjenek hiányt

tekintélyét, nemzetközi rangját.

Nem nagy ország, hazánk területéhez még egyszer Hajdú-Bihart meg Szabolcsot kellene hozzábigygyeszteni, hogy megkapjuk Kuba területét. A hosszan elnyúló szigetország keleti tartományában vannak a legmagasabb hegyek, a leggazdagabb bányák. A főváros a Mexikói-öböl partján épült. Spanyolul La Habana a neve, mi, magyarok, Havannának mondjuk és írjuk a majdnem kétmilliós nagyvárost. A spanyol gyarmatosítók alapították, mint ahogyan Kolumbusz Kristóf lépett először európaiként a sziget földjére. A spanyol király 1607-ben tette meg a gyarmat fővárosának. Majdnem négyévszázados volt a spanyol gyarmati uralom, de a többi európai nagyhatalom is szemet vetett a szép szigetre, ásványi kincseire és ültetvényeire. Így aztán 1762-ben az angolok kevés híján egy évig meg is vetették a lábukat Havannában, de utána Floridáért elcserélték a spanyolokkal...

Ami fontos elem a kubai történelemben: a múlt század 80-as éveiig, amikor is a nemzetközi felháborodás véget vetett a rabszolgakereskedelemnek, körülbelül egymillió afrikai fekete került Kubába! Napjaink tízmillió kubai lakosa közül is sokan vannak, akiknek a bőre fekete, valamivel többen csokoládészínűek, hiszen szüleik és őseik között különböző arányban lehettek feketék és fehérek. Viszont a körülbelül kétharmadrészt kitevő fehérek sem igazán fehér bőrűek, hiszen a szinte trópusi erejű napsütés bronzos barnára festi arcukat, ráadásul barna hajú, barna szemű spanyolok leszármazottai... Vérükben van még az őslakos indiánokéból is. Mindehhez járul, hogy Európából is több tízezer emigráns került el Kubába. Így alakult ki ez a sokféle származású, de rendkívül egységes nép, amely igazán nem ismer fajgyűlöletet, a bőrszín miatti előítéleteket.

Még egy kis történelem: a múlt század végén a kubai nép előbb a spanyol gyarmatosítók ellen harcolt, és a küzdelem végső szakaszában állt a felkelők élére José Marti. Jelszava ez volt: „Mindenkivel — mindenki javára!" Ám alighogy megszabadultak a spanyol elnyomástól, az Egyesült Államok katonái váltották fel az elnyomókat. A kubai alkotmány egy függeléke elismerte, hogy az USA-nak joga van „megvédeni a kubai függetlenséget" — ebből az időből származik az amerikaiaknak az a „joga" is, hogy Kuba területén támaszpontokat tartsanak fenn. (Guantánamo haditengerészeti támaszpontja még ma is idegen test Kuba testében: „meghatározatlan ideig" maradhatnak tízezer számra amerikaiak ezen a bázison.)

Több mint ötven évig az amerikaiak voltak az urak Kubában. Ők vásárolták fel olcsó áron a kubai cukrot, a rumot és a híres szivart, cserébe ők szállították az iparcikkek nagy részét. A forradalom előtt a gépek 95 százaléka amerikai eredetű volt, ami az USA-tól való teljes függést jelezte. A kubai nép hihetetlen szegénységben élt, miközben a tengerparti üdülőhelyeken fényesebbnél fényesebb szállodákban sütkéreztek amerikai turisták. A nép elkeseredett megmozdulásait a havannai diktátorok kemény kézzel, véresen fojtották el.

Az 50-es évek közepén bontakozott ki a forradalmi felkelés az utolsó amerikabarát diktátor, Fulgencia Batista tábornok uralma ellen. Vezetője egy fiatal ügyvéd: Fidel Castro Ruz. 1926-ban született. Rövid idézet abból a jellemzésből, amelyet tanárai adtak róla 1945-ben, az érettségi előtt: „Kitüntette magát minden humán tárgyban. Igazi atléta, aki mindig bátran és büszkén védte az intézet zászlaját. A jogtudományoknak akarja szentelni magát. Nem kételkedünk benne, hogy élete könyvét tündöklő lapokkal fogja teleírni".

Fidel Castro már az egyetemen olyan fiatalokhoz csatlakozott, akik látván a nép gondjait, segíteni akartak. Mint ügyvéd a szegényeknek adott jogsegélyt. Aztán társaival fegyveres harcra készült. Oriente tartomány fővárosában, Santiago de Cubában a Moncada-laktanyát rohanták meg 1953. július 26-án (innen van a Július 26-a mozgalom elnevezés), de ez az akció még kudarcot vallott. Három évvel később kezdték újra a forradalmi felkelést. Újabb két esztendő harcai után, 1959. január 1-én győzött a forradalom. Fidel Castro lett a miniszterelnök.

Földreformot hajtottak végre és felszámolták az írástudatlanságot. A népi Kuba rohamléptekkel haladt előre a fejlődés útján. A Július 26-a mozgalom, amely 1961-ben egyesült a Népi Szocialista Párttal, 1965 októberében felvette a Kubai Kommunista Párt nevet. 1975-ben volt a párt első kongresszusa.

1972-ben Kuba belépett a szocialista országok gazdasági szervezetébe, a KGST-be. Nemzetközi téren egyre nőtt a tekintélye, befolyása. Különösen Afrikában vált fogalommá a jelző: „kubai". Kubai önkéntesek hősi segítséget adtak az Angolai Köztársaságnak, az imperialista zsoldosok agressziója ellen.

Természetesen elsősorban Latin-Amerikában becsülik nagyra tíz- és tízmilliók: diákok és szegényparasztok, munkások és kisemberek Kuba példáját. Bizonyos, hogy az elkövetkező években, évtizedekben másutt is lesznek — Kubák...

Pálfy József

AZ ÉLMÉNY NEM ISMER MÚLT- IDŐT

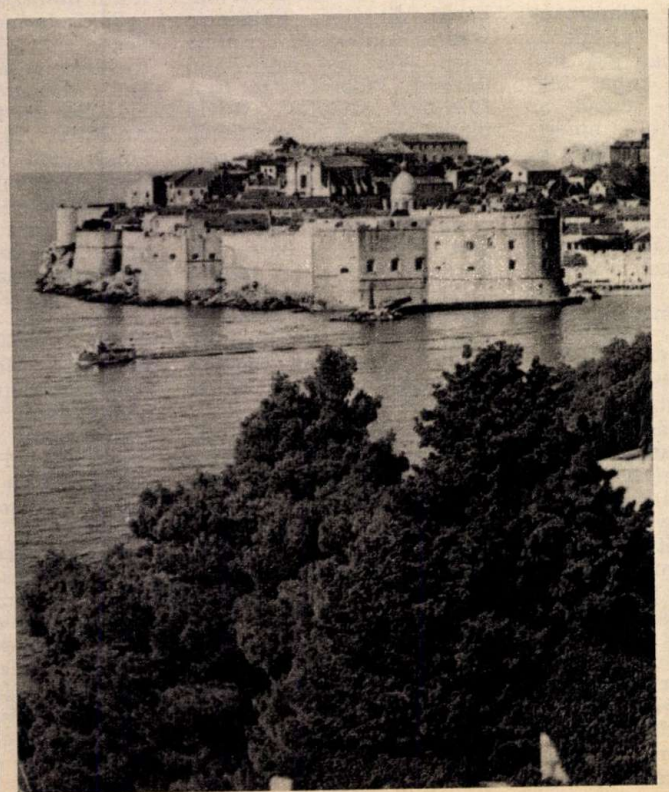

C·I·S·V

Kalandozni, más országokba utazni izgalmas, érdekes élmény. Ha a különböző nemzetiségű, és társadalmi rendszerhez tartozó emberek megtanulják tisztelni egymást, a béke fennmarad!

Egyszer minden élmény emlékké halványodik, de a távoli tájakon kötött barátságok többnyire egy életre szólnak.

Tíz év azért már jelentős része egy ember életének. Hát még akkor, ha sorsa és szerencséje megadja neki azt a lehetőséget, hogy sokat utazhasson, itthon is, külföldön is. Az emlékek persze lassan-lassan megfakulnak, az idő és a messzeség pedig még szépít is.

Castro

Láttam Fidel Castrót egy fogadásra sietni a Havanna Livre felhőkarcolónak is beillő szállodájának az előcsarnokában. És láttam rengeteg fényképen — gyerekek között. De ismertem egy másik Castrót is, egy fiatal újságíró-kollégát, az Il Pionero című kubai úttörőlap munkatársát. Együtt barangoltuk be Kuba szép tájait, az Ifjúság szigetét, a varaderói úttörőparadicsomot, Santiago de Cubát és Oriente tartományt, ahol a legendás Gramna hajón Fidel és tizenegynéhány társa partraszállt. José Castro sokgyerekes, nincstelen parasztcsalád gyermeke. Szülei a forradalom győzelme után tanultak meg idős fejjel írni és olvasni. Gyermekükre is a cukornádvágók kegyetlen, kemény sorsa várt volna, ha nem győzedelmeskedik Castro és Che Guevara felkelő hadserege. Így viszont egyetemet végzett újságíró, és egyike népünk igaz barátainak.

A mama

Több alkalommal jártam Moszkvában, Leningrádban, Kijevben, megismerhettem olyan történelmi helyeket, mint Kazány, Volgográd, Riga, Tbilliszi, Lvov. Mégis... talán egy öreg nénire emlékszem legjobban, aki társadalmi munkában egy úttörőcsapatot utaztatott Volgográdba valamelyik közeli községből. A gyerekek megilletődött komolysággal hallgatták vezetőjük kerek magyarázatát a város fölé magasodó Mamajev kurgán tetején emelt emlékmű tövében. Valamikor itt is sík terep húzódott, de a teljesen rommá lőtt városból annyi törmeléket hordtak ide, hogy már valóságos hegynek tűnik, a csúcsán emelt emlékszoborról pedig tényleg csak azt mondhatja az ember: ezt látni kell. A város védelmében és visszafoglalásában elesett sok tízezer szovjet harcos édesanyjának állít emléket ez a monumentális nóalak.

Erről beszélhetett a köréje csoportosult gyerekeknek a szóbanforgó öreg néni, és ahogyan gondoktól és soha el nem múló bánattól barázdált arcát néztem, rájöttem, hogy egy kicsit a saját történetét meséli. Két fia és a férje veszett el a sztálingrádi katlanban...

Kotta

Nyáron jártam azt Észt SZSZK-ban. Tallinban éppen akkor készülődtek a hagyományos népzenei fesztiválra. A város tömve volt nemzeti viseletbe öltözött emberekkel. Ljuda, akinek a képét itt látjátok, tízosztályos iskolába jár, és nagyon szeret énekelni. Tulajdonképpen még meg sem ismerkedtünk, máris arra kért, énekeljek el neki egy magyar népdalt, amit Kodály Zoltán gyűjtött. Mindenesetre eldúdoltam neki a „Kispiricsi faluvégen" című népdalt — ki tudja —, lehet, hogy ezt is Kodály Zoltán gyűjtötte... Ljudának — vesztemre — nagyon tetszett, és megkért, hogy írjam le a kottáját.

...Szóval, ha valaki egyszer Tallinban jár, és meghallja ezt a népdalt, amint éppen meglepően hamisan énekelik, semmiképpen se az énekesekben keresse a hibát.

Az elnök

Ha Svédországról kell beszélnem, ismét csak egy kedves emberről, Mrs. Gunvor Nordlundról, a CISV (Nemzetközi Nyáritáborok Szövetsége) helyettes elnökéről szeretnék pár sort írni. A gyermekek jogaiért folyó harc, szívós szervezőmunka tölti ki egész életét. Szövetségük minden évben a világ másmás pontján szervezi táborait, ahol európaiak, ázsiaiak, amerikai vagy ausztráliai gyerekek, fehérek, színes bőrűek gyűlnek össze egy-egyhónapos táborozásra. Táboraikban többször képviseltették magukat a mi hazánk úttörői is. Jelszavuk és céljuk az, hogy a gyerekek békében és barátságban éljenek. Ez a hivatása és hitvallása Gunvor Nordlundnak a béke, a gyermekvilág stockholmi nagykövetének is.

Farkaskölyök

Szálfatermetű, de egészen fiatalos képű legényke jut eszembe Jugoszláviával kapcsolatban. Dubrovnikban nyaraltam pár évvel ezelőtt. Ivóék egy vasárnap reggel halászni indultak. Egyre beljebb merészkedtek. Már csak keskeny csíknak látszott a part. Ekkor tört rájuk a vihar. Csónakjukat felborította, de szerencsére nem merült el, így az evezővillába és a kormányba kapaszkodva egy ideig biztonságban érezhették magukat. Csakhogy ez a vihar túlságosan erős volt, és estére sem ültek el a széllökések. Ivó 14 éves volt akkor — érezte, hogy most minden tőle függ. Amikor két társa már annyira elgyengült a hideg víztől, hogy a csónak szélét eleresztve alámerült, habozás nélkül ő is utánuk bukott, és még időben felhúzta őket a levegőre. Csakhát ezzel ő is végképp kimerült. Már-már úgy látszott, hogy beteljesedik a tragédia, amikor végre megtalálták őket. Két kisebb társa eszméletlenül lebegett a csónak mellett, és Ivó is éppen csak tartani tudta magát. Mint később kiderült, többször is a csónak alá bukott, leráncigálta a kormányrúdhoz és az alkalmi kis vitorlához használt köteleket. Ezekkel, meg a lepedőnyi nagyságú vitorlával nagy nehezen hozzákötötte barátait a csónak széléhez, aztán saját kezére is hurkot csomózott, mert abban egy percig sem kételkedett, hogy előbb vagy utóbb megtalálják őket.

Vasvári Ferenc

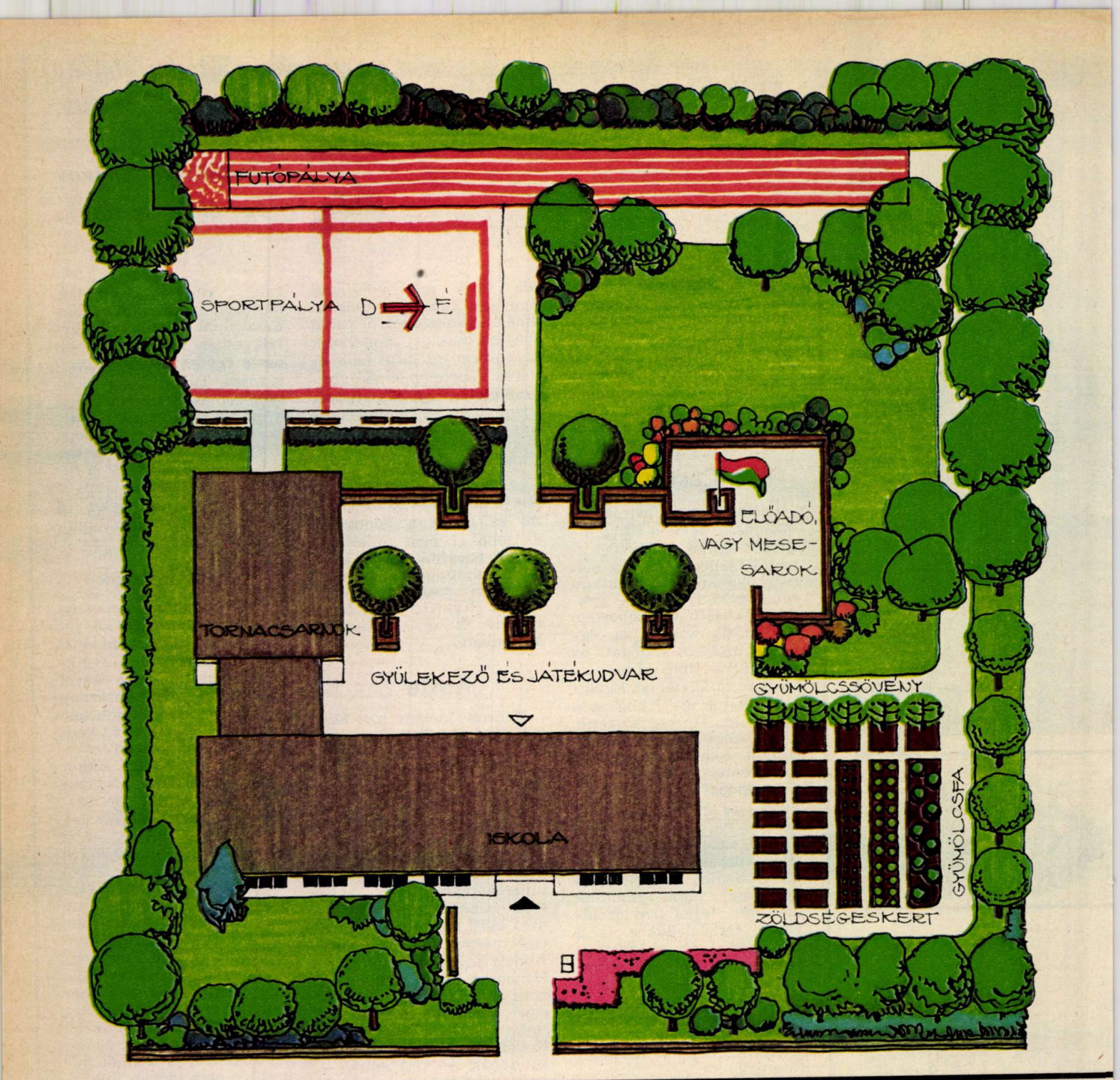
FUTÓPÁLYA
SPORTPÁLYA
D
É
ELŐADÓ, VAGY MESE-SAROK
TORNACSARNOK
GYÜLEKEZŐ ÉS JÁTÉKUDVAR
GYÜMÖLCSSÖVÉNY
ISKOLA
GYÜMÖLCSFA
ZÖLDSÉGESKERT

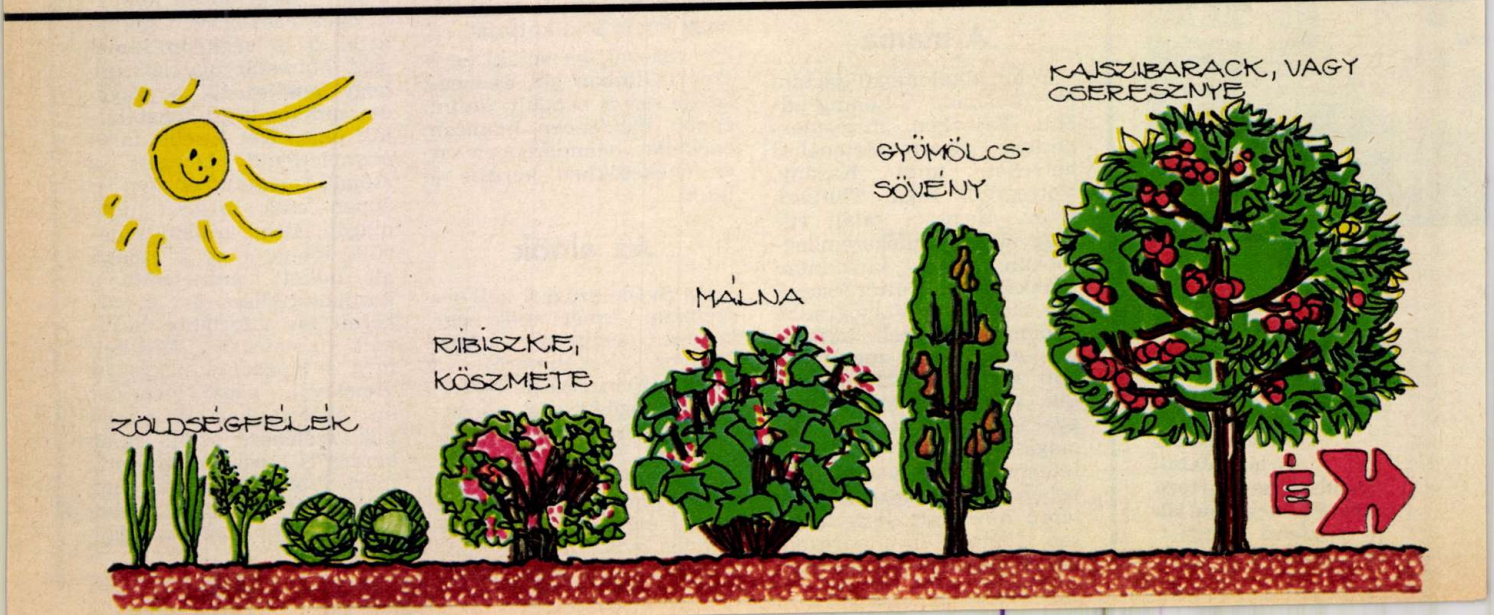
KAJSZIBARACK, VAGY CSERESZNYE
GYÜMÖLCS-SÖVÉNY
MÁLNA
RIBISZKE, KÖSZMÉTE
ZÖLDSÉGFÉLÉK
É

ÜLTESSÜNK SZÉPSÉGET!

Évről évre mind több helyen létesítenek iskolakertet. Igaz, hogy szép számmal akad még olyan általános iskola, ahol a tízpercek alatti futkározáshoz, játékhoz sincsen elegendő hely, de a nagyobb szabad területtel, udvarral rendelkező iskolák között is többségben vannak azok, amelyekben még nem hódít a kertészkedés divatja.

Pedig mégiscsak más, ha például az élővilág órákon tanultaknak legalább egy részét a gyakorlatban is ki lehet próbálni, ha megkóstolhatjátok a saját munkátok nyomán termett finomságokat, ha az udvart nem gizgaz és néhány véletlenül odakerült, gondozatlan fa, bokor éktelenítí, hanem tudatosan ültetett, ápolt növények.

És még valami! Nemcsak a diákévek telnek kellemesebben a szebb környezetben, nemcsak most érezheti magát többnek az, aki alkot valamit a természet egy darabjának újjáteremtésével, hanem később, évek múltán is nagyszerű érzés, ha időnként arra járva, megállapíthatjátok magatokban: ezt a sövényt én telepítettem..., ezt a szép fát én metszettem... – egyszóval érdemes hozzáfogni.

Ha szépet akartok, s természetesen egyben hasznosat is, mindenképpen a tervezéssel kell kezdeni. Igaz, hogy a kerttervezést egyetemen tanítják, de a fontosabb alapszabályok ismeretében ti is eredményesen dolgozhattok.

Az első a terület felmérése. Bármilyen kicsi a leendő kert, használt veszítek, ha előbb papírra vetitek az elképzeléseiteket. Nem szükséges ehhez mérnöki pontosságú munka, de ha szabálytalan alakú a terület, akkor kérjetek tanári segítséget, hogy valóban használható alaprajzot készíthessetek. Ne maradjon el a tájolás se, vagyis állapítsátok meg az égtájak irányát, s a rajzon jelöljétek meg, merre esik észak és dél. Ennek birtokában előre megállapítható, hogy hová vetődik a növények árnyéka, hol lesz a kert napsütöttebb része. Fontos a méretarányok betartása – például, ami a valóságban 10 méter, az a rajzon 10 cm lehet, így minden egyes fát, bokrot bejelölhettek.

Ha a leendő iskolakert területén már van néhány fa, vagy bokor, lehetőleg meg kell tartani. Akkor sem helyes a kivágással kezdeni a munkát, ha nem a megfelelő helyen nőttek, hanem először az új növényeket kell elültetni, s majd néhány év múlva távolítsátok el a régieket, amikor már komolyan zavarják az újak fejlődését.

A gyümölcsfélék közül a korábban érőket érdemes előnyben részesíteni, és azokat, amelyek viszonylag kevesebb növényvédelmet igényelnek. A meggyet és a kórtét azért is ajánlom, mert kis helyet foglaló sövény is nevelhető belőlük. (Az alma, az őszibarack és a szilva termeszthető eredményesen.) csak gyakori permetezéssel A kajszibarack és főként a cseresznye meg a dió nagy termetű fává fejlődik, tehát csak oda való, ahol bőséges hely áll rendelkezésre.

Feltétlenül érdemes a kertészek által bogyós gyümölcsűeknek nevezett málnát, ribizkét, pöszmétét és szamócát (földiepret) is telepíteni, hiszen az ültetés után hamarosan termést hoznak, korán szüretelhetők és nagyon finomak! Sőt, azt is tapasztalhatjátok, hogy a saját munkátokkal felnevelt növények termése sokkal jobb, mint amit a piacon, üzletben szüleitek vásárolnak!

Zöldséges ágyást is ültethettek. Ebben sem érdemes a csak nyáron szedhető dinnyét, káposztát, paradicsomot termelni, hanem elsősorban retket, zöldhagymát – ezek a tízóraihoz, uzsonnához majd elfogyaszthatók – vagy zöldborsót, karalábét, sárgarépát.

Ha módotokban áll, feltétlenül okos dolog fóliasátrat is felállítani. Ebben hajtathatók a zöldségfélék, palántát is nevelhettek benne, s hamvasabb lesz a termés.

A díszfákról, virágokról is érdemes szót ejteni. A haszonnövényekkel beültetett terület is akkor lehet igazán szép, ha szegélyként dísznövényeket, virágokat használtok fel. Az udvarnak az utca felé néző részét viszont feltétlenül díszcserjékkel, szép fákkal és virágokkal helyes beültetni.

Aki a dísznövényekkel közelebbi ismeretségbe kerül, tapasztalhatja, hogy hihetet-

Aki szépet, hasznosat akar teremteni, annak tervezéssel kell munkához látnia. A kerttervezést egyetemen tanítják, néhány egyszerű alapszabály ismeretében azonban mindenki eredményesen alakíthatja kertjét.

Egyszerűen termesztett nyári virágokból is köthetünk színpompás, szemet, lelket gyönyörködtető csokrot

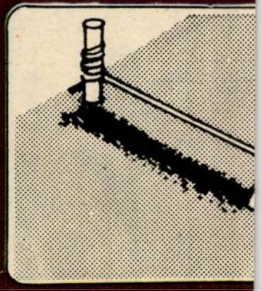

A virágzó fák nyáron kertjeink csodálatos, változatos díszei

Ízelítő kertjeink
néhány igénytelen,
ám felettébb
mutatós, szép
színfoltokat
jelentő nyári virágaiból.

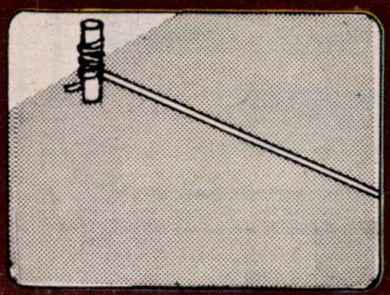

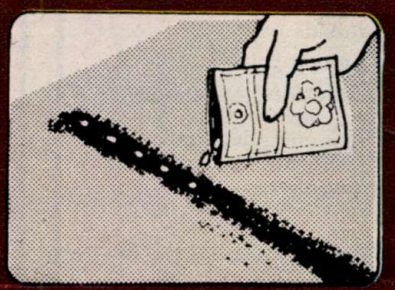

lenül nagy a változatosságuk, szín- és formagazdagságuk könnyen „rabul ejti" az embert.

Keressetek szövetségest az új iskolakert létesítéséhez, hiszen könnyen belátható: nem könnyű ez a feladat. A kertbarát mozgalom rohamosan terjed az országban, s van egy-két hely, ahol már az úttörők is bekapcsolódtak e szép munkába. Érdemes tehát a helyi kertbarátklub vezetőjét felkeresni, mert jó tanácsokon kívül talán a különböző anyagok beszerzésében is segíthet. Próbáljátok elnyerni a helyi ÁFÉSZ, vagy kertészeti szakcsoport támogatását is, mert ez jelentősen megkönnyítené az első lépéseket. Tanáraitokon kívül szüleitek is bizonyára örömmel veszik, ha kertészkedni akartok, hogy szebb környezetet teremtsetek az iskolának.

Lehet, hogy nektek már van iskolakertetek. Szívesen vennénk, ha elmesélnétek egy-egy levélben, mekkora területen mit termeltek. A kertbarát mozgalom szakemberei örömmel válaszolnak kíváncsi kérdéseitekre is, meg tanácsot adnak, ha igénylitek.

G. J.

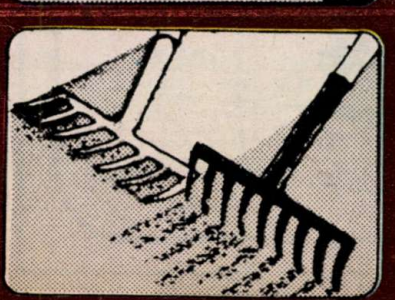

A virág és
zöldségmagvakat
egyaránt felásott,
utána gondosan
elsimított talajba
vessük.
A sorokat zsinór
mellett húzzuk meg,
utána gereblyével
takarjuk. A nagyobb
magokat mélyebbre vetjük.

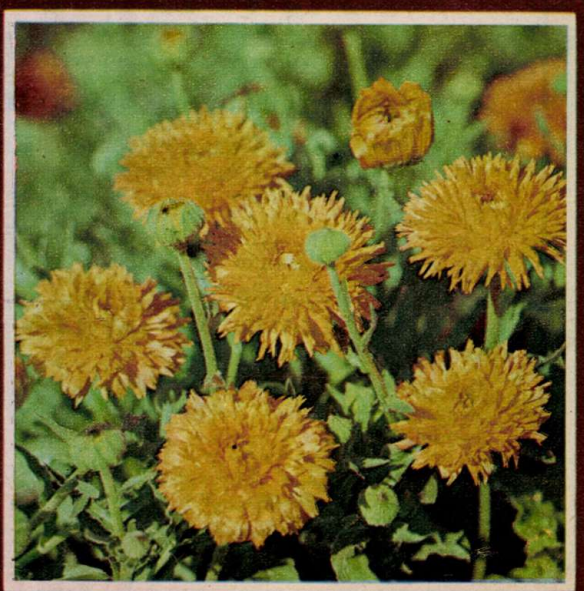

FIGYELEM!

A Kispesti Textilgyár (1184 Budapest XVIII., Fáy utca 2. sz.) az 1978/79-es tanévre felvesz: fonó szakmunkástanulónak — leányokat, szövő szakmunkástanulónak — — fiúkat és leányokat.

A képzés időtartama: 2 év.

Juttatások:

A tanulók havonta 350—550 Ft tanulmányi ösztöndíjat és 500 Ft különélési pótlékot, valamint az érvényben levő jogszabályokban előírt juttatásokat kapják.

A felvett szakmunkástanulókat kollégiumban helyezzük el.

A szakmunkástanulók havi 95,— Ft ellenében napi háromszori étkezést kapnak, munkaszüneti napokon is.

Jelentkezni lehet a személyzeti oktatási osztályon személyesen vagy írásban szombat kivételével minden nap reggel 7 órától délután 3 óráig.

Telefon: 273-711.

A Fővárosi Szerelőipari Vállalat az 1978—79-es tanévre beiskoláz szakmunkástanulónak általános iskolát végzett fiúkat a következő szakmákba:

villanyszerelő,
víz- és gázszerelő,
központifűtés-szerelő,
vas- és fémszerkezeti lakatos,
kőműves.

Vidéki tanulók részére saját kollégiumunkban teljes ellátást adunk. Minden szakmában tanulóinkkal társadalmi ösztöndíjszerződést kötünk.

JELENTKEZÉS:

Fővárosi Szerelőipari Vállalat
1097 Budapest, IX., Koppány u. 5—11.
Telefon: 336-560/46-os mellék.

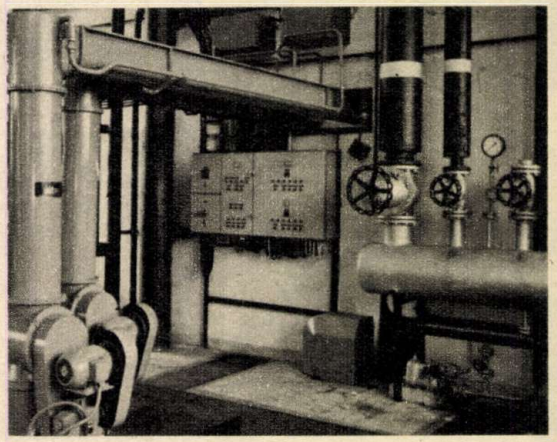

FŐSZER

PAJTÁSOK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKNÉL!

Korszerűen felszerelt tanműhellyel várjuk az általános iskolát végzett és a középiskolákban érettségizett fiúkat. Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

VIDÉKI TANULÓINK SZÁMÁRA BENTLAKÁSOS TANULÓOTTHONI ELHELYEZÉSRŐL GONDOSKODUNK.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőség áll rendelkezésre.

Szakmunkásvizsga után kedvező kereseti lehetőséget és szociális ellátást nyújtunk.

MUNKÁSSZÁLLÓVAL, BALATONI, DUNAI ÉS HEGYVIDÉKI ÜDÜLŐVEL VÁRUNK BENNETEKET.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Mielőtt az iskolai továbbtanulási jelentkezési lapot kitöltitek, személyesen vagy levélben feltétlenül keressétek meg tanműhelyünket az alábbi címen:
1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.
Telefon: 126—011

BUDAPESTI ELMŰ 1893 ELEKTROMOS MŰVEK 1132. XIII. VÁCI ÚT 72-74.

LEÓ ÉS EGY CSATTANÓ TÖRTÉNET

Ed VAILLANT 168

RAKD HELYES SORRENDBE!

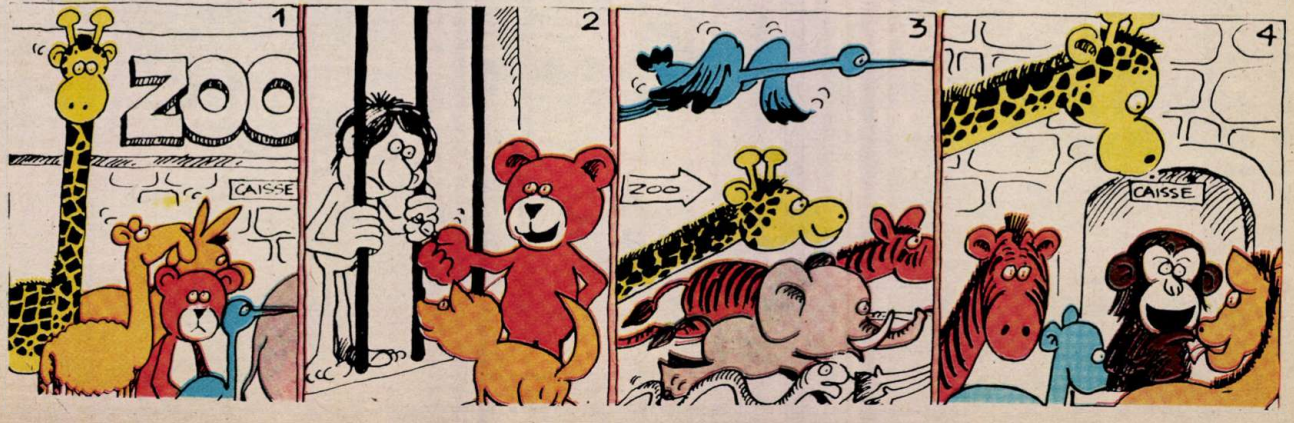

Létezik a Földnek néhány négyzetkilométernyi területe, amely össze sem hasonlítható színes és hatalmas világunk egyetlen pontjával sem. Legyen ez a pont akár meséket idéző módon kényelmes, kellemes, gyönyörű. Minden út innen indul, és ide tér vissza. Mondanunk sem kell már, ez a néhány négyzetkilométernyi terület a

Szülőföld

Arrabona volt az első neve.

Szülőhelyem a „Három folyó városa". Mindig fontos kereskedőváros volt. Vezető helyet foglal el az ország iparában. A megye legnagyobb vállalata a Magyar Vagon- és Gépgyár, melynek vasúti kocsijai, Diesel-motorjai, futóművei nemzetközi elismertést szereztek. A gyár húszezer embert foglalkoztat. A város könnyűipara országos viszonylatban a második helyen áll. A házgyár a város lakásszükségletét elégíti ki. Házgyári elemekből készült el a közelmúltban az Ady-lakótelep, és már a Kun Béla-lakótelep alapjait is lerakták.

A jövő évben átadásra kerülő színház, Európa egyik legmodernebb színháza lesz. Az Operaház felújítása idején, az új színházban több előadást mutatnak majd be, az Operaház művészei Győr közönségének. Két legnagyobb filmszínházunk a Rába és a Vörös Csillag. Rajommal mindkettőt gyakran látogatjuk. Városunk Budapest és Sopron után az ország műemlékekben leggazdagabb települése. A belvárosban a leghíresebb épület a Xantus János Múzeum, amelyben egykor Napóleon szállt meg.

A mai hírességek közül büszkék vagyunk városunk szülöttére és díszpolgárára, a nemrég elhunyt Kovács Margit Kossuth-díjas kerámikus művészre, akinek állandó kiállítása a Kreszta-házban látható.

Az általános és középiskolák között nagy hírnévre tett szert a Révai Miklós Gimnázium, amelynek tanulói az országos versenyeken az elsők közé kerültek.

HORVÁTH ANIKÓ,
aranytollas tudósító,
Győr

Borsod megye „fővárosa"

Miskolc hazánk második legnagyobb városa. A történelem vihara sokszor pusztította. Nem egyszer árvíz, tűzvész sújtotta a várost. Jártak itt tatárok, törökök, németek. Nevezetes emberek fordultak itt meg, például: Rákóczi, Déryné, Petőfi, József Attila. Miskolcon épült föl az első magyar kőszínház. Hermann Ottó, a nagy magyar tudós rótta egykor a Bükk ösvényeit, s fedezte fel a Szeleta-barlangot.
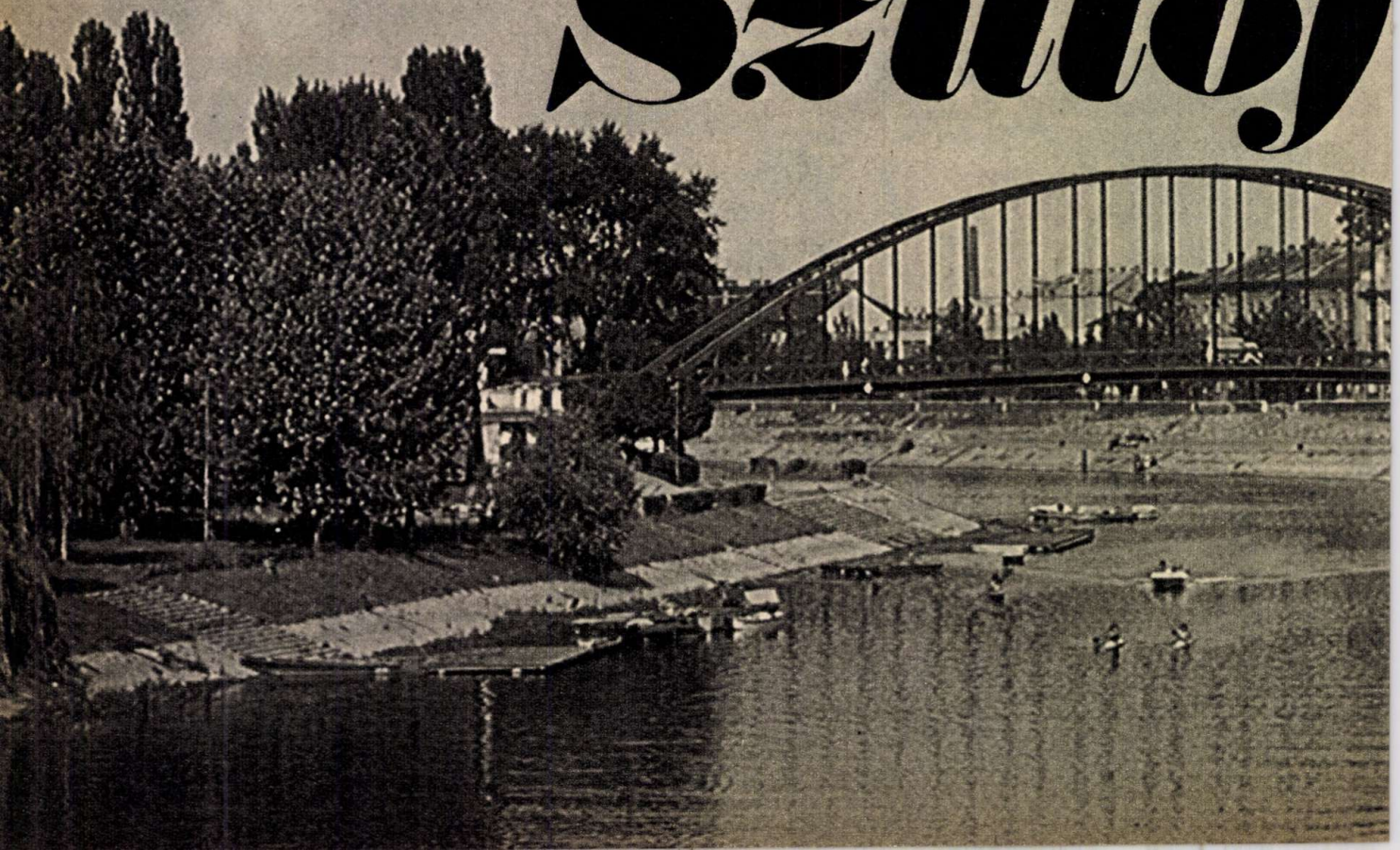
Miskolc „külvárosai" közül legszebb Lillafüred, a híres Palota Szállóval, Tapolca, az Európában egyedülálló barlangfürdőjével. Diósgyőr nevéhez 1919 híres páncélvonata fűződik, melynek hű mása a Tiszai pályaudvar előtt áll. A város jelképe az avasi kilátó. Erről csodálatos panoráma tárul a turisták elé. Az Avas-hegy alján található a Szabadság tér, melyen az ország első Kossuth-szobra áll. Miskolc egyre szépül, épül. 1972-ben adták át a Megyei II. Rákóczi Ferenc Könyvtárat. Pár lépésre tőle található az új Sportcsarnok. Egyre-másra épülnek az új lakónegyedek.